

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Nosekowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 278

Poznań, piątek dnia 20 czerwca 1930

Rok XXV

O tem się nie mówi...

Niedługo po objęciu premjerostwa p. Sławek w przemówieniu na posiedzeniu klubu B. B. oświadczył, że Sejm nie będzie zwoływany, gdyż nieodzowne jest uspokojenie umysłów i odprężenie sytuacji. Czy taktyka jego zmierza w tym kierunku, to rzecz inna, lecz, że działalność rządu p. Sławka pociąga wręcz odwrotnie, niż zapowiadał, wyniki, to rzecz pewna. Zdrażnienie opinii jest o wiele silniejsze, a niżeli w chwili, gdy władzę obejmował. Nie można powiedzieć, by nieporozumień wewnętrznych nie pogłębiły „hocki - klocki” z sesjami parlamentu.

Gabinet Sławka był zaprzeczeniem idei „pacyfikacji”, żeby użyć terminu, którego tak często używano podczas ostatniego przesilenia rządowego. Jego wystąpienia publiczne, powołanie do rządu gen. Składkowskiego — tembardziej.

Chodzi o zwrócenie uwagi na rzecz inną.

W miarę, jak się zbliża termin ewakuacji Nadrenji, położenie nasze zagraniczne staje się coraz trudniejsze. Agresywność niemiecka staje się coraz zawziętsza. W prasie już nie niemieckiej, lecz francuskiej pojawiają się wystąpienia niemieckie tak gwałtowne, tak bezceremonjalnie skierowane przeciwko Polsce, że mimochodem budzą zdziwienie, jak prasa zaprzyjaźnionego z nami państwa może używać swych łamów najradzykalniejszym kierunkom myśli niemieckiej i nawoływaniem do rewanzu. Równocześnie zaś na pograniczu polsko - niemieckim, na odcinku pomorskim, w ostatnich czasach mieliśmy do czynienia z trzema zajściami pogranicznymi: Niemcom widocznie chodzi o wykazanie światu, jak odcinek ten jest dla idei pokoju niebezpieczny i jak potrzebna jest tu właśnie interwencja i „poprawa” granicy. Dla podsylenia akcji antypolskiej powołuje się w Niemczech specjalne instytucje państwowe, udziela się specjalnych kredytów, które zmierzają nie do czego innego, jak do wzmocnienia siły niemieckiej na wschodzie, większej aktywności niemieckiej, do wytworzenia jak największej materjału palnego.

Lecz na Niemcach się nie wolno ograniczyć. To, co się dzieje z Polakami na Litwie, dowodzi, iż Niemcy użyli swego wasala do zaognienia stosunków i na granicy polsko - litewskiej. I tam mamy ciągle nieporozumienia pograniczne. Prześladowania żywiołu polskiego na Litwie dochodzą do punktu szczytowego i robią wrażenie, jakby świadomie chodziło o sprowokowanie naszych uczuć narodowych.

Z sowietami nasze stosunki nie są całkowicie wyrównane. Niewykrycie — jak dotąd — sprawców niedosłego zamachu bombowego na poselstwo sowieckie w Warszawie nie ułatwia bynajmniej rozmów naszemu ministrowi spraw zagranicznych. Kokietowanie koncepcji ukraińskich wywołuje ciągle wrzenie prasy sowieckiej, gdy z drugiej strony Sowiety rewanzują się prowokowaniem plotek alarmistycznych.

Zer dla propagandy antypolskiej

Berlin, 19. 6. (Tel. wł.) „Vossische Zeitung” stwierdza w depeszy z Warszawy, że rozporządzenie o odroczeniu sesji Senatu było niespodzianką. Sądono, że rząd Sławka przynajmniej Senatowi da możliwość załatwienia niektórych ważnych pod względem wewnętrznym i zewnętrznym ustaw, np. ustawy o drobnych dzierżawcach i szeregu umów międzynarodowych.

W dalszym ciągu dziennik pisze, że „państwo polskie naskutek tego zwolna usuwa się poza obręb tych państw, z którymi można zawierać układy międzynarodowe, wymagające zgody przedstawicielstwa narodowego”.

W ten sposób prasa niemiecka wyzyskuje na niekorzyść Polski ostatnie posunięcia polityczne rządu p. Sławka.

Znowu morderstwo na granicy pruskiej

Zwłoki zamordowanego strażnika polskiego przewleczono na pruską stronę

Warszawa, 20. 6. (Tel. wł.) Mamy do czynienia z nowym morderstwem pruskim na naszym pograniczu, które zaszło w czwartek w południe koło Grajewa. Komunikat niemiecki mówi, że około godz. 14 pod Prostkami na punkcie granicznym na linii Grajewo—Elk został zastrzelony funkcjonariusz polskiej straży granicznej, który rzekomo miał przekroczyć granicę i nie usłuchał wołania Niemców, wzywając go do zatrzymania się i podniesienia w górę rąk.

Z naszej strony do tej chwili żadnego komunikatu nie ogłoszono. Wiadomo jednak, że Niemcy zamordowali polskiego strażnika granicznego Wincentego Kachelę, liczącego lat 25. Pełnił on służbę na placówce Koczówko, oddalonej od Grajewa o 12

klm. Został zastrzelony około południa o godz. 12 wśród zagadkowych okoliczności na granicy, naprzeciwko wsi Długosze w Prusach Wschodnich. Zwłoki jego prawdopodobnie przeciągnięto na stronę niemiecką.

Jest rzeczą bardzo znamienną, że Niemcy sprzątnęli zwłoki bardzo prędko z miejsca zgonu i zawieźli je do Prostek, a dopiero potem zawiadomili władze polskie o całym wypadku. Zawiadomienie przyszło dopiero o zmroku, tak że nie można było zaraz przeprowadzić badania śladów. Wskutek tego dopiero w piątek miała przystąpić do badania komisja mieszana, do której ze strony polskiej wchodził starosta Stefanus, inspektor straży granicznej Jaruzelski oraz prokurator i lekarz. (w)

Jak przedstawiają to zabójstwo Niemcy

Berlin, 20. 6. (Tel. wł.) Niemiecka agencja Tel. Union donosi z Olstyna, że gdy na granicy w pobliżu Prostek przejeżdżał na rowerze niemiecki strażnik celny, zastąpił mu nagle w lesie drogę jakiś mężczyzna i strzelił do niego cztery razy z rewolweru, lecz chybił. Niemiec zeskończył z roweru i ukrywszy się za krzakiem,

strzelił kilka razy do napastnika, trafiając go śmiertelnie. Przy badaniu zwłok stwierdzono, że jest to polski strażnik graniczny, Kachela. Początkowe podejrzenie o szpiegostwo okazało się bezpodstawne. Kachela przeszedł granicę, aby się udać do Prostek, gdzie miał narzeczoną.

Pożyczka dla Austrii

Wiedeń, 20. 6. (PAT). „Reichspost” donosi, że Bank Morgana wystosował do rządu austriackiego depeszę, w której prosi o wysłanie przedstawicieli do Londynu celem omówienia technicznych i finansowych szczegółów pożyczki. W myśl tego wezwania wyjechał do Londynu austriacki minister skarbu Juch i prezes „Banku Narodowego” Reich. Pożyczka austriacka ma być emitowana w

dniami 3 i 4 lipca b. r. a więc bezpośrednio po pożyczce reparacyjnej i przed pożyczką węgierską. Dziennik zwraca uwagę na fakt, że zaproszenie ze strony Banku Morgana nastąpiło natychmiast po parlamentarnym załatwieniu ustawy o rozbrojeniu i przypomina, że kanclerz Schober wskazywał już kilkakrotnie na związek między pożyczką i ustawą o rozbrojeniu.

nych, a obchodem rocznicy walk 1920 roku nadają w dwu centrach: Mińsku i Kijowie — charakter wybitnie antypolski.

Ba, nawet stosunki nasze z Czechosłowacją nieco się oziębily wskutek flirtu z Budapesztem, jakkolwiek on nie może przynieść żadnych realnych korzyści. Dzieje się to zaś w momencie, kiedy Czechosłowacja winna iść ręką w rękę z Polską w zwalczaniu propagandy rewizjonistycznej niemieckiej, godzącej również i w nią.

Gdy dodamy do tego sytuację gospodarczą, widzimy obraz bardzo poważny. Nowa taryfa celna Stanów Zjednoczonych narzuca faktycznie wojnę celną Europie i światu, który będzie szukał rynków na terenie o wiele zwiększonym, bo pozbawionym i Rosji i Stanów Zjednoczonych. Nie podobna, by

się takie skomplikowanie życia gospodarczego nie odbiło i na nas.

Niema żadnej wątpliwości, że czynnik oficjalne dostatecznie zdają sobie sprawę z powagi położenia. Pomimo to prasa oficjalna milczy, nie poruszając zgółą piętrzących się trudności. — Społeczeństwo instynktownie czuje niepokój, nie mając ani szczegółowych informacji ani też nie słysząc opinii czynników odpowiedzialnych za naszą politykę zagraniczną. Od półtora roku nie przeprowadzono w parlamencie dyskusji nad polityką zagraniczną do końca.

To samo dzisiaj. Zamiast stanąć wobec społeczeństwa z całą otwartością i powiadomić je, jak właściwie przedstawia się nasze położenie międzynarodowe, nie dopuszcza się do sesyj parlamentarnych, nie wyzyskuje

się opinii społeczeństwa, nie chce się słyszeć jego głosu, odsuwa się je od odpowiedzialności za los kraju.

Nie prowadzi to do zapowiadanego uspokojenia umysłów. Może ono nastąpić, może pogłębić się poczucie społecznej odpowiedzialności tylko w razie ustąpienia od władzy, tych, co ją dzisiaj sprawują. Klub Narodowy w Senacie uczynił dobrze, że żądanie to postawił jasno i stanowczo. H. W.

Porażka centrolewu

Piszą nam z Warszawy:

Bardzo bolesnej nauki doznał Centrolew za holdowanie doktrynie współpracy z mniejszościami narodowymi. Mentalność socjalistyczna nie może się wyzwolić z swych doktryn i dostosować do rzeczywistości. Surowo za to została ukarana.

Chodzi o tło senackie.

Nagle, w niebywałych — nawet na nasze stosunki — dokonane odroczenie nadzwyczajnej sesji Senatu wywołało w kołach senatorów silne poruszenie i potrzebę odpowiedniego, natychmiastowego zareagowania. Żeby nadać deklaracji ton jak najsilniejszy, lewicowcy zaproszowali wydanie wspólnej deklaracji całej opozycji od Klubu Narodowego do mniejszości.

W odpowiedzi na tą propozycję sen. Głabiński w imieniu Klubu Narodowego oświadczył, iż Klub nie przyłączy się do takiej wspólnej akcji i ogłosi własną deklarację. Nastąpiło to też zaraz w godzinach południowych w środę.

Tymczasem o g. 13-ej zaczęło się posiedzenie Centrolewu wraz z przedstawicielami Koła Żydowskiego i Klubu Ukraińskiego. Narady toczyły się w lokalu klubu „Wyzwolenia”. Sen. Kłuszyńska odczytała proponowaną deklarację, która wskazywała, iż odroczenie sesji uniemożliwiło Senatowi załatwienie takich a takich spraw. SS. Koerner i Dawidsohn domagali się dołączenia do tego wykazu także ustawy o zniesieniu ograniczeń żydowskich (które zresztą w praktyce nie istnieją), a, gdy nie znaleźli aprobaty u obecnych, odpowiedzieli po porozumieniu się z swym przyjrzem, iż deklaracji nie podpiszą. Podobnie Klub Ukraiński takiej deklaracji nie chciał podpisać. W ten sposób przewleczono sprawę do środy wieczora. Ponieważ nie było celu wydawać deklaracji w redakcji, przeznaczoną dla całej opozycji, a nie było czasu na opracowanie nowej, przeto nie wydano żadnej, ograniczając się do zapowiedzi, że stanowisko Centrolewu w tej sprawie znajdzie swój wyraz w deklaracji posłów i senatorów, którzy się zbiorą w piątek.

W rzeczywistości zamiast poważnej a stanowczej deklaracji, reagującej natychmiast na akt rządu, jak to np. uczynił Klub Narodowy — Centrolew nie zabrał dotąd głosu. Proponowana deklaracja musiała być tak zredagowana, by była „do przelknięcia” także i grup mniejszościowych; uczyniono tę koncesję w doktrynerskim oportuniźmie. Ani socjaliści ani „wyzwoleńcy” nie mogą przyjąć do przekonania, że np. Klub Ukraiński nie ma zgółą interesu w uporządkowaniu wewnętrznym państwa polskiego, że łatwiej mu przyjdzie realizować swe dążenia pośród chaosu, w jakimby się państwo pogryzło, niż w normalnych, praworzadnych, regularnych stosunkach. Podobnie nie chcą wierzyć, że dla np. Żydów jest ważniejsze, czy będzie w deklaracji poruszona kwestia żydowska, czy też wogóle deklaracji nie będzie.

Akcja P. P. S. i „Wyzwolenia”, zamierzona na szeroką skalę, zamiast ugodzić w rząd spowodowała tylko porażkę Centrolewu.

Rezultaty zjazdu miast

1. Budownictwo mieszkaniowe

Niezależnie od zdecydowania opozycyjnego stanowiska zjazdu miast wobec polityki rządów pomajowych w stosunku do samorządu — zjazd wyczerpał cały rzeczowy swój program, na którego czoło wysunęła się sprawa budownictwa mieszkaniowego.

Problem ten, tak ważny zarówno dla ludności miast, jak i dla całego państwa, nie może niestety ruszyć z miejsca. Wynika to zarówno z pogorszenia się ogólnej sytuacji gospodarczej, jak i z u nieruchomościom ciał ustawodawczych. Mści się zmnarowanie dobrej konjunktury lat 1927 i 1928, kiedy można było rzucić znaczniejsze sumy ze skarbu na cele budowlane, zamiast przekraczać budżet o przeszło 700 milionów (tylko w tych dwóch latach). Dziś jest o wiele gorzej, bo trudno znaleźć źródła, konieczne dla uruchomienia budowy domów.

Trudności te ujawniły się w przedstawionych Zjazdowi aż trzech referatach, z których żaden nie był rezultatem prac zarządu, lecz każdy zawierał tylko indywidualne poglądy autora. Dwaj referenci: dr. Zawadzki (Ch. D.) i p. Rapański (P. P. S.), choć politycznie dość od siebie dalecy, stanęli na stanowisku etatystyczno-socjalistycznym, którego wyrazem były złożone Sejmowi z początkiem ubiegłego roku: projekty min. Moraczewskiego i kontrprojekty P. P. S. Obydwaj referenci zaproponowali oparcie akcji budowlanej na znacznym podwyższeniu podatków pośrednich i bezpośrednio, jak również niektórych opłat stemplowych i ceny spirytusu; dr. Zawadzki chciał nieco złagodzić swoje wnioski pomysłem przymusowej pożyczki wewnętrznej.

Pożyczkę tę w olbrzymiej sumie 415 milionów zł mieliby złożyć: 1) właściciele nieruchomości miejskich i wiejskich w wysokości rocznego podatku od nieruchomości i gruntów; 2) lokatorzy domów, podlegających ochronie lokatorów, w wysokości rocznego podatku dochodowego i 3) płatnicy podatku przemysłowego w wysokości tegoż rocznego podatku.

Łatwo pojąć, że pożyczka ta, oprocentowana na 5 proc. i umarzalna po 30 latach, byłaby prosto nowym, bardzo znaczącym podatkiem, w dzisiejszej sytuacji zupełnie nierealnym.

Stosunkowo najrealniejszy był t. z. „plan małej reformy budownictwa mieszkaniowego”, przedstawiony przez dr. Grossa. Plan ten przewidywał m. i. decentralizację akcji budowlanej, oraz przywileje podatkowe dla sum hipotecznych, zaistnionych w domach — obydwie rzeczy zupełnie słuszne.

Delegaci narodowi poddali rzeczowej krytyce tezy referentów, a w rezultacie poseł Staniszkis postawił wniosek aby poleciał zarządowi Związku opracowanie jednolitego projektu i przedłożenie go w ciągu dwóch miesięcy rządowi. Wniosek ten, uchylający niebezpieczeństwo powierzonego uchwalenia niefortunnych pomysłów, zjazd przyjął. — Sprawa odeszła do zarządu, gdzie przedstawiciele obozu narodowego będą nad nią czuwać.

2. Finanse miejskie

Referat o stanie finansów miejskich i środków ich naprawy spoczywał w ręku dr. Konrada Ilskiego, ławnika m. st. Warszawy z ramienia Narodowego Ko-

ła Gospodarczego. Centralnym punktem referatu było żądanie przywrócenia miastom tych dochodów, które miały one w pierwotnej ustawie o finansach komunalnych, a które zostały stopniowo znacznie ograniczone. Ponieważ zaś odpowiednio zmiany nie mogą być dokonane bez ciał ustawodawczych, referent słusznie domagał się od rządu, który nie dopuszcza do obrad tych ciał: 1) odroczenia spłaty zaciągniętych przez miasta pożyczek, 2) wypłaty miastom należności ich od skarbu, 3) dostarczenia środków na dokończenie inwestycji i spłacenie terminowych zobowiązań, 4) nieobciążania miast nowymi obowiązkami bez dostarczenia potrzebnych na te cele środków, 5) nienaruczania miastom różnych funkcji w zastępstwie państwa i 6) niezmuszania miast do wykonywania inwestycji, których miasta do browolnie podjąć nie chcą.

Wszystkie te wnioski zostały przez zjazd uchwalone. Zależą im jest realne ustosunkowanie się do istniejącej sytuacji gospodarczej i politycznej.

Ponadto na wniosek referenta zjazd uchwalił wezwać miasta do jak najdalej posuniętej oszczędności w wydatkach, zwłaszcza w inwestycjach.

W dyskusji poruszono sprawę komunalnego podatku dochodowego, pobieranego tylko w b. dzielnicy pruskiej. — Wiceprezes rady miejskiej bydgoskiej p. Fiedler słusznie powiedział, że podatek ten powinien albo być zniesiony, albo obowiązywać wszędzie. W tym duchu delegaci narodowi zgłosili za pośrednictwem radnego, ks. Wyrębowski wniosek, który zjazd przyjął.

Jak widać z powyższego sprawozdania, delegaci narodowi pomimo zdecydowanie opozycyjnego stanowiska dźwignali na swych barkach znaczną część ciężaru rzeczowej pracy zjazdu. Natomiast rzekoma zwolenniczka tej pracy, „sanacja”, nie zaznaczyła w niczym swego zapala, a nawet istnienia. Cały cel jej obecności polegał na okrzykach przeciw „polityce”.

Statut Związku

Na wniosek zarządu zjazd miał przeprowadzić zmianę statutu Związku. Celem tej zmiany była pewna decentralizacja, polegająca na tym, że między walny zjazd, jako organ uchwalający i zarząd, jako organ wykonawczy, miała wejść rada naczelna, któraby przejęła znaczną część kompetencji walnego zjazdu. Dalsza zmiana polegać miała na tym, że więcej niż połowę tej rady miał wybierać nie pełny walny zjazd, lecz wojewódzkie kolegi wyborcze.

Zmiany te popierali usilnie przedstawiciele Wielkopolski i Pomorza, a pomagali im delegaci narodowi z innych dzielnic. Bardzo natomiast energicznie wystąpili przeciw takiej zmianie statutu Żydzi, którzy obawiali się, że w kołach wojewódzkich będą zmajoryzowani przez Polaków.

Poparli Żydów socjaliści i część „sanacji” (B. B. S.); a ponieważ do uchwalenia zmiany statutu potrzeba 2/3 większości, przeto wniosek zarządu upadł narazie i będzie rozpatrywany na następnym zjeździe.

Tak przedstawiają się rzeczowe rezultaty zjazdu miast. Wypada jeszcze sformułować pewne wnioski odnośnie do zachowania się delegatów Wielkopolski i Pomorza, co uczynimy oddzielnie. M. K.

„Nach Ostland wollen wir fahren...“

W pismach gdańskich pojawiła się odezwa organizacji „Artam”, wzywającą młodzież do pracy na roli. Słowo „Artam” pochodzi z sanskrytu i oznaczać ma stróża osady, domowego ogniska. Dotąd organizacja ta posiada podobno około 2000 członków czynnych na wsi. Twórcą jej jest dr. Wilibald Hentschel z Westerwanny. Celem skierowanie młodzieży miejskiej obok gimnastyki do pracy na roli pod dozorem przewodników i w ten sposób skierowania napływu do wielkich miast napowrót ku wsi.

Ten nowy ruch i jego cel oraz rozwój małoby nas interesował, gdyby nie jeden jeszcze szczegół, podkreślony specjalnie w odezwie i w wytyczeniu celów. Mianowicie zaznaczono, że chodzi szczególnie o... wyparcie robotnika polskiego i utrwalenie osadnictwa niemieckiego na pograniczu. Ale na tem nie koniec. W odezwie bowiem czytamy dosłownie:

— „Drugim hasłem (Erkenntnis) Artamanów jest: Jesteśmy (Niemcy) narodem bez miejsca... Dlatego my, Artama-

ni przygotowujemy się duchowo i cieleśnie, ażeby kiedyś plugiem (?) zawojować i skolonizować na wschodzie obszernie, słabo zaludnione pustkowia (Hohlräume) wschodniej Europy (terenów centralnej Europy — uwaga odezwy). Obejmujemy tym sposobem jedynie konieczne dziedzictwo po Henryku IV i po zakonie krzyżackim. To jest cel główny i wytyczny (Hoch u. Endziel): Wielka wyprawa kolonizacyjna na... Wschód. A my Gdańszczanie i wschodniopruscy jesteśmy mostem na tej drodze. W lewej plug, a w prawej miecz (1).

Poczem zamieszczono w odezwie następujący wiersz:

— „Nach Ostland wollen wir fahren, Nach Ostland geht der Zug Wohin vor tausend Jahren Das Ziel die Vater trug”. — (Na wschód się wyprawiamy marsz nasz zdąży na wschód, dokąd przed laty tysiącem cel takich ojców wiódł).

Odezwe podpisał przywódca okręgu „Artamu” Traugott Kanski (też rdzennie niemieckie nazwisko!)

Akcja „Artamu” jest oczywiście tylko jednym z ogniw w walce poczętej przez Niemcy o ponowne zagrabienie ziem polskich.

Już się cieszą

Bydgoska „Deutsche Rundschau” (nr. 136) informuje swych czytelników, że rozporządzenie odnośnie pobytu optantów niemieckich w Polsce obowiązujące tylko jeszcze w obecnym roku; mówiono, że o ile optanci przedłożą w konsulacie polskim dokument opcyjny, otrzymają z reguły bez trudności wizę na okres 21 dni. Od stycznia przyszłego roku wedle konwencji wiedeńskiej Polska już nie będzie robiła żadnej różnicy między optantami a poddanymi niemieckimi (Reichsdeutsche), tak że optanci będą

mogli liczyć na dłuższy wzgl. stały pobyt w Polsce. Wreszcie pismo to przypomina, że po myśli umowy likwidacyjnej synowie kolonistów, którzy optowali na rzecz Niemiec, będą mogli na stałe powrócić do Polski, o ile przejmują w spadku ojcowiznę.

Powyższa wiadomość ujęta jest w sensie nader zachwycającym, co każdego zdziwić musi; przypomnieć warto, że ten organ hakatystyczny przedstawiał zawsze położenie niemieckich obywateli w Polsce w najczarniejszych barwach. Czyżby się stosunki w Polsce tak nagle i radykalnie zmieniły, czy też „D. Rundschau” grzeszyła celowo nieprawdomównością, ażeby Polskę oczernić przed światem? W powyższym wypadku jednak wiemy aż nadto dobrze, o co chodzi naszym „przyjaciołom” z Bydgoszczy. N.

Afera majora Pabsta

Przyczyną jego wydalenia — tendencje zamachowe, które ujawniają się w „Heimwehre” austriackiej

Wydalenie majora Pabsta z granic republiki austriackiej pozostaje niewątpliwie w związku z przemianami, jakie dokonały się w ostatnich dniach w „Heimwehre” austriackiej. Do niedawna była ona ponadpartyjną organizacją samoobrony żywiołów „burżuazyjnych” przeciw terrorowi socjalistycznemu, wychodzącemu z Wiednia. Nic też dziwnego, że „Heimwehra” cieszyła się żywym poparciem stronnictwa chrześcijańskiego - społecznego, toczącego z socjalistami zaciętą walkę o władzę w Austrii. W miarę jednak, jak „Heimwehra” rosła na siłach, coraz większe wpływy zaczęła w niej uzyskiwać skrzydło radykalnie prawicowe, dążące do wywołania w Austrii przewrotu na modłę faszystowską.

Ostatnie zjazdy „Heimwehry” wykazały, że wyszła już ona poza swe dotychczasowe ramy i przekształciła się na odrębne stronnictwo polityczne.

Fakt ten wywołał oczywiście duże zaniepokojenie w kierowniczych sferach rządzącego Austrią Stronnictwa Chrześcijańskiego - Społecznego — tembardziej, że wśród członków tego stronnictwa znajduje się bardzo wielu zwolenników „Heimwehry”. Mówią że w niedługim czasie liczyć się należy z rozłamem w partii chrześcijańsko-społecznej.

W tych warunkach nic dziwnego, że rząd austriacki, postanowił się pozbyć niewygodnego dlań szefa sztabu „Heimwehry”, majora Pabsta, który był duszą całej organizacji. Kilka dni temu, gdy Pabst, który mieszkał stale w Innsbrucku, przybył do Wiednia został tam aresztowany, przyczem wiedeńska dyrekcja policji nakazała mu

opuszczyć granice republiki. Ponieważ rekurs przeciw temu zarządzeniu wniesiony przez Pabsta do burmistrza Wiednia Seitzera został odrzucony, Pabst musiał uczynić zadość zarządzeniu i odleciał samolotem do Wenecji, skąd ma się udać do Monachjum.

Wydalenie jego, które nastąpiło oczywiście w porozumieniu z rządem kanclerza Schobera, umotywowano tem, że Pabst, będący obywatelem Rzeszy Niemieckiej, dążył do wywołania zamachu stanu w Austrii. Jest to zresztą zupełnie możliwe, gdy się zważy, że Pabst ma już poza sobą bogatą przeszłość w dziedzinie bojowopolitycznej.

Rozpoczyna się ona od udziału Pabsta w tłumieniu powstania bolszewickich spartakowców w Berlinie. Uważano go także powszechnie za jednego z sprawców zamordowania Karola Liebknechta i Róży Luxemburg. Wkrótce potem Pabst bierze udział w „puczu” Kappa, po którego upadku musi uciekać do Tyrolu i osiada w Innsbrucku. Nie traci jednak związku z tajnymi organizacjami prawicowymi w Niemczech — co więcej, z kół lewicy zarzucają mu nawet udział w zamordowaniu Erzerbergera i Rathenau. W Austrii Pabst wchodzi w kontakt z organizacją „Heimwehry” i zostaje potem szefem jej sztabu.

Wydalenie Pabsta wywołało silną reakcję ze strony wszystkich kół sympatyjących z „Heimwehra”. Rząd krajowy Tyrolu uchwalił uroczysty protest przeciw tej banicji i przedłożył go rządowi centralnemu. Jak się zdaje jednak, kanclerz Schober nie jest skłonny uwzględnić tego protestu...

Obóz majowy wobec Białorusinów

Inspirowana przez pułkowników agencja „Iskra” z naciskiem stwierdziła, że w tych dniach „z polecenia ministra sprawiedliwości” został zwolniony z więzienia w Wronkach były sekretarz generalny białoruskiej Hromady Burcewicz, tak, że teraz pozostał w więzieniu tylko jeden z działaczy tej organizacji. Zaraz po wypadkach majowych zaczęła w województwach wschodnich rozrastać się białoruska Hromada. W typie organizacji było widoczne, że kierowana jest ona w myśl instrukcji kominternu, a nastrój jej członków był dla naszej państwowości zgoła niezły. Poczynali tworzyć państwo w państwie. Opinia polska na kresach była rozrostem białoruskiej Hromady zaniepokojona. Szczególnie ziemiaństwo widziało się nią zagrożone. Apelowało do ówczesnego ministra sprawiedliwości p. Meysztowicza. Aż wreszcie władze postanowiły wystąpić czynnie.

Akcja represyjna objęła nie tylko działaczy białoruskich, lecz również i posłów. W pewnym czasie zostali aresztowani posłowie: Taraszkiewicz, Rak-Michałowski, Hołowacz i Miotta. Marszałkowi Sejmu Ratajowi zakomunikował o zarządzeniach władz prezes rady ministrów J. Piłsudski. Potem informował go o postępkach śledztwa minister Meysztowicz. P. Stanisław Car był już wówczas wiceministrem sprawiedliwości. Sejm po referacie pos. St. Dobrzańskiego ze Zw. Lud. Nar. postanowił wydać wspomnianych posłów sądowi. W dwukrotnym procesie, jaki się toczył w Wilnie, skazano oskarżonych na wysokie kary, uznając zarzut działalności antypaństwowej, wysługującej się sąsiadom wschodniemu.

Skazani zostali przewiezieni do Wrońska. Nie apelowali do łaski Prezydenta

Po dwu latach, późną wiosną tego roku, kiedy ministrem był p. Car, został zwolniony z więzienia nasamprzód Taraszkiewicz, potem wszyscy inni posłowie i działacze białoruskiej Hromady. — Przy wyborach r. 1928 zostało wybranych na ziemiach wschodnich trzech czy czterech posłów z ramienia tej organizacji, którzy na terenie parlamentarnym szli zawsze z klubem komunistycznym.

Dlaczego to wszystko się stało? Dlaczego przed trzema laty pomawiano ich o działalność antypolską, a teraz ich zwolniono? Czy dyrektor gimnazjum białoruskiego Ostrowski, który przed trzema laty podlegał rewizji za styczność z ruchem kominternu i białoruską Hromadą — to ten sam Ostrowski, dyrektor gimnazjum białoruskiego, które właśnie odwiedził p. Prezydent podczas swej bytności w Wilnie?...

Gdzie jest konsekwentna linja polityki państwowej? Czy zaszły może jakieś szczególniejsze względy, które nakazują państwu zmienić swój stosunek do akcji białoruskiej Hromady? Czy może ze strony tych działaczy nastąpiła jakaś ekspiacja?...

Opinia patrzy na to wszystko, nie rozumiejąc tych pociągnięć sfer kierujących... (w)

Pożar lasów księcia pszczyńskiego

Warszawa, 20. 6. (Tel. wł.) W Wesolej w pow. pszczyńskim wybuchił pożar w lesie, należącym do księcia pszczyńskiego. Do wieczora spłonęło przeszło 300 morgów lasu, co wynosi szkodę około 300 tys. zł. Pożar wybuchił z pozostawionego przez wyścieczkowiczów niedopałka papierosa. (w)

**PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ
CZY JESTEŚ W SKLEPIE
POLSKIM I CHRZEŚCIJANSKIM!**

O pomoc dla niem. prowincyj wschodnich

Obdukcja majątków wschodnio - pruskich

Berlin, 19. 6. (PAT). Projekt ustawy o pomocy dla prowincyj wschodnich Rzeszy wniesiony został do Reichstagu. Pod przedłożeniem widnieją podpisy kanclerza oraz 7 ministrów.

Program pomocy, obliczony na lat pięć, przewiduje gwarancję Rzeszy w wysokości 925 milionów marek oraz 250 milionów pożyczki z funduszy Banku dla obligacyj przemysłowych. Do tego przylączają się subwencje Rzeszy, które w jednym roku 1930 wynoszą 126.300.000 marek.

W uzasadnieniu przedłożenia rząd Rzeszy podkreśla, że chodzi o podniesienie stanu gospodarczego prowincyj

wschodnich do poziomu innych dzielnic Rzeszy, a więc ustawa uzależnia udzielenie zapowiadanych pomocy dla prowincyj wschodnich od przeprowadzenia na jesieni r. b. reformy finansów. Do przedłożenia rządowego załączony został spis majątków ziemskich wschodnio-pruskich pod zarządem przymusowym. Ze spisu tego wynika, że na licytację przymusową wystawionych jest obecnie 163 majątków, zaś pod zarządem przymusowym jest 25 majątków ziemskich. Co do gospodarstw chłopskich, to ilość wystawionych na licytację wynosi 877, pod zarządem przymusowym zaś jest 56.

Polska wobec konwencji przeciwreglamentacyjnej

Warszawa, 20. 6. (PAT). Rząd Polski za pośrednictwem p. Sokala złożył sekretarzowi gen. Ligi Narodów deklarację, w której stwierdza, że wprowadzenie w życie konwencji międzynarodowej o zniesieniu zakazów i ograniczeń przywozu i wywozu z dnia 8 listopada 1927 roku, musi odłożyć do czasu, gdy nastąpi: bądź międzynarodową zagwarantowa swoboda obrotów we wszystkich dziedzinach handlu zagranicznego Polski, bądź też gdy Polska będzie mogła w formie układów dwustronnych odpowiednio zabezpieczyć swój wywóz na te rynki, które są odbiorcami polskiego wywozu, a które dotychczas przez sztuczną reglamentację przywozu pozostają zamknięte.

Jakkolwiek rząd polski dąży do jak najszerszego wprowadzenia w życie zasad wolnej wymiany, to jednak obecne stosunki gospodarcze Polski z jej wschodnimi i zachodnimi sąsiadami, którzy ograniczają eksport polski, nie pozwalają na wprowadzenie tych zasad w życie. Z jednej strony zmienia się struktura gospodarcza terytorjum, położonego na wschód od Polski, nie pozwalając na doprowadzenie choć w części do rozmiarów przedwojennych rynku eksportowego polskich produktów gotowych, z dru-

giej zaś strony sposób stosowania niemieckich przepisów weterynaryjnych dla celów reglamentacji gospodarczej importu, nie pozwala na eksport do Niemiec najważniejszego produktu polskiego, t. j. wytworów rolniczo-hodowlanych.

Konwencja antyreglamentacyjna nie usuwa w dostatecznej mierze możliwości podobnego nadużywania przepisów weterynaryjnych wobec braku sankcyj arbitrażowych z pod których art. 4 konwencji został wyłączony. Ponadto należy zaznaczyć, że dwa najważniejsze artykuły naszego obrotu z Niemcami t. j. węgiel i złom mimo przystąpienia Polski do konwencji w dalszym ciągu podlegałyby reglamentacji.

W tym stanie rzeczy przystąpienie Polski do konwencji antyreglamentacyjnej otworzyłoby polski rynek wewnętrzny pozostawiając na łasce reglamentacji jej eksport. Nie mogąc w tej chwili z wyżej przytoczonych względów wprowadzić w życie konwencji, Polska jednak pragnie nadal w swej polityce gospodarczej kierować się duchem jak najszerszego liberalizmu w stosunku do państw, które będą dążyły lojalnie do wolnego obrotu w swych stosunkach gospodarczych z Polską.

Z powodu wizyty Bethlena w Londynie

Ironiczne uwagi Pertinaxa w „Echo de Paris“

Paryż, 19. 6. (PAT). „Echo de Paris“ zamieszcza artykuł Pertinaxa omawiający podróż do Londynu hr. Bethlena i oficjalne jego przyjęcie przez rząd brytyjski. Jest to zdaniem dziennika, wielki sukces dla Williama Gooda, doradcy politycznego i finansowego rządu węgierskiego.

„Wszystko poszło w zapomnienie — pisał Pertinax — i fałszowanie francuskich biletów bankowych i sprawa wwozu kulomiotów włoskich i t. p. Hr. Bethlen otrzymuje świadectwo „dobrego europejskiego sprawowania się“. — Dziwnem byłoby z jego strony, aby zadowolnić się utrzymaniem rozgrzeszenia. Czego ma się krępować, przecież stałem zadaniem jego jest przeprowa-

dzenie rewizji Traktatu w Trianon, popieranej otwarcie przez Mac Donalda i Hendersona od czasu dojścia do władzy gabinetu labourystów.

Liga Narodów nie nadaje się bezpośrednio w granicach paktu do reformy traktatów pokojowych. Artykuł 19-ty paktu zastrzega, że najmniejsza zmiana w traktatach wymaga jednogłośnie zgody członków rady, otóż, jak zaznacza Pertinax, federacja Brianda, federacja europejska pozwala obejść się bez owego artykułu 19-go. Stawia ona na nogi nową Ligę Narodów, do której chętnie przystąpią różni malkontenci. Niewiele warta stara Liga Narodów, oświadcza w zakończeniu Pertinax, lecz Briand zmusi nas może do jej załowania.

Zgubne skutki roztargnienia

Nożyce 14 cm. długości pozostały przez 13 lat w jamie brzusznej pacjentki

Berlin, 20. 6. (PAT). O niezwykle wypadku donoszą ze Spremburga (Brandenburgja): W r. 1917 żona jednego z żynierów podała się operacji wyrostka robaczkowego, której dokonał pierwszorzędnym chirurg w Metz. Od 13 i pół lat pacjentka, pomimo opieki lekarskiej zapadała coraz bardziej na zdrowiu. Pomimo prześwietlenia promieniami Roentgena, lekarze nie mogli ustalić przyczyny niedomagania. Dopiero przed kilku dniami chora, bawia-

ca w kąpielisku Homburg, poradziła się pewnego lekarza, który zarządził przeprowadzenie operacji. Operacja dała wynik nieoczekiwany. Po otwarciu jamy brzusznej znaleziono nożyce 14 cm. długości, pokryte rdzą i wapnem, które po operacji, dokonanej przed 13 i pół lat, chirurg w roztargnieniu zaszył w ranie. Miejsce było zupełnie zaropione. Stan pacjentki, po dokonaniu operacji, jest bardzo groźny.

Grandi u Mussolini'ego

Rzym, 20. 6. (PAT). Mussolini przyjął min. spraw agr. Grandiego, który złożył mu sprawozdanie z podróży do Polski oraz z wizyt w Budapeszcie i Wiedniu.

Skąd dostają pieniądze?

Lwów, 20. 6. (PAT). W procesie przeciwko 17 uczestnikom, członkom ukraińskiej U. O. W. zeznał radca województwa Iwaków, opisując organizacyjne cele i zadania U. O. W.

Część orzeczenia radcy Iwakowa o źródłach finansowych Ukr. Organ. Wojskowej wypowiedziana została na zarządzeniu przewodniczącego na posiedzeniu tajnym.

Pożar w fabryce zapalek

Częstochowa, 19. 6. (PAT) Wczoraj wybuchł pożar w fabryce zapalek. Doszczętnie spłonęła suszarnia pudełek, oraz część suszarni patyczkowej. Spłonęły również wszystkie dachy głównych budynków. W salach fabrycznych było 50 maszyn, obecnie

zawalonych gruzem. Ocalały kotłownia, magazyn wyrobów gotowych i całe zapasy surowców. Wysokość strat dotąd nieustalono. Fabryka nie była asekurowana. Około 300 robotników pozostanie przez dłuższy czas bez pracy.

Wycieczka weteranów polskich z Ameryki

Gdynia, 19. 6. (Tel. wł.). Wczoraj przybyła tutaj wycieczka Polaków z Ameryki, w liczbie 245 osób, zorganizowana przez Stowarzyszenie Weteranów Armji Polskiej. Wycieczkę prowadzi hallerczycy pp. Rzewski, Budziak i Ciechowski. W Gdyni powitano przybyłych bardzo uroczyście. W imieniu generała Hallera witał weteranów i ich rodziny dowódca Chorągwi pomorskiej Związku Hallerczyków, red. Pałaszewski z Bydgoszczy. W komplecie stawił się na powitanie zarząd „Sokoła” i „Związku Powstańców i Wojaków”. Wieczorem, wycieczka udała się do Warszawy. Wycieczka przybędzie do Poznania w dniu 30 b. m. i zabawi w stolicy Wielkopolski dwa dni.

Weterani polscy z Ameryki przywieźli ze sobą olbrzymi wieniec, który złożą na grobie śp. mjr. Idzikowskiego, tragicznie zmarłego lotnika, który chciał powietrznym szlakiem połączyć Polskę z Ameryką.

Wieniec z metalowych, pozłacanych i posrebrzanych list, spięty wielkim orłem polskim kutym w srebro, mierzy w średnicy przeszło dwa metry i kosztuje 1.200 dolarów.

Zabójstwo

Częstochowa, 19. 6. (PAT). — Strażnik graniczny w Pankach, pow. częstochowski, Józef Zbrojkiewicz, wystrzelał z rewolweru pozbawił życia Józefa Januszównę, mieszkanke Dąbrowy Górniczej, bawiącą na letnisku w Pankach. Wypadek ten rozegrał się o godz. 5-tej nad ranem w chwili, gdy Januszówna wraz z dwiema towarzyszkami po wyjściu z zabawy weselnej szła do kapieli. Zbrojkiewicz zafiarował im swe towarzystwo a gdy odmówiły i znikły za lanem żyta, wystrzelił w ich kierunku. Kula ugodziła Januszównę w okolicę serca.

Samobójstwo

Katowice, 19. 6. (PAT). Ubiegłenocy powiesił się 82-letni litograf Gustaw Hupert. Powodem była nieuleczalna choroba.

Ugryziona przez żmiję

Toruń, 19. 6. (PAT) Onegdaj w okolicy Tucholi, mimo szybkiej pomocy lekarskiej zmarła w ciągu półtorej godziny, ugryziona przez żmiję 5-letnia dziewczynka.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘDZA

Poznań, 20. 6. 1930.

Dzisiejsza giełda miała przebieg równie spokojny i przeważnie dokonywano transakcje papierami o stałym oprocentowaniu, z których notowano za 5 proc. konwers. 54,25—54,50 proc. w placeniu, za 8 proc. oblig. m. Poznania 1926 r. 92 proc. w placeniu i za 6 proc. listy żytnie 17,75 (za 1 ctr. mtr.) w placeniu. Lekkiego osłabienia doznały 8 proc. listy dolarowe, które oddawano po 95 proc. (przy dew. 8,90).

Z akcji bankowych doszło do kursu jedynie Kwileckim Potockim po 60.— w tranzakcjach.

Z akcji przemysłowych doszło do kursu tylko Cegielskim po 51.— w placeniu, jednakże dopytywano się silnie o Cenur. Rolników po 90.—, o Herzfelda po 30.—, o R. Maya po 61.—, o Unię po 68.— i o Brow. Krotoszyńskie po 22.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Poznań, 20. 6. 1930.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)
5% Pożyczka konwersyjna 54,25—54,50 P.
8% oblig. miasta Poznania z 1926 r. 92 P.
8% dolar. listy Pozn. Ziem. Kredyt. 95 O.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 17,75 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Kwilecki, Potocki i S-ka I—II em. zł 60.— +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w zł. za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł 51.— P.

Tendencja spokojna.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie zł 8.889, w Gdańsku na Warszawę — zł 8.89.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu **placi dziś**

za 100 mkn. w dewizach 212,41 do 212,71 zł, w gotówce 212,61 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172,91 do 173,317 zł, gotówką 172,57 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 20. 6. 1930.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznania, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w. h.).

„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań

Zyto	15,25— 15,75
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	40,00— 41,00
Usposobienie stałe.	
Jęczmień przemysłowy	17,50— 18,50
Jęczmień browarowy	19,50— 21,50
Usposobienie słabe.	
Owies	16,00— 17,00
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia wł work wdług urzędowo ustalonego typu (70%)	27,00
Usposobienie stałsze.	
Maka pszena 65% wł work	61,50— 65,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	8,75— 9,75
Otręby pszenne	11,50— 12,50
Groch polny	26,00— 29,00
Groch Victoria	30,00— 33,00
Groch Folgera	26,00— 29,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Na rynkach zagranicznych usposobienie słabe; natomiast na rynku krajowym pedaż niewielka przy pewnym ożywieniu się popytu.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 20. 6. 1930

Spędzono: buhai 5, krów 4, świń 225, cieląt 136, owiec 30; razem 400 zwierząt. Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg
Berlin, 20. 6. 1930.

Pszenica march od st załad	301,00—305,00
Tendencja spokojna	
Zyto march od stacji załad	172,00—177,00
72 kg	
Tendencja do żyta: przy termin. dostawie wagonem częściowo poparta, pozatem spokojna.	
Owies march od stacji załad	150,00—162,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	168,00—184,00
Tendencja nieco mocniejsza.	
Maka pszena	53,75—42,00
Tendencja cicha.	
Maka żytnia	21,50—24,50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszena	07,60—08,10
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	7,75—08,00
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	24,00—29,00
Groch dr jadalny	21,00—25,00
Groch pastewny	18,00—19,00
Bób polny	15,50—17,00
Wyka	19,00—21,50
Lubin niebieski	15,75—17,25
Lubin żółty	21,25—23,50
Makuch rzepakowy	10,60—11,60
Makuch lniany	15,75—16,25
Srół Soja	12,00—13,00
Płatki ziemniaczane	12,60—13,00
Płatki ziemniaczane warunki łącznie z workiem	14,00—14,04

Ogólna tendencja słabsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 20. 6. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed. tr.: 8,88½ sp.: 8,90½ kup.: 8,86½

Dewizy:

trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,48	124,79
124,17		
Holandia	358,62	359,52
357,72		
Kopenhaga	298,78	299,38
298,18		
Londyn	43,35¼	43,46
43,24½		
Nowy Jork	8,91,1	8,93,1
8,89,1		
Paryż	35,00	35,09
34,91		
Praga	26,46	26,52
26,40		
Szwajcaria	172,82	173,25
172,39		
Wiedeń	125,90	126,21
125,59		
Wlochy	46,75	46,87
46,63		
Berlin	212,80	

Tendencja przeważnie mocniejsza.

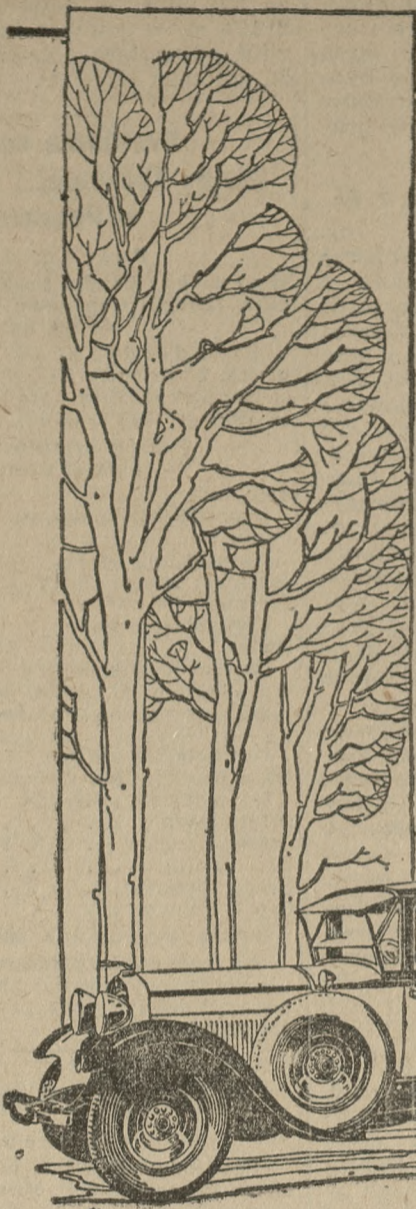
Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz inwest. 111,00 111,50
5% poz premj dol. 64,00 64,50
5% poz konw. 55,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—110,00
Bank Polski	166,50 167,25
Bank Zw. Sp Zarob.	0,00— 72,50
Lilpop	0,00— 25,00
Starachowice	0,00— 17,00

Tendencja utrzymana z odciśnieniem mocniejszym.

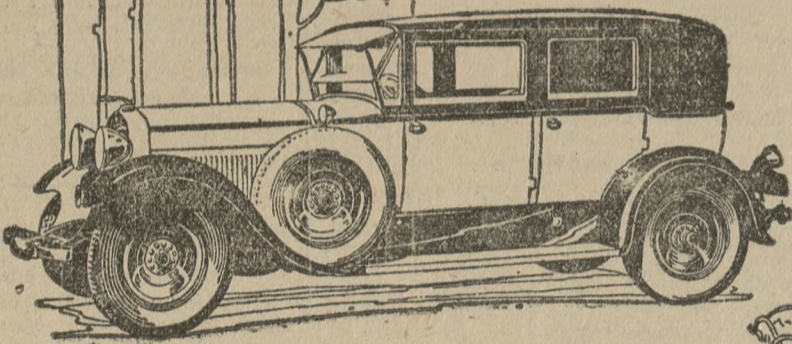
Najpiękniejsza Linja

Doskonałość i piękność — oto cechy najbardziej rasowego samochodu — LINCOLN'A.

Płynne linje jego nadwozi, projektowanych przez słynnych mistrzów sztuki powoźniczej, wabią oko najbardziej wymagającego smatora, a każdy szczegół konstrukcji potężnego silnika — wzbudza zachwyt znawcy-technika.

Każdy samochód LINCOLN jest wykączany indywidualnie dla najwybredniejszych miłośników automobilizmu.

LINCOLN FORDS07

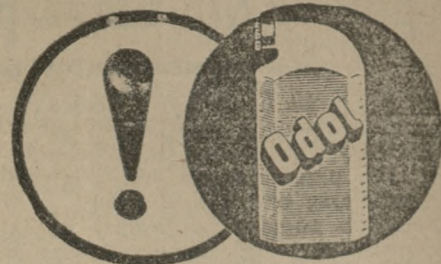
LINCOLN

UPOWAŻNIONE PRZEDSTAWICIELSTWA W POLSCE:

WARSZAWA:
Autotraktor Sp. z ogr. odp.
B-cia S. i P. Bergman, Intynerowie
Motofors Sp. z ogr. odp.

KRAKÓW: Ludwik Hubicki
L W Ó W: Eshape Sp. z ogr. odp.
POZNAŃ: Józef Zagórski

FORD MOTOR COMPANY — DZIAŁ SAMOCHODÓW LINCOLN

Odol jest niedościgniony pod względem antyseptycznego działania i przyjemnego smaku.
Tw 1668

dy i subwencjonowanie partyjnych organizacji wyczerpują niemal całkowicie działalność p. Góreckiego w naczelnej instytucji kredytowej państwa.

Jak widzimy, p. Górecki ścigał z kraju ciężką kontrybucję dla zwycięskiego obozu rządowego.

Zjazd Stron. Narodowego w Wolsztynie

Wolsztyn, 18 czerwca.

W ubiegłym tygodniu odbył się tutaj powiatowy zjazd Stronnictwa Narodowego z licznym udziałem przedstawicieli kół wiejskich. Przewodniczył delegat powiatowy p. red. Wróbel.

Wygłoszono dwa referaty, najpierw przemawiał sekretarz powiatowy p. Kadziński na temat położenia wewnętrznego, następnie p. poseł Górczak mówił o położeniu gospodarczym. Treściwe jego wywody wywarły głębokie wrażenie. Oba mówcom podziękowało rzeszystemi oklaskami.

W dyskusji poruszano rozliczne bolączki miejscowe, między innymi kwestię utrudnień w pasie pogranicznym, odczuwanych bardzo dotkliwie przez miejscową ludność. Poruszono również sprawę zawieszenia dr. Wróbla jako członka wydziału dla tego, że jako prezes Sokola polecił zdjąć ze ścian Strzelnicy dekorację papierową, którą tam sokoli zawiesili dla siebie. Zebrani uchwalili na wniosek delegatów robotników, którzy tego głównie domagali się, aby dr. Wróbel wstąpił do Wydziału jako ich zastępca — wystanie zażalenia do wojewody na to, że tak długo nie wytacza się procesu p. dr. Wróblowi i trzyma go się stale w zawieszeniu. Wystanie tej uchwały z podpisami kilku obecnych powierzono przewodnictwu zebrania.

Zjazd miał przebieg bardzo poważny.

Protest ludności katolickiej

Chełmno, w czerwcu.

W dniu 4 bm. odbyło się tutaj zebranie Towarzystwa Wojaków, na którym referent oświatowy i prezes honorowy tego towarzystwa, prof. gimn. w Grudziądzu, p. Sławuski, w przemówieniu swem dopuścił się obelg i wstrętnych insynuacji pod adresem miejscowego duchowieństwa. Jednocześnie miał się dopuścić w niedających się powtórzyć słowach profanacji religii katolickiej.

Obrażone w swych uczuciach religijnych miejscowe obywatelstwo wydało odezwę, protestującą przeciwko temu zajściu, w której zarazem apeluje do odnośnych władz o zajęcie energicznego stanowiska w tej sprawie. Podpisane są pod tym protestem wszystkie miejscowe towarzystwa, związki, bractwa i cechy w liczbie około 30.

Rozrzucony drukowany protest mówi o występie prof. Sławuskiego, że „w sposobie wyrażania się nie ustępował największym bluźniercom i przeciwnikom Kościoła katolickiego”.

Ładny wychowawca młodzieży, ani słowa!

„PRASA“

Pod tym tytułem zacnie od lipca r. b. wychodzić czasopismo — organ Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism, „Prasa”, która w roku bieżącym ukazywać się będzie jako dwumiesięcznik, a od początku roku 1931 jako miesięcznik, i poświęcona będzie wszelkim sprawom, wiążącym się z polską produkcją wydawniczo-prasową. Redakcję „Prasy” objął dyrektor Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism p. Stanisław Kuzik. Nowe czasopismo — pierwsze tego typu wydawnictwo w Polsce — wzbudzi bezwzględnie żywe zainteresowanie nietylko w sferach wydawniczych i graficznych, ale wśród tych wszystkich, którzy interesują się stanem i rozwojem prasy polskiej.

Prenumerata za 3 tegoroczne numery „Prasy” wynosi z przesyłką pocztową 4 zł. Egzemplarz pojedynczy 1 zł 50 gr.
Adres wydawnictwa: Warszawa, Krakowskie Przedmieście nr 40, tel. 540 00, Konto P. K. O. nr. 18.606. zw 24 136/7

Napaść na konsulat polski w Berlinie

Warszawa, 20. 6. (Tel. wł.)
Szczegóły o napaści na konsulat polski w Berlinie w nocy z środy na czwartek są następujące: O godz. 22 policjant, pełniący służbę przed gmachem przy Kurfürstenstr. 136/7, w których mieszczą się poselstwo i konsulat polski, zauważył 2 mężczyzn na motocyklu, zachowujących się podejrzanie. Gdy policjant dotarł do nieznanym, doszły go od strony przecznicy Motzstrasse odgłosy wybijanych szyb. Wróciwszy na skrzyżowanie ulic, zobaczył uciekających z za węgla pobliskiego kościoła napastników. Kilka chwil później, jak gdyby z ziemi wyrosła grupa wyrostków i dziewcząt, którzy wśród okrzyków: „nieder!” rzucili kamienie w stronę

parterowych okien budynku. Wybito 12 podwójnych szyb. Portier konsulatu pospiesznie zamknął żelazną bramę wejściową.

Dwie godziny później o północy zjawił się na miejscu pułkownik policji i urzędnicy kryminalni. Podczas bombardowania biuro paszportowe konsulatu było puste, i dlatego obeszło się bez ofiar. W ciągu czwartku przeprowadzono śledztwo i przesłuchano kilkunastu świadków, ale badania nie dały podstawy do wniosku, czy zamachowcy byli hitlerowcy czy komuniści. Szef protokołu dyplomatycznego urzędu spraw zagranicznych hr. Tattenbach złożył posłowi polskiemu wyrazy ubolewania w imieniu rządu niemieckiego. (w)

tanta. Pełni ją porucznik O'Berg z pensją 900 zł miesięcznie nie licząc dodatków. Mimo troskliwych poszukiwań nie udało nam się zbadać, co właściwie robi ów adiutant Banku Gospodarstwa Krajowego.

Tyle o wydatkach personalnych. Nie lepiej dzieje się w wydatkach rzeczowo-administracyjnych. W r. 1928 zaangażowany został do B. G. K. obecny jego naczelny dyrektor p. Wacław Konderski. Zaraz zażądał od Banku mieszkania, Bank ma dom dla swoich pracowników przy ul. Polnej 44, w którym w danej chwili były zajęte wszystkie lokale (mieszkają tam tacy urzędnicy banku, jak: gen. Burchardt-Bukacki, major Nebelski i in.). Jeden z lokali zajmowało Zrzeszenie Urzędników B. G. K., instytucja społeczno-samopomocowa. Otóż bez ceremonii usunięto to Zrzeszenie i oddano lokal p. Konderskiemu. Ze jednak lokal był skromnie urządzone, jak dla instytucji społecznej, przeto otrzymał nowe wyposażenie kosztem 30.000 zł. W jakiś czas później, gdy pp. Barisch i Minkowski opanowali wspomniane Zrzeszenie, p. Górecki kupił dla niego lokal także za 30.000 zł. W ten sposób mieszkanie dla p. Konderskiego kosztowało tylko... 60.000 zł we własnym domu B. G. K. i to na 2 zaledwie lata, ponieważ p. Konderski przenosi się w tym roku do własnej willi.

I czy nie miał racji p. Dąbrowski w „Expressie Porannym”, kiedy w recenzji z „Volpone” Johnsona napisał o Mosce, że rzuca pieniędzmi jak gen. Górecki? Miał świętą rację, a jednak mimo tego była to jego ostatnia recenzja w tem piśmie. Pan prezes nie lubi żartów!

Tłuste posady, dla „swoich”, luksusowe mieszkania, wspaniałe samocho-

Jeszcze o „radosnej twórczości” p. Góreckiego

Rugi dawnych urzędników, zaangażowanie nowych, znaczne podwyższenie im pensyj i tantjem, wreszcie zwiększenie pobocznych wydatków osobowo-administracyjnych — wszystko to przyczyniło się do ogromnego wzrostu kosztów administracji Banku Gospodarstwa Krajowego, które z 5 milionów przed 4 laty skoczyły w roku ubiegłym na — 16 milionów.

Przytoczyliśmy już cyfry, świadczące o bajecznych dochodach samego p. Góreckiego i jego dyrektorów. Dalszym wyrazem kursu „radosnej twórczości” jest także kreowanie posady

zastępcy prezesa. Poprzednio była to godność honorowa. Piastujący ją p. Ossowski, były minister przemysłu i handlu, otrzymywał 1.000 zł pensji, jako doradca B. G. K. w sprawach przemysłowych. Za wiceprezesa nie brał nic. Obecny wiceprezes p. Maciszewski otrzymuje ok. 4.000 zł miesięcznej pensji i drugie tyle tantjem z rozmaitych synekur. Do tego oczywiście samochód i inne „udogodnienia”.

Wyrazem militaryzacji Banku Gospodarstwa Krajowego, jest poza powołaniem na jego czoło generałów i pułkowników także posada — adju-

Sprawa i list „pasterski” marjawity Kowalskiego

(KAP) Jak wiadomo, sąd najwyższy uchylił wyrok sądu apelacyjnego. Skazujący przywódcę marjawitów Kowalskiego za niemoralne czyny na 4 lata więzienia i zarządził ponowne sądenie go w innym składzie sędziów.

Wyrok powyższy w niczem nie przesądza samej sprawy, gdyż sąd najwyższy nie dotykał meritum oskarżenia, ale badał stronę formalną przewodu sądowego, mianowicie, czy zgadza się on z przepisami ustawy o postępowaniu sądowym i czy w stosunku do oskarżonego zastosowane były właściwe artykuły kodeksu karnego. Motywy sądu najwyższego jeszcze nie są ogłoszone, trudno więc w tej sprawie zabierać głos.

Mimo, że oskarżenie Kowalskiego nie straciło na swej sile, głowa marjawitów uważa wyrok sądu najwyższego za powód do radości i triumfu. Z tej racji wydał do swych wiernych list „pasterski”, w którym stary cynik tak pisze:

„Słyszeliście nieraz, jak groziłimy w Imię Boga karą Bożą tym wszystkim, którzy chcieli zniszczyć Dzieło Boże, jak obawialiśmy się o los ukochanej Polski naszej żeby czasem nie obróciła się w cmentarzysko i zgłiszca dlatego, że nie poznała dnia nawiedzenia Pańskiego. Ale oto teraz ta troska nasza znikła. Ofiara naszej Naj-

droższej Mieczki za Polskę okazuje swój skutek widoczny. Rządy Pana Marszałka Piłsudskiego, Pana Prezydenta Mościckiego, wraz z Sądownictwem Polskim, okazały się jawnie wobec nas i całej Polski, owszem całego świata, że są Rządami Sprawiedliwymi, w rękę Boga się znajdującymi. Módlmy się więc wszyscy gorąco za Rząd Marszałka Piłsudskiego, popierajmy go usilnie naszą współpracą, podatkami, daninami i gotowością oddać życie za Ojczyznę i za ten Rząd. Niech organizacja „Strzelca” będzie u nas odnowiona i postawiona na takiej stopie, żeby mogła walczyć w razie potrzeby, przy boku Rządu o cześć, honor i całość Polski tak, jak niegdyś organizacja Mahabejczyków walczyła o cześć i posłannictwo ludu Izraelskiego” itd.

W końcu zapowiada Kowalski, że w najbliższym czasie wyrusza do Ameryki do rodaków naszych.

...„którzy oddawna nas tam wzywają, abyśmy ich duchowo, według sił naszych, wspomogli. Proszę was tedy Bracia i Siostry, abyście uczynili dla nas składkę na ten cel, gdyż, jak wiecie, nie nie posiadamy, choć niczego nam nie brak, i jeszcze około 700 osób przy Świątyni mamy na naszym utrzymaniu, w tem blisko 200 dzieci”.

Wynurzenia te są z wielu względów bardzo charakterystyczne.

Biskup francuski o Lidze praw człowieka

(KAP) Biskup z Saint-Jean-de-Maurienne mgr. August Grumel, wystosował do proboszczów swej diecezji list, w którym ostrzega przed Ligą praw człowieka.

„Dowiedzieliśmy się z gazet — pisze mgr. Grumel, — że w okolicy naszej od jakiegoś czasu mnożą się zebrania pewnej Ligi, o której co najmniej można powiedzieć, iż cechuje ją systematyczna neutralność, ale neutralność skrycie stronnicza i nawet wroga wobec religii. Chodzi tu o Ligę praw człowieka.

Zbyt często ci rzekomi obrońcy praw człowieka pracują nad ustanowieniem i utrzymaniem ich wrzawę prawom Boga. Istotnie, jest rzeczą pewną, że nigdy głos ich nie podniósł się w obronie katolików bez względu na charakter ciosu, jaki spał na prawa katolickie. Nigdy mianowicie nie powiedzieli ani słowa, nie uczynili żadnego gestu, by napiętnować okrucieństwa prześladowania meksykańskiego, podobnie, jak nie bronili tych, którzy we Francji narażeni byli na łupiestwo i wygnanie z powodu praw wyjątkowych. Co mówić! czy słyszano kiedy ich głos w obronie naszych biednych braci w Rosji?

Rosjanie są schizmatykami; zdarzało im się prześladować katolików, szczególnie Polaków. Mimo to papież nie zawahał się zaprotestować przeciwko wstrętne traktowaniu, któ-

rego przedmiotem są ci bracia, oddzieleni, tak! — ale nieszczęśliwi i w każdym razie kochani.

Liga wystrzeżala się, by nie poprzeć słów papieskich. Ale ona okazuje całe swoje poparcie, wszystkie swoje względy tym, którzy we wszelki sposób ujawniają swój wrogi stosunek do religii. Jest to zrozumiałe, jeżeli się wie, czem ona jest w istocie, gdy się pamięta, iż jest ona w gruncie rzeczy ukrytą filją wolnomularstwa.

Zełce Ksiądz Proboszcz przestrzec swych parafian przed tą próbą werbowania do towarzystwa masonskiego, które — na pozór filantropijne i liberalne — jest tylko awangardą towarzystwa tajnego, tak szkodliwego dla Kościoła i dla Francji. Ta Liga zresztą, podobnie jak i jej matka — masoneria, jest potępiona przez Kościół. Dla nas nie ulega wątpliwości, że członkowie tego towarzystwa podpadają pod kanon 2335 kodeksu kanonicznego, którego brzmienie jest następujące: „Ci, co zapisują się do sekty masonskiej albo do innych stowarzyszeń tego samego rodzaju, które oddają się knowiom przeciwko Kościołowi... podlegają przez sam ten fakt ekskomunikacji, zarezerwowanej Stolicy Apostolskiej”.

Należy też pouczyć wiernych o skutkach tej ekskomunikacji, która, usuwając ich poza obręb Kościoła, pozbawia ich wszelkich stosunków z Nim, wszelkiego prawa uczestniczenia w jego ceremoniach i sakramentach, jak również pogrzebu chrześcijańskiego”.

O zdrową organizację rzemiosła

Z kół miarodajnych otrzymujemy następujące pismo:

W jednym z ostatnich numerów pisma Panów, ukazał się artykuł p. t. „O silną organizację rzemiosła”, w którym autor omawia sprawę towarzystw przemysłowych i ich rolę. Zupenie słusznie podkreślił autor, że są wśród nas rzemieślnicy, którzy twierdzą, jakoby tow. przemysłowe stały się przeżytkiem, że rola ich już się skończyła. Jakże jednak ci panowie się mylą!

W kalendarzu, wydanym przez Tow. Młod. Przemysłowców w Poznaniu w roku 1884 a więc 46 lat temu, czytamy, że Tow. Młod. Przemysłowców z Poznania urządziło 16 grudnia 1877 r. wystawę własnoręcznych wyrobów członków, a podczas otwarcia wystawy jeden z członków śp. Knapowski wygłosił do prezesa Tow. Młod. Przemysłowców śp. Stefana Cegielskiego następujące przemówienie:

„Oto patrz na okazy, które wykonałimy będąc czeladnikami, poza godzinami pracy; ileż to kropli potu na nich spoczywa? Ileż to razy dłonie nasze krwią zachodzić musiały, aby uczynić zadosć zamiarom naszym. Ty wiesz, szanowny prezesie, iż my, pracując, chcemy cichą pracą naszą zastąpić szermierzy, których mogliżawszy jeszcze świeżo zasypiane nam być się zdawają, dla

których zawsze jeszcze lza w oku się znajduje i jęk boleści z piersi się wydobydź. a czarna przystość suknia — my chcemy pracą naszą zabliznić rany, które dotychczas nam dolegają, my chcemy zapomnieć o wszystkich wysileniach, które szlachetne, ale nieroztropne były”.

Dalej znajdujemy w tymże kalendarzu sprawozdanie z działalności całego szeregu innych towarzystw przemysłowych. Wszystkie urządziły w swem gronie „odczyty i prelekcje z dziedziny drobnego przemysłu (rzemiosła) lub mając z nim styczność. Mniej tematów było innej treści”.

To był program naszych towarzystw przemysłowych przed 50 laty, a czy on dziś nie powinien być i nie jest takim samym? Jeżeli są dziś rzemieślnicy, którzy twierdzą, że rzemiosło winno się organizować tylko w cechach, to są to albo ludzie źle orjentujący się, albo ludzie, którzy z rozmysłem pracują ku temu, by rzemiosło nigdy nie było silnie zorganizowanem. Rzemieślnik chociażby tylko cośkolwiek wyrobiony, winien znać Ustawę przemysłową, a ta przecież zupełnie wyraźnie zezwala na tworzenie silnych organizacji — t. j. Związków cechowych — lecz tylko — jednego zawodu.

Łączenie się wszystkich zawodów jest ustawowo nie dozwolone a za-

tem stworzenie jednej silnej organizacji rzemieślniczej jest w ramach ustawy Przem. niemożliwe. Zrozumieli to już nawet partyjnicy z pod znaku sanacji, tworząc swoje „Chrz. Narod. Zjedn.” a więc organizację również nie opartą na Ust. Przem., a tylko na ustawie o stowarzyszeniach. Jeżeli tak jest, to pocóż nam tworzyć nowe organizacje? Czy towarzystwa przemysłowe mało mają zasług, żeby je dziś zupełnie poniechać? Przeciwnie! towarzystwa przemysłowe mają tyle pięknej tradycji i ogromnych zasług, a program ich jest dziś nie mniej żywy jak ongiś za czasów zaborczych. Dlatego winniśmy nie odsuwać się od nich, lecz przeciwnie coraz więcej się w nich łączyć. Jeżeli istnienie wydziałów cechowych jest dziś Ustawą Przem. niedozwolone, to niech towarzystwa przemysłowe zajmą ich miejsca. W cechach niech każdy rzemieślnik omawia swe sprawy zawodowe, a w towarzystwach przemysłowych wszyscy rzemieślnicy, wszystkich zawodów razem mogą radzić o sprawach dotyczących wszystkich, czy to krawca, czy szewca, czy stolarka a więc o sprawach podatkowych, o uczniach, o szkołach dokształcających, o ustawach socjalnych, o ustawie przemysłowej etc. Poza tem w tow. przemysłowych, w zbiorowym wysiłku jest łatwiej dbać o rozwój rzemiosła, jest łatwiej bronić się przed upadkiem. Znane przysłowie „w jedności siła” nie straciło bowiem swej aktualności, a dziś przecież tylko z silnym się liczą.

Co zaś dotyczy udziału inteligencji w pracy towarzystw przem., to niech to nas nie przestrasza, a przeciwnie cieszy. Sami dobrze wiemy, że brak nam często ludzi do pracy a temwięcej brak rzemieślników nietylko wyrobionych, a chetnych do pracy społecznej. Jak trudno jest zdobyć niezar. sekretarza organizacji rzemieślniczej. Rzemieślnik woli pilnować swego warsztatu a tylko gorliwe jednostki udzielają się pracy organizacyjnej. Starsze jednostki wycofują się z czynnej pracy. Oplacają cprawda składki, lecz na zebraniach ich nie widać. Brak więc ludzi do pracy jest ogólny i dlatego udział, względnie pomoc inteligencji winniśmy przyjmować z radością a historja Tow. Przemysłowców uczy nas dobitnie, że pomoc ta przysłużyła się ogromnie naszemu rzemiosłu.

Łączmy się zatem silnie — nie rozbijając się wzajemnie — ramię przy ramieniu w towarzystwach przemysłowych, bo w nich jest naprawdę nasza przyszłość. Nie liczy my zbyt wiele na dzisiejsze cechy, bo ich działalność jest po pierwsze bardzo ograniczona, a po drugie — aż nadto pod nadzorem władz. Występując zaś w obronie rze-

miosła, z natury rzeczy trzeba często mówić przeciw temu czy owemu, co nie zawsze jest polityką, a walką gospodarczą o lepszą przyszłość rzemiosła. Tej właśnie swobody, nie dają rzemiosłu dzisiejsze cechy, opierające się na ustawie przemysłowej.

T a d.

Dzieło — kultury

Gdy w poznańskiej radzie miejskiej ujawniło się niesłychane postąpienie urzędu wojewódzkiego, zmuszające prezydenta miasta p. Cyryla Ratajskiego do opuszczenia zajmowanej przezeń willi przy ulicy Chopina, która jest własnością rządową, i gdy podkreślono że taka rzecz jest możliwa w Poznaniu, gdzie przeszło 250 urzędników państwowych korzysta z mieszkań w domach magistrackich, — wówczas pojawił się komunikat półoficjalny urzędu wojewódzkiego, który usiłował całą sprawę przedstawić w niewinnym świetle. Tymczasem dowiadujemy się, że urząd wojewódzki zażądał świeżo bezwzględnego, do dnia 26 b. m., opuszczenia domu przez prez. Ratajskiego. Przypominamy, że sublokatorem prez. Ratajskiego jest marsz. Trampczyński.

Urząd wojewódzki i jego szef, p. Roger Raczyński, wznieśli sobie tym „czynnem” pomnik pionierów kultury, który wyniosłością swą i spiszową mocą w pył i znikomość tłacza dzieła przodków wojewody poznańskiego.

Bomba na cmentarzu

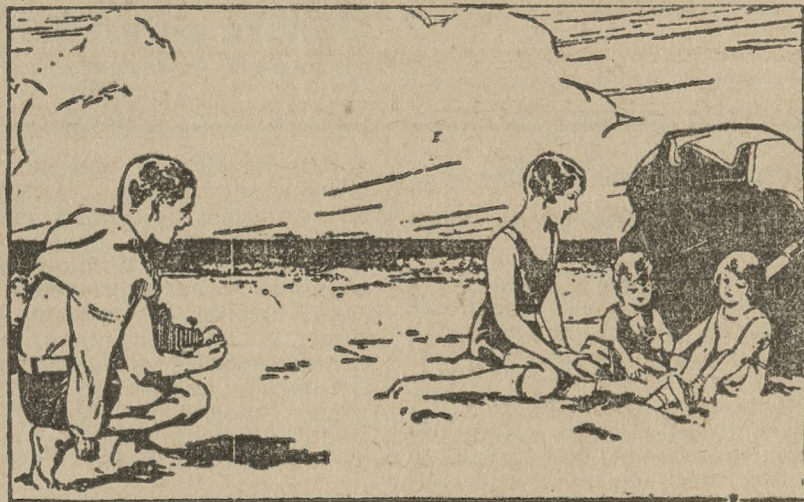
Warszawa, 20. 6. (Tel. wł.) Na cmentarzu lwowskim przy grobie Telesiewskiego, zastrzelonego przez dr. Maćkównę, wybuchła wczoraj bomba, która nie wyrządziła szkody. Prawdopodobnie wybuch ten stoi w związku z procesem terrorystów ukraińskich, oskarżonych o zamachy na Targi Wschodnie. (w)

Obity poseł komunistyczny

Warszawa, 20. 6. (Tel. wł.) We Lwowie komuniści chcieli urządzić wczoraj demonstrację i przy pomniku Sobieskiego zaczął przemawiać poseł Rosiak, ale publiczność rzuciła się łaskami na posła i go pobila. (w)

Zginął w płomieniach

Toruń, 19. 6. (PAT) W Lifewie, pow. Chełmno wybuchł pożar, który zniszczył wszystkie zabudowania folwarczne gospodarza Ptacha. Pastwą płomieni padł prócz maszyn rolniczych inwentarz żywy, w ilości przeszło 80 sztuk bydła i trzody. W płomieniach zginął również robotnik 14-letni Chudzyński. Straty materialne wyniosły przeszło 100.000 zł.

Wierny towarzysz wakacyj... za 100 złotych!

Zabierz go z sobą na urlopie! To towarzysz niezawodny, dyskretny, niekłopotliwy i niekosztowny! Bez trudu zgadniecie, że to nowy model kamery „Hawk-Eye Kodak” rozm. 6x9 cm., obiektyw anastygmat f: 6,3 tylko za złotych 100.—

Plażę ujrzyćce powtórnie przeglądając Wasze zdjęcia „Kodak”

Jedno spojrzenie na zdjęcie „Kodak” przeniesie Was znów w szczęśliwe chwile wakacyj. Czyż nie jest wprost obowiązkiem zabrać ze sobą „Kodaka”.

3 warunki konieczne do dobrego zdjęcia: kamera „Kodak”, błona „Kodak” i papier „Azura”.

Kodak Sp. z o. o. Warszawa, plac Napoleona 5.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wspaniałe manifestacje katolickie

Procesje w kościołach: katedralnym, Bożego Ciała i na Jeżycach — Tłumny udział wiernych. Miasto przybrało odświętną szatę

Uroczyste procesje Bożego Ciała odbyły się w Poznaniu przy udziale nieprzeliczonych tłumów wiernych. Ludność okazała wielkie przywiązanie do wiary ojców przez tłumny udział w uroczystościach kościelnych, a również przez niezwykle staranne przybranie gmachów i mieszkań. Cafe Chwaliszewo przeistoczyło się w aleję, bowiem wszystkie domy umajono gałkami brzozy i kwieciami. Bardzo dużo było również sztandarów, obrazów oraz transparentów. Pięknie wyglądały domy na Ostrówku, a w ołtarzu przy portalu pałacu Prymasa zwracał uwagę wielki portret bł. Jana Bosko.

Niemniej starannie wystąpiły Jeżycy; ulice: Kościelna, Rynek Jeżycki, Prusa, Słowackiego, Kraszewskiego i pobliskie, które przechodziła popołudniowa procesja, przybrały godny specjalnego wyróżnienia odświętny wygląd. Nie szczędzono pracy ani kosztów, by zmanifestować gorąco katolickie uczucia i głębokie przywiązanie do Kościoła.

W parafii archikatedralnej procesja odbyła się przy udziale olbrzymich tłumów o godz. 9. Celebrował J. Em. ks. Kard. Prymas w otoczeniu licznej duchowieństwa obu kapituł, proboszczów parafii poznańskich, duchowieństwa zakonnego, zakonów żeńskich, alumnów seminarjum duchownego, kolegijum profesorskiego, władz cywilnych i wojskowych. Przygrywała orkiestra 58 pp. pod batutą p. kapelmistrza kap. Chmielewicza. Organizacje kościelne i świeckie wzięły tłumny udział z sztandarami. Ewangelje śpiewali: przy pierwszym ołtarzu (kanonja ks. inf. Adamskiego) — ks. oficjał protonotarjusz apostołski dr. Hozakowski, przy drugim (kurja biskupia) — ks. kan. dr. Steuer,

przy trzecim (kanonja ks. Steuera) — ks. kan. Klinke, a przy czwartym (pałac Prymasa Polski) — ks. inf. Kłos. Śpiewy wykonał znakomity chór archikatedralny pod dyrekcją ks. prof. dr. Gieburowskiego.

Po procesji, na balkonie katedry ks. wicekustosz Bernacki odprawił mszę św. wobec olbrzymich tłumów. Sumę pontyfikatu w katedrze w asyście duchowieństwa celebrował ks. biskup Dymek; kazanie wygłosił ks. inf. Adamski. Podczas nabożeństwa asystował z tronu J. E. ks. Kard. Prymas Hlond.

O godz. 10 odbyła się procesja w kościele Bożego Ciała; przybyły również olbrzymie tłumy. Celebrował ks. kan. prof. dr. Janicki. Przy ołtarzach śpiewali ewangelje przedstawiciele czterech zakonów poznańskich a mianowicie ks. ks.: salezjanin Kasprzyk, franciszkanin o. Rajner Gościński gwardjan zakonu, zmartwychwstaniec o. Kukliński i jezuita o. superior Mieloch. Podczas procesji przygrywała orkiestra pracowników pocztowych. Pienia nabożne wykonał chór kościelny pod kierunkiem p. Rucińskiego. Solenną mszą św. celebrował ks. kan. dr. Janicki, a kazanie wygłosił ks. rad. Durzyński.

Procesja na Jeżycach odbyła się tradycyjnym zwyczajem popołudniu przy udziale tysięcy rzesz wiernych; celebrował ks. kan. Zborowski. Ewangelje przy ołtarzach śpiewali: kolejno: ks. prof. Ciszak, ks. prof. Lison, ks. prob. Putz i ks. rad. Jęsek; przygrywała orkiestra 58 p. pod dyr. kapt. Chmielewicza. Pienia wykonał miejscowy chór kościelny pod dyr. p. Olszewskiego. Uroczyste nieszpory, które odprawił ks. prał. dr. Mazurkiewicz, a podniósł kazanie wygłosił O. Fiema. — jezuita. (k)

ku w pow. wolsztyńskim. Pastwą płomieni padło 5 domów mieszkalnych, dalej stajnie, stodoły, chlewy oraz inwentarz martwy i żywy. Łączne straty oceniane są na 175 tys. zł.

Podczas akcji ratunkowej, która była niesłychanie utrudniona z powodu braku wody, dalek wiatru i wielkiej suszy, poparzyli się ciężko Berta Schiller oraz Henrich Gothardt. Ogółem jest 10 poszkodowanych bardzo dotkliwie poparzeń, m. i. Wilhelm Bohn, Wilhelm Blut, Henryk Blut, Ogień powstał w jednej ze stodół z nieustalonej przyczyny.

Tłumienie strasznego pożaru połączone było z olbrzymimi trudnościami. W południe pół wsi po obu stronach drogi stały w płomieniach. Ogień zdłżano ugasić dopiero w Boże Ciało nad ranem. Oprócz wymienionych jest jeszcze kilka kobiet poparzonych, które przewieziono samochodem do szpitala w Wolsztynie. Należy zaznaczyć, że wieś nie miała żadnej sikawki a stawy i rowy prawie zupełnie wyschły.

Rozwijaniu się pożaru sprzyjało a utrudniało zarazem prace ratownicze rozmieszczenie wsi. Budynki pod słomą sąsiadują ze sobą bardzo blisko, toteż płomienie znalazły podatny materiał palny. Wiele budynków było z drzewa i krytych dachem trzcinowym lub słomianym. (k)

KALENDARZYK

Piątek, 20 czerwca 1930.

Słońce: wschód 3,29 — zachód 20,18 — długość dnia 16 godzin 49 min.

Księżyc: wschód 0,25 — zachód 12,58 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według sprostżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 19 st. C., pogodnie, cisza, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 29 st. C. najniższa + 12 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Wczoraj — 0,29 m; dziś — 0,31 m.

Kal. rz.-kat.: Florentyna p. — jutro Alojzy Gonz.

Kal. słow.: Bogna św. — jutro Domysław.

KRONIKA KOŚCIELNA

Sodalicja **Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich** przypomina swym członkom że w niedzielę, 22 bm. msza św. i kwartalna komunja św. odbędzie się wyjątkowo już o godz. 8 w kaplicy sodalicyjnej przy ul. Dominikańskiej 8. Po mszy św. zbiórka do procesji. W poniedziałek, 23 bm. o godz. 5,40 popołudniu zbiórka pod sztandarem przy kościele św. Marcina.

Sodalicja **Marjańska Studentów U. P.** Nabożeństwo i wspólna komunja św. odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 9,30 w kościele OO. Jezuickich. O godz. 17 odbędzie się w salce sodalicyjnej (wejście z ul. Dominikańskiej 8) zebranie wyborcze, po czym zebranie towarzyskie.

OSOBISTE

35-lecie pracy zawodowej. Dziś, dnia 20 bm. obchodzi p. Stanisław Ryffert, sekretarz i kierownik rejestratury w Kurji Arcybiskupiej 35-letni jubileusz swego urzędowania. P. Stanisław Ryffert został przyjęty do Konsystorza Arcybiskupiego dnia 20 czerwca 1895 r. za rządów śp. ks. arcybiskupa Florjana Stablewskiego. W okresie tym zaskarbił sobie p. Stanisław Ryffert mroźczą pilnością i sumienną obowiązkowością ogólną cześć i poważanie. Wzorem urzędnikowi i obywatelowi jubilatowi niechaj Pan Bóg błogosławi w jak najdłuższe lata.

WYKŁADY

Z **Pozn. Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzanieckiego.** Dnia 21 bm. o godzinie 20 odbędzie się w sali 17 Coll. Minus bardzo zajmujący odczyt z przeżyciami o górach greckich pod tyt.: „Przeżycie przez Tajget”. Należy się spodziewać, że niecodzienny temat odczytu oraz osoba znanego prelegenta i taternika prof. dr. Dedio zgromadzą na odczycie licznych przyjaciel i zwolenników piękna wysokogórskiego przyrody. Po odczycie odbędzie się doroczne walne zgromadzenie Pozn. Oddziału P. T. T.

WYSTAWY

Otwarcie wystawy **Szkoł Technicznych Poznańskiej i Leszczyńskiej** odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 12 w Państw Szko-le Budownictwa przy ul. Łąkowej 11. Wystawę można zwiedzać w niedzielę od godz. 12 do 18, w poniedziałek i we wtorek od 10 do 18. Wstępne 50 gr, dla młodzieży 20 gr.

WIECZORY, KONCERY

Koło **Przyjaciół Harcerzy im. Bolesława Chrobrego** urządza dnia 22 bm. o godz. 14 wielką zabawę latową w ogrodzie „Jedność” na Przepadku. W programie: strzelanie do tarczy, kulanie w krę-

gle o premje, koło szczęścia, łowienie na wędkę i wiele innych niespodzianek. — Wstępne dobrowolne. Czysty zysk przeznaczony dla kolonji dla najbardziej potrzebujących harcerzy.

ZEBRANIA, ZJAZDY

Uroczyste zebranie **Koła Historyków U. P.** ku uczczeniu 75 rocznicy urodzin śp. prof. Stan. Smolki odbędzie się dnia 21 bm. o godz. 18 w sali 17 Coll. Minus. W programie przemówienie prof. dr. Bron Dembińskiego i referat p. Zbiorskiego na temat: „Działalność naukowa prof. Stan. Smolki”. Wstęp wolny.

Zebrawanie **Tow. Urzędników Gospodarczych.** W sobotę, 21 bm. o godz. 15,30 w sali Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Poznaniu przy ul. Mickiewicza 33 odbędzie się zebranie prezesów powiatowych Tow. Urzędników Gospodarczych przy Wielkop. Tow. Kolek Rolniczych. Referaty na temat aktualnych zagadnień wygłoszą pp.: prezes Marchowski i B. Dembiński. Poza tem dyskusja i wolne wnioski.

KOMUNIKATY RÓZNE

Wydział **Poznański Młodych O. W. P.** na miasto Poznań wzywa wszystkich członków, którzy odebrali okólnik, aby złożyli deklaracje najpóźniej do dnia 25 bm. w sekretarjacie Wydziału Grodzkiego w godzinach urzędowych, a tych członków, którzy okólnika jeszcze nie odebrali o zgłoszenie się w sekretarjacie.

Miejskie Gimnazjum w Czarnkowie. Egzamin wstępny odbędzie się dnia 23, 24 i 25 bm. do klas 1. i 4., dnia 26 i 27 bm. do klas 2., 3., 5., 6. i 7. Egzamin do klasy 1. i 4. są trzyniolowe, do innych klas 1-dniowe. Przyjmuje się chłopców i dziewcząt do klasy 1. w wieku 9 i pół do 12 lat, o ile miejsca będą wolne, do 14 lat, do klas następnych w wieku odpowiednio starszym. Gimnazjum ma prawa gimnazjum państwowego i jest typu humanistycznego z językami łacińskim i francuskim. — Zgłoszenia przyjmuje każdego dnia dyrekcja gimnazjum.

Do **wszystkich chórów kościelnych i kół śpiewackich**, biorących udział w I. Krajowym Kongresie Eucharystycznym. Dnia 23 bm. o godz. 8 próba ogólna wszystkich chórów kościelnych i kół śpiewackich okręgu I. i II. w sali Ogrodu Zoologicznego. Próba powtórzy się dnia 24 bm. o godzinie 8 w sali Ogrodu Zoologicznego. — Dnia 25 bm. o godz. 7 próba ogólna z orkiestrą na Stadionie Miejskim (trybuna południowa). Próby zapowiedziane w auli uniwersyteckiej nie odbędą się. Zaostrzenie śpiewaczek i śpiewaków w materiale nutowym uskutecznia każdy chór lub koło. Koła śpiewackie które materiału nutowego jeszcze nie posiadają, zgłaszają się po niego do sekretarjatu Włkp. Związku Kół Śpiewaczych. Termin generalnej próby będzie podany do wiadomości na lekcji dnia 25 bm. podczas której rozdamy broszurki z pieśniami na procesje. O podziale chórów kościelnych i kół śpiewaczych na grupy, oraz ich punkty zborne, podamy w specjalnych komunikatach. — Prosimy stosować się ściśle do wyznaczonych terminów.

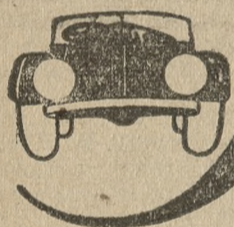
„**Harmonja**”. Dnia 26 bm. śpiewa chór mieszany na procesji Bożego Ciała na Łazarzu. Próba wspólna odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 20. Komplet konieczny.

Baczność bracia kurkowi! Celem gremjalnego wzięcia udziału w tegorocznej procesji Bożego Ciała przy kościele farnym naznacza się zbiórkę na niedzielę, dnia 22 bm. o godz. 8,15 rano na dziedzińcu wojewódzkim w mundurach i z bronią.

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu bierze gremjalny udział w głównej procesji Bożego Ciała przy parafji farniej dnia 22 bm. Zbiórka o godz. 8,30 rano na przystanku odwachu głównego; ubranie ciemne, oznakę Tow. założyć. — Zebranie odbędzie się dnia 23 bm. o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym. Na porządku obrad sprawozdanie p. wiceprezesa A. Piotrowskiego z odbytej wycieczki do Gdyni, oraz inne ważne sprawy.

KRONIKA MIEJSCOWA

Z **targu.** Dnia 20 b. m. na pl. Sapięzyskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,00—4,80 zł; masła mleczarskiego 5,20 zł; kg. twarogu 1,00—1,20 zł; mendl jaj 1,90—2,20 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,00 zł słoniny wędzonej 3,60 do 4,00 zł; wieprzowiny 3,00—3,80 zł; wołowiny 2,40 do 4,00 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlicia 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tucejnej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; indyk 10,00 do 16,00 złotych; para kurczak 3,50—5,00 złotych. Królik 3—4 zł; r y b y: 1 kg. karpia 5,60—6,00 zł; lina 3,00—4,00 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszczka 2,60—3,20 zł; okonia 2,60—3,60 zł; summa 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,20 zł; 1 kg. szan'acza 5,60—6,40 zł; mietusa 4 zł; szczupaka 4,00—4,60 zł; barweny 4—5 zł; 1 kilogram węgorza 4,80 do 5,20 złotych; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; młodych ziemniaków za kg. 40—50 groszy; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20 groszy; szpinaku 20 groszy; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; py 20 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; truskawek 1,60

Samochód

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A w Poznaniu, św. Marcina 70

Nr. 38 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Śmierć zwycięscy

Bliższe szczegóły katastrofy Segrave'a
z ilustr. c. ami

Na kolonie letnie

Godna największego poparcia akcja „Stelli”

„Stella” Towarzystwo kolonij dla szkolnej działwy, w trosce o ich moralny i fizyczny rozwój, przeprowadziła w miejskiej sali gimnastycznej przy ul. Długiej nr. 17 badania lekarskie dzieci, które mają być wysłane w lipcu i sierpniu na kolonie letnie. Razem zarejestrowano na bezpłatne miejsca 573 dzieci, a z nich nie podało się do badania lekarskiemu 250, w tem 141 chłopców i 109 dziewcząt. Reszta będzie umieszczona w kolonjach zorganizowanych przez Koła Ziemianek poszczególnych powiatów, lub utrzymywana z ofiar pieniężnych, które „Stella” otrzymała tytułem subwencji.

Chociaż dzieci przed wysłaniem badane są przez lekarzy i lekarzki mimo to w międzyczasie mogłyby zapasać na jakąś zakaźną chorobę, przeto wkrótce po przybyciu na kolonie ponownie będą badane na miejscu i oprócz tego otoczone stałą opieką.

Dzieci będą wysłane na kolonie letnie w następującym porządku: 1 lipca o g. 7,35 do Znina, Ostrówca i Szubina; o g. 10,05 do Mielżyna i Inowrocława; o g. 12,17 do Strzelna; o g. 15,10 do Kobylnicy; o godz. 22,30 do Gdyni. — 2 lipca: o g. 7,35 do Kcyni; o g. 8,00 do Wronek i Międzychodu o g. 11,20 do Koźmina, Zaniemięsła i Broniszewic; o g. 13,40 do Rawicza, Gostynia i Kościana; o g. 15,00 do Ziełęcina; o g. 22,15 do Rabli. — 8 lipca o g. 8,00 do Wróblewa. 12 lipca o g. 8,00 do Szamotuł.

Ponadto „Stella” dbając stale o dobro dzieci, zakupiła dla nich 130 żelaznych łóżek, z których przeznaczona 75 na kolonja do Międzychodu i 55 do Inowrocława. W miarę możliwości stopniowo w przyszłym roku również i inne kolonie wyposażone będą w łóżka. W dalszym ciągu przyjmuje się jeszcze dzieci za opłatą na kolonie do Gdyni, Inowrocława i Rabli. Bliższych informacji udzieli biuro „Stelli” przy ulicy Długiej nr. 17 w czasie od godz. 8 do 15.

Ciekawy koncert

odbędzie się 24. b. m. na dziedzińcu wojewódzkim

Komitet Miasta Poznania, Liga Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej, urządza we wtorek na dziedzińcu województwa przy ul. Gołębiej 1, wieczór pieśni ludowych, żołnierskich i serenad w wykonaniu chóru męskiego „Echo” z Poznania, pod artystycznym kierownictwem dyrygenta „Echa” p. prof. Feliksa Nowowiejskiego i orkiestry 58 p. włkp. pod batutą kapelmistrza p. kpt. Chmielewicza. W programie utwory: Galla, Kotarbińskiego, Lachmana, Nowowiejskiego, Rączki, Świerzyńskiego, Walewskiego. Początek o godz. 20,30. Przed sprzedaż biletów u portjera w bramie przy ul. Gołębiej 1. Dziedziniec będzie oświetlony elektrycznością.

Splonęło pół wsi

Wielki pożar w Komorówku.

Gróźny pożar srożył się w środę w godzinach południowych w Komorów-

II popis publiczny Wielk. Szkoły Muzycznej

Drugi popis publiczny uczniów Wielk. Szkoły Muzycznej odbędzie się w sobotę dn. 21 b. m. o godz. 8-mej wiecz. w sali Domu Ewangelickiego. W popisie tym biorą udział uczniowie klas fortepianowych, skrzypcowych, wiolonczeli, śpiewu solowego, oraz działu dramatycznego (wspólna deklamacja). W niedzielę dn. 22 b. m. o godzinie 11-tej przedpoł. odegrają w Teatrze Polskim absolwenci wydziału dramatycznego St. Przybyszewskiego „Śnieg” w kompletnej inscenizacji. — Karty na oba popisy wydaje kancelaria Wielk. Szkoły Muzycznej, ul. Fr. Ratajczaka 36.

Z Bractwa Kurkowego w Główniej

Strzelanie o godność króla kurkowego w Bractwie Strzel. w Główniej rozpoczęło się mszą św. w drugi dzień Zielonych Świątek. Popołudniu tegoż dnia król kurkowy p. Rutkowski, honorowym strzałem rozpoczął strzelanie, dalsze strzały honorowe oddali członkowie honorowi bractwa, prob. Chilomer, i p. dyr. Górnicki, oraz król jubileuszowy, p. Pietruszyński, i król uroczystości poświęcenia sztandaru, p. Dembiński.

W ubiegłą niedzielę zakończono strzelanie, a wieczorem na sali p. Koczorowskiego, najstarszy bractwa p. Duszczał dokonał uroczystej proklamacji nowego króla, którą tę godność zdobył p. Mieczysław Strzeszyński, kierownik fabryki broni p. Jaruszewskiego; godność I rycerza zdobył p. Antoni Malecki, długoletni prezes Tow. Przemysłowców, II rycerza p. Józef Kończak, mistrz piekarski. Poza tem za największą ilość pierścieni w tarczy królewskiej zdobył nagrodę wędrowną komendant bractwa p. komisarz Bloch, srebrny pułk, dar p. Jaruszewskiego, nagrodę II, zdobył zastępca komendanta p. ppor. Kłait, III p. Walenty Grzybek. Z tarczy premjowej nagrody zdobyli p. p. Kwiciński, Wegner, Strzeszyński, Duszczał, Bloch, Dembiński, Stankowski i Gajewski. W tarczy kropkowej medale zdobyli pp. Duszczał, Strzeszyński, Flicieński, Hemerling, Malecki, Wegner, Depe, Kalemba i skarbnik bractwa p. Kubicki.

Po rozdaniu nagród w miłym nastrój spędzono wieczór. W czasie uroczystości koncertowała orkiestra Kat. Tow. Robotników Polsk. z Główniej. (jar).

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Kółko Wycieczkowo-Muz. im. „Mozarta”. Zebranie plen. odbędzie się 21 bm. o godz. 20.30 w lokalu p. Czajki przy ul. Krauszewskiego 4.

**„BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM
BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM”**

TEATRY

— * Z Teatru Polskiego. Dzisiaj i jutro fantastyczna komedia Stefana Krzywoszewskiego „Djabeł i karczmarek”, którą publiczność mile przyjmuje, oklaskując żywo sztukę i wykonawców.

Teatr Polski z dniem 1 lipca zamyka swoje podwoje z powodu kończącego się sezonu, wskutek czego „Djabeł i karczmarek” zjedzie niestety z repertuaru.

— * Z Teatru Nowego. Dzisiaj i dni następnych wyborna komedia St. Kiedrzyńskiego p. t. „Powrót do grzechu” z gościnnym występowaniem Al. Węgierki w jego popisowej roli Borackiego. Znakomitość naszemu gościowi świetnie sekunduje zgrany zespół Teatru Nowego z pp. Czarnecką, Zeromską, Bystrzyńskim i Chmurkowskim na czele. Dekoracje Al. Kobrynia. Reżyser Al. Węgierko.

Teatr Polski

DZIŚ — „Djabeł i karczmarek”.
Sobota, 21. 6. „Djabeł i karczmarek”.
Niedziela, 22. 6. „Djabeł i karczmarek”.
Poniedziałek, 23. 6. „Piorun z jasnego nieba”.

Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Powrót do grzechu”. (Gość. występ Al. Węgierki).
Sobota, 21. 6. „Powrót do grzechu”, gościnnie występ Al. Węgierki.
Niedziela, 22. 6. „Powrót do grzechu”, gościnnie występ Al. Węgierki.
Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygardłowskiemu, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

do 2,40 zł; agrestu 1—1,20 zł; czereśni 2—2,40 zł; sataka zielona główka 5—10 gr; 1 kg rabarberu 25—40 gr; pecek rzodkiew 10 gr; 1 ogórek 0,50—0,80 zł; pecek młodej marchewki 10—20 gr; 1 kalafior 0,60—2,00 zł; 1 kg. szparagów 0,80—2,40 zł; mendel raków 2,00 zł; litr jagód czarnych 1—1,20 zł; poziomki 1,80 zł; pomidory 5,00 do 5,60 za kg. — Dowozy duże, targ żywy. Nabiał droższe, poza tem ceny na ogół bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * Poturbowana przez tramwaj. Przy Drodze Dębińskiej uległa wypadkowi w czwartek pod wieczór 50-letnia Antonina Białaszykowska, zamieszkała przy ul. Strumykowej 35. Szła ona w pobliżu toru i została pochwycona przez tramwaj. Z powodu ogólnych potłuczeń i poranień ofiarę wypadku opatrzyło Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55), przewożąc ją do domu. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * Oszukała ją cyganka. Do mieszkania p. Snodol Julji przy Walażach Zygm. Augusta 2, przybyła cyganka Albina Schmidt, zam. przy ul. Gnieźnińskiej 73, by wróżyć. Przy tej okazji oszukała ją na sumę 55 zł. (z.)

— * Kradzieże i włamania. P. Mieczysławowi Feistowi, zam. przy ul. 27 Grudnia 5, skradziono rower marki „Opel” nr. 639 985 wartości 120 zł z bramy przy Aljach Marcinkowskiego 27. — P. Franciszkowi Sierakowskiemu skradziono z garażu przy ul. Dąbrowskiego 3 kolo samochodowe z oponami, starter, wyzيرacz, pompe, windę i 5 kluczy ogólnej wartości 1000 zł. — P. Annie Stróżykowie, zam. przy ulicy Dąbrowskiego 86, skradziono z otwartej walizki w mieszkaniu 100 zł. — P. Gonerze Leonowi skradziono z bramy domu przy ul. Patr. Jackowskiego 3 rower marki „Mart” z nr. rej. 8282 na szkodę firmy „Orwat”.

— * Włamano się do mieszkania p. Leitgeber Anny przy ul. Skarbowej 8 i skradziono bransoletkę złotą, srebrną torbę, pierścionek złoty, srebrny medalion z łańcuszkiem, tekę skórzaną, jumper wełniany, zegarek srebrny i kilka innych mniejszych rzeczy, ogólnej wartości 650 zł. — Nieznani sprawcy weszli do mieszkania p. Brodnickiej Celin, zam. przy ul. Skarbowej 8 przez otwarte okno i skradli kasetę stalową, w której była portmonetka z krokodylowej skóry i 280 zł, torbka damska z pugilaresem i 25 złotych, zegarek damski z dwiema kopertami, wysadzony brylantami, łańcuszek złoty, neser z skóry krokodylowej, białą bluzę z srebrną kłamrą, 3 suknie i siekierę, ogólna wartość 1000 zł. — P. Olszewskiemu Stefanowi, zam. przy ul. Mostowej 14, skradziono rower męski wartości 150 zł z bramy domu przy ul. Patrona Jackowskiego 3. — P. Owsianemu Walentemu, zam. w Starolepie przy ul. Św. Antoniego 40, skradziono w pewnym lokalu przy ul. Grobla portfel, zawierający 90 zł i różne papiery. — Z księgarń kolejowej „Ruch” na peronie IV głównego dworca skradziono w nocy na 19 bm. dwa rozkłady jazdy i cztery książki powieściowe, ogólnej wartości 18 zł. (z.)

— * Ostrów. (Wydawnictwo regionalne.) Z okazji zjazdu nauczycielstwa, jaki się tu 10 i 11 czerwca odbywa, wydano bogato ilustrowany pamiętnik pod redakcją nauczyciela p. Franciszka Kowalskiego z Ostrowa. Książka zawiera dłuższy zarys historyczny z dziejów miasta naszego i rozprawy o wszystkich miejscowych urodzeniach. Dalej omawia w osobnych rozdziałach „Społeczna praca nauczycielstwa na terenie Ostrowa”, „Harcerstwo na terenie szkolnictwa Ostrowa” i na koniec „Praca oświatowa na terenie 60 pp. w Ostrowie”. Ze wszech miar ciekawe wydawnictwo wyszło na pięknym papierze z nowej drukarni Orędownika p. Józefa Dwornika. (n)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * Kradzież pasów transmisyjnych. Jednej z ostatnich nocy zakradli się zlodziejce do młyna motorowego p. Gustawa Dunsta w Kiekrzu. Złodziejce po wyduszeniu szyby w oknie hali motorów, weszli do środka i skradli 5 pasów transmisyjnych, długości 5 do 12 metrów, a szerokości 5 do 12 cm. Ogólna strata wynosi około 2 tys. zł. Strata jest tem większa, że właściciel młyna nie może wobec ciężkich warunków materialnych uruchomić swego młyna. — Wyznaczono nagrodę za wykrycie sprawców kradzieży. Policja miejscowa jest już podobno na tropie złodziei. (z.)

— * Wypadek przy samochodzie. Na szosie pod Ławicą na ostrym skądzie wypadł z samochodu zamieszkały przy ul. Marszałka Focha 177 Florian Stasiński i odniósł bardzo dotkliwe potłuczenia oraz ranę pod okiem długości około 4 cm. Ofiarę niezwyklego wypadku opatrzyło Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) i przewiozło go w stanie na ogół ciężkim do mieszkania. (k.)

— * Samobójstwo seminarzystki. W środę po południu rzuciła się pod pociąg w celu samobójczym na torze między Ostrowem a Lesznie ucznica kursu seminarjum żeńskiego w Lesznie 17-letnia Helena Płaszczakówna z Kakolewa. Śmierć nastąpiła natychmiast. Powodem rozpaczliwego kroku była prawdopodobnie obawa nieuzyskania promocji. (k.)

Z WIELKOPOLSKI

— * Gniezno. (Ku czci Kochanowskiego.) Młodzież Szkoły Handlowej w Gnieźnie urządziła dnia 22 bm. w auli szkoły uroczystość ku uczczeniu rocznicy urodzin Jana Kochanowskiego. Początek uroczystości o godz. 19.30. Wstęp wolny.

— (Z Bractwa Kurkowego.) Dnia 15 b. m. odbyło się tradycyjne strzelanie Bractwa Kurkowego. Tegorocznym królem został p. Franciszek Galantowicz, pierwszym rycerzem p. Zygmunt Sowiński, drugim p. Władysław Koniecznyński. (br.)

— * Września. (Wieczornica w szkole powszechnej.) Co pewien czas odbywają się w szkole powszechnej pod kierownictwem p. rektora Gawęckiego wieczornice w połączeniu z konferencją dla rodziców dzieci. Świeżo urządzona wieczornica cieszyła się wielkim powodzeniem. Na pro-

gram składały się śpiewy chórowe, solowe, deklamacje, tańce, korowody i odegranie dwóch utworów teatralnych. Całość wypadła bardzo dobrze. Obszerna sala była przepelniona rodzicami, dziećmi i zaproszonymi gośćmi.

— (Z Tow. Młodych Polek.) Celem otoczenia druhen z Tow. Młodych Polek jaknajlepszą opieką, powiększona za staraniem ks. patrona Jernajczyka grono patronatu o kilka pań. Przystąpiły doń pp. majorowa Szyfterowa, aptek. Konieczna, burm. Soltysiakowa, rektorowa Gawęcka i nauczycielki Kryśiakówna i Kosiakówna. Zebranie uchwaliło urządzić uroczystość dziesięciolecia S. M. P. w dniu 22. b. m. (y)

— * Szamotyły. (Z Bractwa Kurkowego.) Dorocznym zwyczajem urządziło Bractwo Kurkowe tradycyjną uroczystość zielonoświąteczną, połączoną z strzelaniem o godność króla kurkowego i rycerzy oraz o piękne premje i medale. Rozpoczęto ją drugiego dnia Zielonych Świąt nabożeństwem, które odprawił ks. radca Kaźmierski. Do mszy św. służyło czterech członków bractwa. Po południu nastąpił wymarsz na strzelnicę, gdzie odbyła się dalsza uroczystość oraz strzelanie. W uroczystości oraz oddaniu strzałów honorowych wzięli udział starosta powiatowy, zastępca komendanta Garnizonu i burmistrz miasta. Po dwudniowych zawodach zakończono strzelanie w dniu 10 bm. Godność króla kurkowego zdobył mistrz stolarski Jan Sajak, godność pierwszego rycerza dyrektor banku Białasik, drugiego p. Wincenty Mańczak. (o)

— * Zbąszyń. (Z Bractwa Kurkowego.) Bractwo Kurkowe zał. w r. 1512 urządziło tradycyjne strzelanie o godność króla kurkowego i rycerzy. W drugi dzień Zielonych Świąt przeszła brać strzelecka w pochodzie przez miasto do strzelnicy, gdzie prezes p. Fr. Filipowski otworzył uroczystość krótkim i treściwym przemówieniem, wznosząc trzykrotny okrzyk na cześć Rzeczypospolitej. Następnie król kurkowy z r. 1929-30 p. Caliński rozpoczął strzelanie. Dnia 10 bm. po południu zakończono strzelanie z następującym wynikiem: godność króla kurkowego zdobył p. Piotr Borysiak, pierwszym rycerzem został p. Antoni Materna, drugim p. Karol Utrata. Nagrody zdobyli pp.: Tomiak, Dulat, Bajerlein, Borysiak i Bazyński. P. Smolibowskiemu wręczono dyplom 25-lecia członkostwa. (wy.)

— * Ostrów. (Wydawnictwo regionalne.) Z okazji zjazdu nauczycielstwa, jaki się tu 10 i 11 czerwca odbywa, wydano bogato ilustrowany pamiętnik pod redakcją nauczyciela p. Franciszka Kowalskiego z Ostrowa. Książka zawiera dłuższy zarys historyczny z dziejów miasta naszego i rozprawy o wszystkich miejscowych urodzeniach. Dalej omawia w osobnych rozdziałach „Społeczna praca nauczycielstwa na terenie Ostrowa”, „Harcerstwo na terenie szkolnictwa Ostrowa” i na koniec „Praca oświatowa na terenie 60 pp. w Ostrowie”. Ze wszech miar ciekawe wydawnictwo wyszło na pięknym papierze z nowej drukarni Orędownika p. Józefa Dwornika. (n)

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 21 czerwca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof. Waxmann); **godz. 13.05** koncert gramofonowy; **godz. 14.00** notowania giełdy pien.; **godz. 14.15** komunikaty gosp. roln. PAT; **godz. 16.40** kurs wyższy języka angielskiego (wykl. dr. Arendt, lektor U. P.); **godz. 17.00** odczyt z cyklu o dziennikarstwie; **godz. 17.20** transmisja z Krakowa; **godz. 18.20** „Silva rerum”; **godz. 18.55** „Żywe słowo” (p. Stanisława Wysocka); **godz. 19.20** interludjum muz. w wykon. Orkiestry Bratniej Pomocy, pod dyr. p. Stefana Sternalskiego; **godz. 19.50** Hallo! Hallo! Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki; **godz. 20.00** „Dookola Poznania” (kwadranś informacyjny); **godz. 20.15** koncert popularny z Doliny Szwajcarskiej w Warszawie; **godz. 22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; **godz. 22.15** „Ze świata kobiecego” (p. Kazanowska); **godz. 22.30** gawęda reporterska (p. red. Winiewicz); **godz. 22.45** muzyka taneczna.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; **godz. 16.20** muzyka gramofonowa; **godz. 17.20** transmisja z Krakowa — program dla dzieci: a) Słuchowski, b) Koncert; **godz. 19.15** Centr. Tow. Organizacji i Kolek Rolniczych do swych członków i ogółu rolników; **godz. 19.30** płyty gramofonowe; **godz. 20.00** P. M. Zeromska: „Niedziela na wsi kaliskiej” (feljton folklorystyczny); **godz. 20.15** koncert popularny; **godz. 23.00** muzyka taneczna.

Niedziela, 22. czerwca 1930 r.

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 nabożeństwo z Katedry Poznańskiej; **godz. 12.10** muzyka gramofonowa; **godz. 15.30** transmisja z Katowic — „Pamiętajcie o nawozach sztucznych”; **godz. 15.50** muzyka; **godz. 16.00** „Domy ludowe — ich rola i znaczenie”; **godz. 16.20** muzyka; **godz. 16.30** „Co mówią liczby”; **godz. 16.50** muzyka; **godz. 17.10** „Prawdy i baiki w historii” — prof. H. Mościcki; **godz. 17.25** koncert popołudniowy; **godz. 18.35** „Wiadomości przyjemne i pożyteczne”; **godz. 19.10** płyty gramofonowe; **godz. 19.50** płyty gramofonowe;

godz. 20.00 recital prof. Al. Michalowskiego poświęcony utworom Chopina; **godz. 21.00** kwadranś literacki. Feliks Brodowski: „Dwie opowieści”; **godz. 22.00** feljton: „W mieście ruin i w Wenecji północnej” — p. Jerzy Szyszko - Bohusz; **godz. 23.00** muzyka taneczna.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 16 czerwca zgłoszono: Stanisław Muth, właśc. domu, 74 l. Stefan Wentlak, 10 mies. Józef Wachowiak, 4 mies. 13 dni. Jan Murczak, robotnik kol., 35 l. Helena Kamyszowska, z domu Kaczmarśka, 26 l. Władysław Trembiński, 6 dni. Eleonorowa Marcinkowska, z domu Hasińska, 42 l.

Dnia 16 czerwca zgłoszono: Jan Szymański, 4 dni 10 godzin. Anna Kaunowa, z domu Ziętkiewiczówna, 33 l. Marjan Machnicki, 22 i pół godz. Tadeusz Tyc, uczeń szkolny, 9 l. Jerzy Piłonia, 21 godz. Jerzy Mankiewicz, 3 i 1/2 mies. 24 dni. Lucyna Hoffmannówna, 2 mies. 21 dni. Henryk Seifert, 11 mies. 18 dni. Zdzisław Kaczmarek, 2 l. 11 mies. 14 dni. Maria Rembalska, 3 l. 6 mies. 9 dni. Wanda Skrzypczakówna, z domu Rogalska, 30 l. Lucjan Trybs, 11 dni. Sylwester Waliński, 1 r. 6 mies. Krystyna Wanda Rebelka, 2 mies. 10 dni. Jan Kozieraz, robotnik, 20 l. Jan Handke, brukarz, 66 l. Kazimierz Jesionek, rewizor ksiąg, 55 l. Feliks Czepik, stolarz, 24 l. Aleksandra Marja Szwarówna, 1 i pół godz. Zbigniew Salata, 3 l. 2 mies. 18 dni. Jan Liwacz, em. urzędnik, 74 l.

Dnia 17 czerwca zgłoszono: Stanisław Wyrembek, em. sekretarz, 60 l. Magdalena Sroka, z domu Jakóbowna, 75 l. Krystyna Dobryńska, 2 mies. 25 dni. Leon Grabarski, kupiec, 40 l. Marek Nagajewski, 1 mies. 11 dni. Juljanna Lemke, krawcowa, 19 l.

Dnia 18 czerwca zgłoszono: Wiktorja Wiśniewska, z domu Karolakówna, wdowa, 83 l. Helena Dybowska, 19 l. Zygmunt Jabłoński, 3 mies. 25 dni. Pelagja Kubiszowa, z domu Wróblewska, 55 l. Kazimierz Abramczyk, szeregowiec, 22 l. Marjan Heigelmann 29 godzin. Józef Dobrowicz, szeregowiec, 22 l. Jan Michalski, 17 dni. Stanisław Goszczyński, robotnik, 49 l. Ludwik Nasrętk, 3 godz. 15 min. Teodor Karabas, referent Dyr. Kolei, 65 l. Michalina Mikolajczakowa, z domu Pruchniewska, wdowa, 90 l. Antonina Wroblewska, z domu Jachowska, wdowa, 85 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Modrzejewski, Poznań, 10 zł. — Fr. Dzwikowski 10 zł. — Zofja Dzwikowska 3 zł. — L. Dzwikowski 0,20 zł. — Anastazja Bruch 3 zł. — Blochowiak 1,50 zł. — M. Groblewska 1 zł. — Z. Wieze 0,50 zł. — Orczykowski Józef 1 zł. — Jan Strzemkowski 1 zł. — Franciszek Lisiecki 1 zł. — Józef Chlebowski 0,30 zł. — Jan Zak 0,20 zł. — Stefan Kucharski 0,20 zł. — Roman Szyperski 0,20 zł. — Józef Orczykowski 0,20 zł. — Stefan Jaworski 0,50 zł. — Stanisław Wojdylak 0,50 zł. — Stanisław Hoffmann 4 zł. Dankowski 0,20 zł. — Konieczka 0,20 zł. — Kurek 0,20 zł. — Roszak 0,20 zł. — Szylder 0,50 zł. — Adamski 0,30 zł. — Pietrzak 0,20 zł. — Mikolajewski 0,20 zł. — Słowiński 0,20 zł. — Grzeszak 0,50 zł. — Bujak 0,50 zł. Strzemkowski 0,50 zł. — Kowalczyk 0,50 zł. — Frajant 0,20 zł. — Jaworski 0,50 zł. Strauchmann 1 zł. — Rychłowski 1 zł. — Szparagowski 0,30 zł. — Trzcziński 0,20 zł. Wiśniewski 0,30 zł. — Fłinik 0,50 zł. — Kuligowski 0,20 zł. — Rolirad 0,50 zł. — Butat 0,50 zł. — Wyszynski 0,20 zł. — Wojciechowski 0,20 zł. — Pruszkiewicz 0,20 zł. Brzeziński 0,50 zł. — Dziezic 0,50 zł. — Kordylas, malarz, Inowrocław, 2,30 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1573,40 zł.

Na Kongres Eucharystyczny: Jan Nowacki 5 zł. — Bzdyska 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 15 zł.

Na L. O. P. P.: Henryk Mrazek 4,40 zł. Razem z poprzednio pokwitowanymi 55,40 złotych.

Samochody dla gości

I. Krajowy Kongres Eucharystyczny zgramadzi w Poznaniu wielki zastęp dostojników duchownych i świeckich, których obecność na wszystkich nabożeństwach i posiedzeniach plenarnych i sekcyjnych jest pożądana i konieczna.

Aby im to umożliwić, potrzebujemy samochodów. W tym celu zwracamy się z bardzo uprzejmą prośbą do wszystkich, którzy pragną ułatwić wypełnienie obowiązków gościnności o laskawe użyczenie samochodów w czasie od 25—29 6. 1930.

Zgłoszenia przyjmuje p. radca dr. Kolszewski, ul. Jasna 10, tel. 1334.

KOMITET WYKONAWCZY

I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce
(—) Prof. dr. Paweł Gańkowski przewodniczący
(—) X. Józef Prądzyński sekretarz generalny
(—) Dr. Konrad Kolszewski przewodniczący Komisji Przyjęć.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WSPOMINKI REGJONALNE

STRAJK SZKOLNY W KALISZU PRZED DWUDZIEŚCIU PIĘCIU LATY

Drugi zeszyt nowego miesięcznika regionalnego „Ziemia Kaliska” wydawanego przez Towarzystwo Przyjaciół Książki w Kaliszu, poświęcony jest walce o szkołę polską w Kaliszu przed 25 laty.

Z ogólnym podłożem walki i przebiegiem wypadków zaznajamia nas artykuł profesora Uniwersytetu Wileńskiego, naówczas adwokata w Kaliszu i jednego z bojowników myśli narodowej — Alfonsa Parczewskiego. O stosunkach uczniowskich i nastrojach przed wybuchem strajku w dniu 1 lutego 1905 r. informuje M. Galewski, wreszcie sam przebieg strajku i złozenia protestu przez uczącą się młodzież władzom szkolnym rosyjskim opisuje artykuł Teodora Botnera i Mieczysława Michalskiego. Ciekawe wspomnienie o zamachu bombowym na szkołę realną do której mimo strajku znaczna jeszcze część młodzieży polskiej chodziła, podaje wykonawca tego zamachu naówczas uczeń szkoły słygarów w Dąbrowie Górniczej Wład. Żupański. Zwycięstwem strajku było położenie polskiej szkoły w Kaliszu, choć bez praw, czyli 7-klasowej szkoły handlowej, z wykładowym językiem polskim. Zarys organizacji tej szkoły, jej działalności w latach 1906—1914, oraz dalsze losy w czasie okupacji niemieckiej i w odrodzonej Polsce podaje jeden z jej założycieli — Kazimierz Szoltz.

Sylwetkę zasłużonej patriotki i działaczki na niwie pracy oświeceniowej i narodowej s. p. Melanji Parczewskiej kreśli prof. gimn. im. Asnyka w Kaliszu M. Brokmanowa, a wspomnienie o pierwszych lekcjach historii i literatury polskiej udzielanych konspiracyjnie przez tęż Patriotkę i jej brata, podaje dzisiejszy minister W. R. i O. P. Czerwiński.

Dział rozpraw kończy ciąg dalszy pracy Kazimierza Stefańskiego o teatrze w Kaliszu, w którym autor przedstawia zwycięską walkę o budowę gmachu teatralnego w Kaliszu między Bogusławskim, a niemieckim antreprenierem Döbbeline'em; poczem p. Stefański opisuje przedstawienia, jakie w letnich miesiącach 1803 i 1804 nadawał teatr polski w Kaliszu.

Ciekawy ten zeszyt, będący cennym dokumentem pamiętnikarskim z lat walki o szkołę polską, zamyka kronika i omówienie nadesłanych książek.

Janusz Staszewski,
Poznań.

Nowe „Zapiski” toruńskie. Piszą nam z Torunia: Ukazał się numer 3 i 4 tomu VIII-go „Zapisków” Towarzystwa Naukowego (za III i IV kwartał roku 1929). Przynosi on obszerne, bogato ilustrowane studjum dr. Alfreda Brosiga p. t. „Plastyka gotycka na Pomorzu”. Autor na podstawie analizy zabytków sztuki gotyckiej w czterech północnych powiatach Pomorza (na Kaszubach i Kociewiu) wbrew twierdzeniu niektórych niemieckich historyków sztuki „jakoby sztuka śląska swymi wpływami sięgała w kierunku północnym aż do Bałtyku” dowodzi, iż sztuka pomorsko-pruska rozwinięła się na podłożu sztuki zachodnio-niemieckiej, zaś sztuka śląsko-czeska (wrocławsko-praska) oddziaływała na nią przedewszystkiem pośrednio, to jest za pośrednictwem zachodnio-niemieckich prowincji (Nadrenji, Turynji i Wessfalji). Przeprowadza dalej twierdzenie, iż oprócz wpływów reńskich i westfalsko-lubeckich na przełomie wieków XV i XVI w plastyce na terenie Pomorza i Prus Wschodnich zaznaczyły się wybitne wpływy południowo-niemieckie, a zwłaszcza norymberskie. Przystępuje jednak, iż pod względem żywotności wpływów nawet na początku XVI stulecia wpływy zachodnie przeważały nad południowymi. — Obszerny nekrolog ks. Kazimierza Chmieleckiego, piora ks. dra Łęgi, z charakterystyką działalności naukowej zmarłego prehistoryka Pomorza i bibliografją jego prac, oraz dwie recenzje dopełniają treści tej publikacji, która stanowi poważny przyczynek do badań nad dziejami sztuki na polskim Pomorzu. (A. M.)

Książki nadesłane

Jarosław Haszke: „Przygody dobrego wojaka Szwajk”. Tom IV. Tow. Wydawnicze „Rój”. Warszawa 1930.

Jerzy Clemenceau: „Blaski i nędza zwycięstwa”. Tłumaczył Jerzy Hencizek. Poznań 1930. Księgarnia Karola Rzepeckiego.

Kpt. J. Kulczycki: „38 pułk strzelców lwowskich”. Warszawa 1928. Wojsk. Inst. Nauk.-Wydawn.

NOWE WCIELENIE PANI BOVARY

Tragiczna pustka życia dogmatycznie uregulowanego, ostrość męczarni, którą przechodzi dusza w to życie ręką losu rzucona — jest to temat nie od dziś pociągający pisarzy, a z największą ostrożnością podjęty przez Flauberta w słynnej jego „Madame Bovary”. Tradycja Flaubertowska, mimo ataków krytyki, jest po dziś dzień żywa, a zalamana w różnych temperaturach, poglądach społecznych, artystycznych i religijnych coraz to nowe, a nieraz niepospolite, wydaje owoce. W ostatnich latach podjął ją znowu znakomity katolicki pisarz francuski François Mauriac, wydając swoją „Terese Desqueyroux”.

Jest to rodzona siostra Emmy Bovary. Tylko że Mauriac jest dalekim tylko krewnym Flauberta. Siłą talentu i obserwacji dorównywał mu bezsprzecznie, a pod względem głębi poglądów prześciga go nawet. Ale jakże inaczej przedstawia się oczom Mauriaca tragedia duszy niezrozumianej przez otoczenie! Flaubert był sceptykiem, Mauriac jest katolikiem, nie „z sympatii”, ale z głębokiego przekonania — jest to człowiek wierzący. Swe poglądy katolickie niejednokrotnie wyrażał w znakomitych studjach i świetnie rozwijał w żywej dialektyce powieści. Z podziwem i zarazem z radością czyta się powieść Mauriaca, konstatując że jego dogmatyzm w niczem nie uszczuplił ani talentu obserwatorskiego, ani zdolności docierania do tych uwarstwień psychiki ludzkiej, które znajdują się na przeciwnym biegunie światła duchowego autora. Prawdę mówiąc niema w tym nic dziwnego, bo właśnie tylko człowiek o przekonaniach niezachwianych, o wyraźnym i ostrym widzeniu rzeczy w pewien określony sposób, zdobyć się może na zupełną swobodę docierania do wszystkich zakątków życia, bez obawy znalezienia się w „niezręcznym położeniu”.

„Terese Desqueyroux” to powieść o fabule dla pisarza katolickiego „drażliwej”. Gorzej się wiodło tej biedaczce niż nieszczęsnej pani Bovary, bo pocziwy lekarz prowincjonalny, mąż Emmy, był tylko nudnym safandulą, tragicznie niedopasowanym do swej ładnej, pełnej poletu i finezji żony, ale ostatecznie był to pocziwiec — tymczasem pan Bernard Desqueyroux jest to, krótko mówiąc, bydlak, który poza najbrutalniejszym przywiązaniem do życia i jego uciech ma w swym repertuarze duchowym, jako jedyną nutę „idealistyczną” — ciasno i śmiesznie wykoślawioną ambicję rodową. Bernard jest czemś gorszym niż brutalem, jest to człowiek o organicznej niezdolności rozumienia czegokolwiek, co wykracza poza krąg jego ambicji rentjera, pasirzucha i amatora nieciekawych uciech. I oto zdarzyło się tak, że ta dwunoga istota z polecenia lekarza zażywała jakieś krople na serce. Dawki trzeba było starannie odmierzać. — Bernard z kimś się zagadał i kropki wpadło za dużo, Teresa to widziała, ale męża nie ostrzegła... To był początek, potem weszła w fazę „aktywną”, wciąż jeszcze wijąc się w męce na pograniczu świadomości i bezwiedności zbrodni. W rezultacie sąd i uświęcenie dzięki wpływom papy; polityka i karierowiczka. Teresa wraca do Bernarda.

Chciałaby, ach jakżeby chciała wytłumaczyć mężowi, dlaczego tak postąpiła, wytłumaczyć mu jak strasznie jak potwornie jest niemożliwy, ale pierwsze zetknięcie się z tym zrównoważonym potworem łamie jej plany. Niema co gadać. Usiłowała go otruci, aby odziedziczyć spadek po nim — „to jasne”. Tak, to było jasne — dla niego. Po szamotaniach się i skłębieniach sytuacyjnych odzyskuje wreszcie Teresa wolność: mąż ją porzuca, rozstają się w Paryżu, niemal po przyjacielsku. I tu jest chwila przełomowa; Teresa waha się: może jednak wrócić: stary dom, córka, sosny, jej sosny... Ale zdarzyła się rzecz niesłychanie ważna — ktoś tam przeszedł, spojrzęła w lustro, naróżowała sobie usta i poczuła, że jednak nie, nie sosny, nie stary dom — tylko Paryż.

Na tem kończy się powieść. Czytelnik przywykły do „rąbanej” ideologii będzie zapewne nietylko zdziwio-

— *) Franciszek Mauriac, Teresa Desqueyroux. Tłum. Marija Wańkownicówna. Warszawa 1930. Rój str. 192.

ny, ale bodaj zgorszony takim rozwiązaniem. Bo przecież autor daje jak-gdyby swoje „placet” temu umiłowaniu piekielnego chaosu społeczności, które w sercu Teresy wzięło górę nad kultem tradycyjnego życia „jak się należy”. A religja, a wiara? — Czy wiele o nich mówi autor? — Nie, bardzo niewiele, ale tych parę słów, które w toku opowiadania rzucił w tej materji, brzmią jak struna, szarpnięta palcami mistrza-lutnisty i metalicznym swym dźwiękiem panująca długo nad ogłuszającą nawałnicą akor-

dów. Taka to jest różnica między ukazaniem tragizmu życia i przepastnych jego antynomij, a pisanie kancelaryjnych aktów oskarżenia!

Przyswojenie polszczyźnie powieści Mauriaca jednego z najpierwszych pisarzy francuskich a największego dzisiejszego pisarza katolickiego, było myślą dobrą. Szkoda tylko, że nie dość skrupulatna korekta literacka książki nie usunęła z przekładu kilku rażących ruseczyzmów.

J. E. Skiowski.

Poznań

ŻYCIE KULTURALNE

NOWA BIBLIOGRAFJA ETNOGRAFICZNA

Sumienna praca Franciszka Gawelka: „Bibliografia ludoznawstwa polskiego”, wydana w r. 1914. objęła okres lat 1800 — 1910. Od tego czasu przybyło wiele nowego materiału, którego zebranie i ogłoszenie było rzeczą niezbedną. Pomyślał o tem prof Jan St. Bystrzeń, który właśnie niedawno wydał książkę, stanowiącą uzupełnienie pracy śp. Gawelka. Tytuł jej: Bibliografia etnografji polskiej. Zeszyt I. (Kraków, 1929. Gebethner i Wolff). Jest ona pierwszym tomem świeżo rozpoczętego wydawnictwa zbiorowego p. t. Biblioteka „Ludu Słowiańskiego”. Założenie autora jest wszakże inne, a niżeli jego poprzednika. Nie chodzi mu bowiem o bibliografię polskiej literatury etnograficznej, ale o literaturę, dotyczącą etnografji Polski wogóle — Dlatego często wykracza poza obszar językowy polski i uwzględnia materiał bez względu na język, w którym został ogłoszony. Układ zastosował autor rzeczowy, dzięki czemu uzyskał przejrzystość ugrupowania materiału i łatwość orientacji. Ważną, zasługującą na podkreślenie zaletę metodyczną pracy jest wprowadzenie w znacznym zakresie pierwiastka rozumowanego. — Autor nie ogranicza się do podawania samych tytułów, ale dodaje krótkie, zwięzłe uwagi, które zawierają charakterystykę cytowanego dzieła, informują o jego treści i wartości. Bibliografia obejmuje zgórą 1700 pozycyji, które ugrupowane są w dziewięciu następujących działach: 1. Dział ogólny. 2. Grupy regionalne. 3. Grupy zawodowe, stanowe i religijne. 4. Język. 5. Znaki i miary. 6. Kultura umysłowa. 7. Kultura społeczna. 8. Kultura techniczna. 9. Varia.

Autor zapowiedział ogłaszanie następnych zeszytów Bibliografji, w których zamierza publikować systematycznie dalsze uzupełnienia. W przyszłości należałoby także uwzględnić szerszej zawartość czasopism, kryjących nieraz ciekawe a mało dostępne prace i materiały. Cenna książka prof. Bystrzonia interesuje nietylko etnografów, ale też lingwistów, literatów socjologów, którzy znajdą w niej wiele ważnych dla siebie informacji. (s. w.)

NAUKA

Balzer o stosunku nauki uniwersyteckiej do potrzeb administracji. Młoda administracja współczesnej Polski badając stan swych potrzeb zwróciła uwagę i na zagadnienie stosunku nauki uniwersyteckiej do potrzeb administracji. Komisja dla usprawnienia administracji publicznej przy prezesie rady ministrów ułożyła w tym celu szereg pytań, które przesłano wybitnym uczonym i praktykom z prośbą o wyrażenie swej opinji. Odpowiedzi wydane zostały w drugim tomie Materiałów Komisji poświęconym Zagadnieniom urzędniczym. Otwiera ten tom opinja prof. O. Balzera ze Lwowa. Zdanie prof. Balzera w tym przedmiocie było znane już dawniej. Mianowicie, kiedy u świtów państwowości polskiej dyskutowano potrzebę reorganizacji studjów prawnych, prof. Balzer kilkakrotnie zabierał głos w kierunku ochrony naukowego charakteru studjów prawniczych na uniwersytecie, tak więc w „Nauce uniwersyteckiej a kolejność studjów w uniwersyteckiej nauce prawa” (1921) w „Głosach do artykułu o kolejności studjów prawa” (1922) nakoniec w rozprawie p. t. „Dwa światy”. I teraz broni stanowiska świata naukowego: „Głównym postulatem nauki uniwersyteckiej pozostać musi kult wiedzy jako takiej. Wyszkolenie dające się spożytkować także dla celów praktycznych da się tu zatem przeprowadzić tylko o tyle, o ile zmieści się w ramach potrzeb nauki jako takiej, a to nawet w tym wypadku, gdyby się okazało, że nie daje ono jeszcze pełnej sprawności w wykonywaniu zawodów praktycznych”. (zw.)

LITERATURA

O przekłady „Fausta”. Przed pewnym czasem zamieściła „Prager Presse” w swoim Dziale literacko-artystycznym, — tak świetnie redagowanym przez red. A. Magra, notatkę o polskich przekładach „Fausta”. Wynikało z niej, że literatura polska kroczy na czele literatur słowiańskich w tym przedmiocie, gdyż posiada aż 11 przekładów arcydzieła Goethego. — Obecnie otrzymuje „Prager Presse” wyliczenie przekładów rosyjskich, z którego wynika, że jest ich 18, przeto o siedm więcej aniżeli w Polsce. (II)

Jubileusz Jantka z Bugaja. Z Krakowa piszą nam: Związał się tu pod przewodnictwem K. H. Rostworowskiego, komitet dla uczczenia trzydziestoletniej działalności literackiej poety ludowego Antoniego Kucharczyka. Pod pseudonimem Jantka z Bugaja wydał on kilka zbiorów poezyji: „Białe kwiaty”, „Wiejskie! piosenek czar”, „Z łąk i pól”, „Wiersze piosnki z naszej wioski” i inne. Komitet zamierza wydać wybór wierszy Jantka z Bugaja oraz zorganizować akademję ku czci ludowego poety. (lk)

OCHRONA ZABYTKÓW

Remont pałacu Dożów. Na tegoroczne koszty odnowienia Palazzo Ducale wyznaczono miljon lirów. Sumę tę zaczerpnął podosta wenecki z funduszu wstępow, jakże opłacono w roku zeszłym do muzeów weneckich i do samego pałacu.

SZKOLNICTWO

Brodziński o wychowaniu i nauczaniu. W „Przeszlach” omawia p. Gutschówna „Wspomnienia mojej młodości” Brodzińskiego. W szkole elementarnej, do której poeta uczęszczał, najważniejszym punktem pedagogiki była różga. — Nauczyciel bił dzieci za każde zająknięcie, za każdą omyłkę w pisaniu. — Nauczanie w szkole normalnej polegało na pamięciowem opowiadaniu materiału, bez rozumienia treści, gdyż uczono w języku niemieckim. Jedynie religij uczono w najbliższej klasie po polsku. Brodziński rozumiał więc, czego się uczył, jednak wyszło mu to na złe. — Gdy zadano rozdział o Ochlani, w której dusze zmarłych bez chrtu cierpią, dumal długo, czy to sprawiedliwie. Nie mogąc tego zrozumieć, wypowiedział swe wątpliwości na lekcji. Książd katecheta narazie milczał, ale po kilku dniach zebrało się grono profesorów i Brodziński dostał publiczną chłostę. Musiał zapisać się własnoręcznie w czarną księgę jako bluźnierca. Pióro i kałamarz, których dotknął, — zostały wrzucone do wody. Jako heretyk siedział przez trzy miesiące na lekcjach w osobnym miejscu. Ten wypadek zrobił go cichym i ponurym. (St. N.)

MUZYKA

Szwedzka pieśń szkolna. Koło Muzykologów St. Un. Poznańskiego zorganizowało w tych dniach trzeci tegoroczny wieczorek muzyczny Poświęcony on był muzyce szwedzkiej P. Drzewiecki wygłosił referat p. t. „Szwedzka pieśń szkolna” poczem chór Wyższego Kursu Nauczycielskiego odśpiewał szereg szwedzkich pieśni szkolnych w opracowaniu na chór mieszany i męski p. Drzewieckiego. (L. W.)

Pisma nadesłane

„Lwowskie Wiadomości Muzyczne i Literackie”. Nr. 5-6. Treść: Dr. Chybiński: „Na wstępie do studjów muzykologicznych”. — Dr. Reiss: „Opiretki K. Lipińskiego”. — Stefan Grabiński: „Tajemnica hr. Masperry”. — A. Chybiński: „Pod Fatrami nad Dunajem”. — K. Czachowski, J. Mirski i I. Wieniewska: „Krytyki literackie i teatralne”. — Dr. Moraczewski: „Sprawozdanie z wystaw malarskich” — St. Kazuro i Wł. Gołębiowski: „Krytyki muzyczne”. — J. Cetner: „Dziela pedagogiczne Sevcik”. „Przełom Współczesny” Nr. 98. Treść: Windakiewicz: „Jan Kochanowski”. — Srokowski: „Podział administracyjny Państwa a zagadnienie ustrojowe Polskiego Wschodu”. — Dyboski: „Lord Balfour”. — Lachs: „Lekarze przyjaciele Jana Kochanowskiego”. — Chwistek: „Zagadnienia kultury duchowej w Polsce”. — Wojnar: „Wybory prezydenta Brazyliji w 1930 r.” — Chodynicki: „Zasadnicze składniki syntezy dziejowej Lelewela”.

Upały spowodowała kometa?

Cały Paryż znajduje się pod wrażeniem sprawozdania, jakie głośny astronom francuski, prof. Fabry, złożył Akademii Nauk.

Dotyczą one przelotu przez bezkresne przestrzenie międzyplanetarne nieznaną komety o nieznanym kształcie, która kilka dni temu omal nie zderzyła się z ziemią i nie obróciła w proch i pył naszą planetę. Według obliczeń prof. Fabry'ego kometa ta przeleciała od nas w odległości 25 razy większej, aniżeli wynosi przeseżenie dzieląca ziemię od księżyca, a mianowicie, w odległości 8 milionów kilometrów. W sferach międzyplanetarnych jest to odległość bardzo niewielka — małe odchylenie błędnej komety, a nasza ziemia przestałaby istnieć.

Natomiast, jak twierdzi prof. Fabry, musnął naszą ziemię rozstrzępiony, olbrzymi ogon komety. Zdaniem profesora to właśnie jest przyczyną panujących obecnie upałów. Wbrew bowiem zapowiedziom meteorologów, że czerwiec będzie bardzo chłodny, nastąpiły upały wprost tropikalne.

Meteorologowie odnoszą się ze sceptycyzmem do przypuszczeń prof. Fabry'ego, upatrując przyczynę upałów w wyżach i niżach barometrycznych i innych tego rodzaju meteorologicznych historjach. Prof. Fabry twierdzi jednak, że ogon komety, składający się z gazów o wysokiej temperaturze, mógł z całą pewnością wpłynąć na podniesienie temperatury atmosfery otaczającej ziemię.

Spór jest nierozstrzygnięty, Paryż ma jednak sensację.

Podróż do „miasta szaleńców“

Osobliwość kolei indyjskich. — Brud, kradzieże i choroby. — Nad Gangesem. — Straszliwe zwyczaje religijne Hinduśców. — 8 milionów pątników rocznie.

Jeden z podróżników niemieckich opisuje w ciekawy sposób zwyczaje, panujące na kolejach indyjskich, oraz życie pielgrzymów nad „świętym Gangesem“. Dla zilustrowania tamtejszych stosunków podajemy niektóre charakterystyczne wyjątki.

Podróżowanie indyjskimi kolejami, — pisze on — jest rzeczą tak niezwykłą, że trudno o niem dokładnie opowiedzieć. — Właściwie trzeba to wszystko przeżyć, aby uwierzyć, że to prawda, a nie wymysł literackiej fantazji. Przestrzenie są w Indjach olbrzymie. Wagony sypialne nie istnieją, nawet w pociągach ruchu zamiejscowego. W zamian za to są duże przedziały z klubami, specjalnymi łazienkami i kanapami, rozciągającymi i spuszczanymi łózkami.

Brzmi to pięknie i wystarczyłoby do wygodnego podróżowania, gdyby nie wstrętny brud i pył, panujący na kolejach indyjskich. O czyszczeniu wagonów nie ma w ogóle mowy. Robią to dopiero na specjalne żądanie podróżnego, który najmuje na własny koszt kilku uprzączaczy. Konduktorzy są naogół niewidzialni, a zjawiają się tylko w chwili rozdzielania napiwków. Jest ich zresztą liczba bardzo ograniczona, poza tem cenią się bardzo i nie podjęliby się żadnego wysiłku połączonego z obsługą podróżnego. Na to nie pozwala indyjska kastowość. Jeden wyreceza się drugim, drugi trzecim, a każdy umie przedziwnie dawać nura przed pracą.

Zdarzy się przypadkiem, że ktoś wyleje piwo na stół, to służący zerze je co prawda ze stołu i przyniesie nową szklankę. Ale o płyn rozlany na podłogę wcale się już nie zatroszczy. Do tego jest inny niżej stojący sługus, z sier posiedniejszej. Wynoszeniem śmieci na dwór zajmuje się jeszcze inny, który znów z pogardą patrzy na rakaży i czyścicieli pewnych ubikacyj.

Sił robotycznych i sług jest w Indjach w bród, i nabywa się je za bezcen. Bagaż noszą kulisi na głowie. Bierze go się stale do przedziału bez względu na ilość i objętość. Ograniczać się nie potrzeba, bo zabieranie bagażu nie kosztuje, a kulisów jest cały zastęp, którym płaci się za usługę kilka groszy. Wielu podróżnych urządza się w ten sposób, że na cały czas podróży najmuje sobie specjalnego służącego za minimalnym wynagrodzeniem. Służący przygotowuje wieczorem posłanie, powleka je w świeżą pościel, którą każdy winien mieć przy sobie, ponieważ w Indjach nietylko brud przedstawia niebezpieczeństwo, ale i choroby zakaźne, o które tam nie trudno. Kolej, licząc się z tem, że podróżni lubią mieć służbę na zawołanie, urządziła dla służby specjalne przedziały.

Podróż nocą jest w Indjach niebezpieczna. Wagony wymagają nadzwyczajnego przygotowania bo nigdzie niema tyle kradzieży co tam. Wieczorem trzeba zbać wszelkie otwory w przedziale, czy są dostatecznie pozamykane. Jest praca niełatwa, bo każdy przedział ma ich 10, dwoje drzwi i 8 niskich okien. Każde okno ma trzy ochrony; szybę, zasłonę gazową, jako zabezpieczenie przed moskitami i żaluzję. Poza tem muszą być okna zabezpieczone i od zewnątrz, bo nic łatwiejszego, jak wygniecenie wszystkich zabezpieczeń zewnętrznych. Jeden z moich znajomych zapomniał o tem niebezpieczeństwie i następnego dnia spostrzegł z bólem serca brak teki z pieniędzmi i różnymi dokumentami. Po trudach i niebezpieczeństwach do-

Stare kukły na belwederskim strychu

Pan domu: Kukły wszystkie bardzo zmarnowane, ale nic innego nie posiadamy. Na razie bierz Sławciu Sławojka. Inne będę się starał też odświeżyć.

tarlem do Benares, miasta szaleńców, a właściwego celu mej podróży. Dlaczego „miasto szaleńców“, przekonują się niebawem. Dworzec zapchany pątnikami, którzy zjeżdżają zewsząd, aby modlić się w słynnej świątyni Hinduśców i kąpać w świętej wodzie Gangesu. Największym pragnieniem starców i przestępców, to umieraniem nad brzegiem Gangesu. Po śmierci pali się ich ciała, a popiół wrzuca do rzeki.

Balwochwalstwo Indjan jest wprost obłąkańcze. Cierpią nędzę nieraz straszliwą, po to tylko, aby cielcom składać ofiary z tego, co posiadają. W żadnym mieście indyjskim nie widziałem tyle tłustych krów i małp, co w Benares. W świątyni małp siedzą zwierzęta wypasione i patrzą jakoby z pogardą na masę ciał ludzkich, a raczej szkieleatów. Pątnicy modlą się i bogom swym składają ofiary z złotych kwiatów, pieniędzy, wody Gangesu. Kapłani ofiarowują kozy i rozdają po kęsku świętego budyniu, który pątnicy połykają łakomie. Każdy z pątników uderza przed wejściem do świątyni w duży dzwon, aby zwrócić bogom uwagę na siebie. Przed świątynią siedzą pokutnicy na łożach, nabijanych ostremi gwoździemi.

Krowy są tam stwerczeniami najświęszymi. Spotyka się je wszędzie, piękne, tłuste, i dobrze utrzymane. W Benares należy do dobrego tonu trzymanie krów. Każdy zamożniejszy Hinduś ma więc 1—2 sztuk w mieszkaniu. Cielecia widziałem nawet na balkonach pierwszego piętra.

W nurach Gangesu plawią się tysiące ludzi, bez względu na zimno i deszcze, i spijają chciwie świętą wodę. Woda w rzece jest tak brudna, że u nas w Europie trudno byłoby o podobną. Pływają w niej zdechłe koty i psy, a kanały doprowadzają do niej wszelki cuchnący brud miejski. Na brzeg noszą na bambusowych noszach śmiertelne szczątki ludzkie, mając je w ręce, a następnie palą na stosie, a popiół sypią do wody.

Rok rocznie przybywa do Benares przy najmniej ośm milionów ludzi. Z tego względu nie wtrąca się Anglia w sprawy religijne Hinduśców — olbrzymie dochody z kolei są jej zbyt miłe. Ale i kapłani zarabiają bająnskie sumy. W godzinach porannych siedzą nad brzegiem rzeki pod wielkimi parasolami, pilnują ozdienia, i stemplują każdego po kapeli czerwonym znakiem „świętego stadnika“.

Dziwny jest świat w Benares. Zazdrościć by im można ich płomiennych uczuć w stosunku do ich wiary. (alka)

Publiczność i muzyka

Zdaniem pierwszego skrzypka „Symphony Orchester“ w Chicago, Jacquesa Gordona, publiczność naogół nie umie rozpoznać pomiędzy muzyką klasyczną a szablonoową modną piosenką, czy też różnicę zachodzącą pomiędzy wartościami prawdziwego muzyka-wirtuoza, a pierwszego lepszego grajka ulicznego. Uznanie publiczności wzrasta jedynie w miarę zapłaconej kwoty za wstęp. Chcąc tego Gordon dowiedzieć, zamieniwszy swe ubranie na stare łachmany i założywszy na nos ciemne okulary ustawił się na chodniku Michigan Avenue, naprzeciw Instytutu Sztuk Pięknych w Chicago i zaczął grać utwory klasyczne na swym Stradivariusie oszacowanym na 40 tys. dolarów! Skrzypek-wirtuoz grał te same utwory, za które mu w świecie płacono i obdarzano go oklaskami w największych salach koncertowych Ameryki. Początkowo przechodnie nie zwracali na jego szlachetne trudy najmniejszej uwagi i jedynie kilka litościwych kobiecinek z ludu rzuciło mu drobną daninę, w metalową puszkę, sądząc, że grał tu biedny, niewidomy kaleka. Pan Gordon nie dał się zbić

z tropu, i grał dalej, zdobywając się na cuda techniki i wirtuozostwa. Gdy przestał grać, przeliczył zbolalemi palcami „zarobek“ i doliczył się niespełna 5 dolarów! „Jestem przekonany, — twierdzi p. Gordon, opisując swe wrażenia na łamach prasy amerykańskiej, że żaden muzyk, choćby najslawniejszy w swej sztuce i najbardziej podziwiany w salach koncertowych, który ustawił się na chodniku ruchliwej ulicy, nie zdobędzie nigdy większej uwagi i pieniędzy od najzwykłego grajka ulicznego, kaleczącego uszy przechodnia na zdetonowanych strunach. Publiczność — przepada bowiem jedynie za tem, za co sówicie płaci, i to jedynie jest w stanie uzyskać jej uznanie.

Nie jest to zbyt ochlebne świadectwo dla publiczności amerykańskiej! S. F.

Chciał zamieszkać w wozie tramwajowym

Przez sąd powiatowy w Łodzi była rozpatrywana sprawa niepozabawiona pewnej dozy tragicomizmu. W charakterze oskarżonego stanął 28-letni Julian Warmiński, bez stałego miejsca zamieszkania. Oskarżony on został o obrazę i opór władzy w następujących okolicznościach.

Będąc pod „dobrą datą“ Warmiński wsiadł do wagonu tramwajowego i nie licząc się ani z miejscem, ani z obecnością pasażerów zdjął buty, począł się rozbierać, położył się wygodnie na ławce i zasnął. Konduktor, który zwrócił mu uwagę na nie stosowność tego zachowania się, polecił mu wagon opuścić. Warmiński oświadczył, że tego nie uczyni i od dnia dzisiejszego wagon tramwajowy będzie jego mieszkaniem prywatnym. Zamierza doń wprowadzić żonę i dzieci, celem zamieszkania.

Po spisaniu protokołu, okazało się dopiero, że Warmiński przed dwoma tygodniami został wyeksmiowany z mieszkania i pozostawał bez dachu nad głową. Sąd skazał go na dwa miesiące aresztu.

SPORT

Piłka nożna

„Cracovia“ w Poznaniu. W niedzielę, przyjeżdża do Poznania prowadząca obecnie w tabeli ligowej światna drużyna „Cracovii“ aby rozegrać spotkanie o mistrzostwo ligi z „Wartą“. „Cracovia“ dziś jeszcze ciągle zajmuje dominujące miejsce. Gracze jej stale zasilał skład reprezentacji Krakowa i Polski. Należy więc oczekiwać z wielkiem zainteresowaniem niedzielnego spotkania obecnej liderki ligowej z mistrzem Polski. Będzie to najbardziej ciekawy mecz w obecnym sezonie, obfitujący w grę stylową i opartą na kunszcie technicznym. Przed sprzedaż biletów odbywa się w firmie Camera i w sekretariacie klubu Al. Marcinkowskiego 26 codziennie od godz. 10 do 13 i od 16 do 19 oraz w niedzielę od godz. 11 do 13.

Wyniki ligowe. Warszawa. „Legja“ — „LKS“ 3:2, (2:0). Gospodarze do przewyższyli w grze stylową i opartą na kunszcie technicznym. Przed sprzedaż biletów odbywa się w firmie Camera i w sekretariacie klubu Al. Marcinkowskiego 26 codziennie od godz. 10 do 13 i od 16 do 19 oraz w niedzielę od godz. 11 do 13.

Kraków. „Garbarnia“ — „Czarni“ 5:2 (2:1). Nieciekawymi meczem stała przewaga gości, dla których bramki strzelił: Smoczek dwie i Joks trzy. Dla „Czarnych“ jeden punkt uzyskał Kaska, a drugi był samobójczy. Sędziował p. Laband z Łódzki. (tel. wł.)

Łódź. „ŁTSG“ — „Pogoń“ 2:1 (1:0). Wynik nie odpowiada zupełnie przebiegowi gry, bowiem przewagę przez cały niemal czas miała „Pogoń“, której nieudolny atak nie umiał strzelać Bramki zdobył dla Łodzian Herbstreich; dla Pogoni honorowy punkt uzyskał Maurer.

O mistrzostwo kl. A POZPN „Stella“ — „Posnania“ 3:1 (0:0). „Posnania“ przegrała tylko z winy ataku, który nie wykorzystał wiele sytuacji. Wynik remisowy byłby odpowiednikiem sił. Bramki uzyskali dla „Stelli“ Chudziński z karnego i Nowicki dwie; dla „Posnania“ jedyny punkt zdobył Kryszykiewicz z karnego. Pod koniec zawodów sędzia p. Niziński usunął po jednym graczu z każdej strony za niesportowe zachowanie się.

„Warta“ — „HCP“ 6:2 (1:0). Do przewyższył lepszy był „HCP“, po pauzie górowała zdecydowanie „Warta“, której atak wykorystał co się dało. Bramki uzyskali dla „zielonych“: Smiglak i Dembiński — po dwie, Andrzejewski oraz Scherfke II; dla „HCP“ — Nowak. Sędziował p. Maslak.

„Legja“ — „Sokół“ 5:0 (0:0). Zawody odbyły się na stadionie miejskim. „Sokół“ walczył bardzo słabo i bodaj, że najgorzej w tym sezonie. „Legja“ rozegrała się dopiero po przerwie; bramki zdobyli dla niej Mikołajewski trzy, oraz Zaremba dwie.

„OKS“ — „Sparta“ 5:3. „Sparta“ prowadziła już 2:0 opadała jednak na siłach i pozwoliła sobie strzelić aż 5 bramek. Wystąpiła ona bez Graczyńskiego, co odbiło się na akcji ataku. Bramki uzyskali dla zwycięzców: Gwizdek — dwie, Lewiński, Skoczylas i Niezgodzki — po jednej; dla „Sparty“ — Ługowski i Pawlak. Sędziował p. Sablik.

„Ostrowja“ — „Wiktorja“ 3:2. Zasłużone zwycięstwo odniosła Ostrowja. Zawody odbyły się w Jarocinie.

Tennis

Finaly turnieju o mistrzostwo Poznania przyniosły następujące wyniki: gra pojedyncza panów: Warmiński — Łoth 6:2, 6:3, 4:6, 6:2; gra poj. pań: Geisslerowa — Syropowa 6:4, 6:2; gra podwójna panów: Łoth i Popławski — Warmiński i Lisowski 7:5, 14:12, 10:12 6:2. (wx)

Hokej na trawie

„Lechia“ — „Warta“ 3:2 2:0. Zwyciężyła zastąpienie „Lechia“, która wystąpiła z dwoma rezerwowymi. Bramki strzelili dla niej: Paczkowski T. i środkowy napastnik.

Pięściarstwo

Zawody z okazji dnia PZB dla zasilenia funduszu olimpijskiego na sali K. S. Cegielski przyniosły następujące wyniki: w. musza: Wdowicki (HCP) i Wolniakowski (Warta) wygrał na pkt. pierwszy; Matuszewski (W) i Chlebowski (W), walkę przzerwano w drugim starciu z powodu przewagi pierwszego; w. kog.: Sipiński (HCP) pokonał na pkt. Górnego (W); w. piórkowa: Warecki (W) i Tassarek (HCP) walka nierozstrzygnięta, przyczerem Warecki kilkakrotnie padał na deski; w. lekka: Aniola (HCP) i Kobielski (AZS) walkę przzerwano w drugim starciu, zwyciężył Aniola przez techniczne k. o. Poza tem wystąpił pokazowo Majchrzycki który walczył kolejno z Wojewołą i Witczakiem (obaj HCP) oraz z Strońskim (W) każdorazowo po jednym kole. Sędziował w ringu por. Serwatkiewicz; na punkty pp. por. Łapiński, Gucki i Janusz.

Zbytek i moda w epoce Kochanowskiego

(Dokończenie).

Pierścienie, pontale, ferety

Pierścienie również rozliczne w kształtach i ozdobach, sadzone perłami, szafirami, rubinami, na których ryto różne znaki magiczne i talizmany. — Lew np. wyryty na kamieniu był obroną przeciw gorączce, puchlinie, powiętrzu. W XVI wieku pojawiają się herby rżnięte na pierścieniach, wzmianki o nich spotykamy bowiem w spisie „rzeczy, które ukradziono panu Hanuszowi w r. 1589”. Pierścienie emalowane, na których wyobrażone były całe sceny z historii i mitologii, zwaly się medaljonami (medaglia).

Klejnociki małego rozmiaru, naszywane na sukniach, czapkach, szubach i huzarkach u rękawów, na piersiach i dla uświetnienia haftów, zwano pontalami (wl. puntale) lub feretami (wl. ferretto, franc. ferette). Te ostatnie miały kształt małych sztuczek złota, sadzonego drogim kamieniem lub emalją, pontale zaś zastępowały miejsce średniowiecznych moniljów jako skówki, zapinki i guziki.

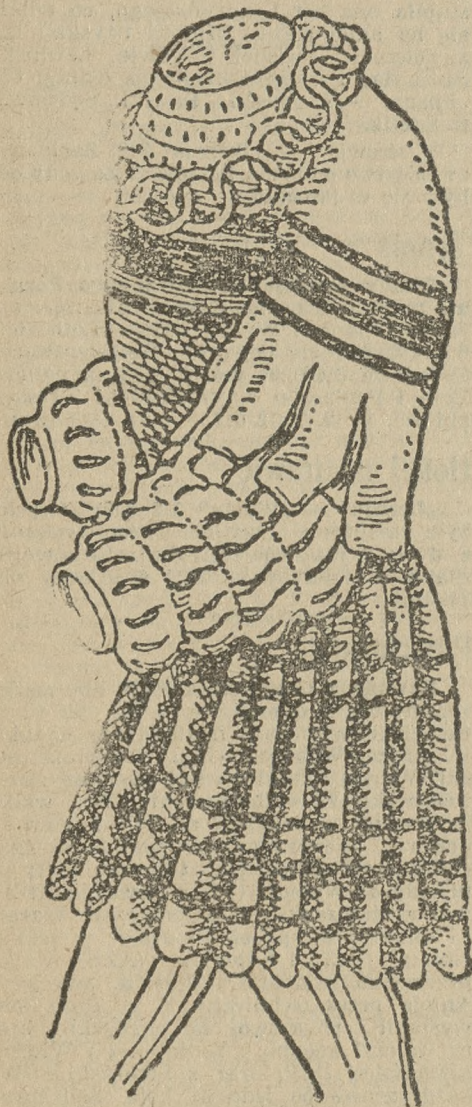
Wielkie pole do popisu dla złotnika przedstawiały zapyony u czapek, czyli skówki do włożenia piór, dalej „poszwy” palaszów i puginałów, paciery i wieści, po staremu noszone, a wreszcie niezczęste i niemodne w kosmopolitycznej epoce pasy, które powrócą do mody dopiero wówczas, gdy Polacy z wioszczyzny trochę ochłoną.

Przepiękne pasy przeworskie (piękny okaz dochował się na Jasnej Górze) są już właściwie niemodne w oczach ludzi, goniących co miesiąc za nowym wymysłem renesansu, używają ich przecież szlachta spokojniejsza i stateczna nietylko ze względu na prastarą tradycję, ale i przeto, że są kosztowne, nabijane złotem i klejnotami.

Było dużo, zbyt dużo klejnotów i miłości dla nich w Polsce renesansowej. I gorzko wspominali o tem moralisci, taki np. Krasiński, wołający w swej „Postylli”: „Tak ciężko chłopów drą, iż gdyby łańcuch albo szatę u drugiego i u żony jego ścisnął — wyszłaby podobno krew!” Lecz z całego tego skarbcza wszelakich kosztowności, z bogactw ciułanych przez dwór i możnowładców, z sezamów, podziwianych przez nuncjuszów i podróżników — nie pozostało poza wotami kościelnymi nic, chyba tylko opis i cyfra w inwentarzu.

Koń wystrojony!

Najcenniejszymi przybiorami stroju swego dzielił się szlachcic polski ze swym koniem. Wydziwić się temu nie mogli cudzoziemcy. Nigdzie szlachta tak

Suknia „faldorum centum”, podobna zapewne do tej, o której wspomina Kochanowski w „Carmen macaronicum”.

nie kocha koni jak w Polsce” — zauważył podróżnik angielski Morison (1593) — „obwiesza je łańcuchami i drogiemi kamieniami przy uszach, maluje w różne nieodpowiednie zresztą barwy, kładzie im na zadach futra i skóry lwów lub lampartów”, a polski pisarz Krasiński w swym opisie Polski (1574) dodawał: „Szyje i piersi końskie zdobiją Polacy blachą srebrną lub złotą, siodła zaś, lby i ogony drogiemi kamieniami”. Konie zdobiono w skórę lamparcią, tygrysią i rysią za przykładem Węgrów i ludów wschodnich, co istotnie dekorowało malowniczo i jeźdźca i rumaka. Wszelako ludzie sami przebiegali się chętnie za drapieżne bestje, udając wilki, lamparty i dziki na turniejach czy pochodach uroczystych. Sto koni i sto łuzi podziwiano na koronacji Walezego. „Z pomiędzy uszów konia wysuwała się głowa wilka, który ogon opierał na piersiach jeźdźca, łapani zaś obejmował kark koński”. I wiele innych dziwów podobnych: konie w skórach niedźwiedzi z dzwonekami u kolan, konie ze skrzydłami orlemy lub jeźdźcy mający na plecach „udanego labędzia z rozpostartymi skrzydłami”.

Równie wielka moc grosza, jak na klejnoty i skóry egzotyczne, wychodziła na „piersze”. Tem mianem określano pióra wszelkich możliwych ptaków u czapek, tarczy, na lbach i zadach końskich. Pióra strusie spadły już wprawdzie z ceny fantastycznej, ale miejsce ich zajęły inne ptaki egzotyczne, wśród których nie brakowało nawet... feniksa z mitologii. Każdy dudek miał swój czubek, przytwierdzony do czapki czy biretu zapomocą zapyony, która musiała być sadzona kamieniami bardzo misternej roboty złotniczej.

Szlachcic wieku złotego potrafił w Wenecji i 600 dukatów za taką zaponę z piórkiem zapłacić, zastawiał się a pierzył i dlatego narzeka Modrzewski, iż na pierze wielka moc pieniędzy z Polski wychodzi. Skończyła się jednak ta przesadna manja ozdób pierzastych razem z wiekiem renesansu. Starowski już np. będzie mówił o niej, jak o minionej przeszłości.

Z dziewięciu czy dwunastu rozmaitych rodzajów stroju modnego w połowie XVI stulecia zwrócimy tu uwagę tylko na jeden. Na ten mianowicie, z którym spotkać się może czytelnik częściej w dziełach Jana z Czarnolasu. Widocznie najbliższy gustowi epoki był:

Strój włoski

„Ze wszystkich krajów za Alpami” — pisał z dumą nuncjusz Ruggieri w r. 1565 — Polacy najwięcej uczą się o byczajności i języka włoskiego, który jest u nich bardzo używany i lubiany równie jak strój włoski na dworze polskim”. Istotnie wioszczyzna napychała się teraz wszelkimi drogami. Już nie kupcy tylko i mieszczenie, nie scholarze jeno z Padwy, Bolonji, czy Rzymu wracający, entuzjazmowali się „italskim krojem”, garnął się doń cały tłum oświeconej humanizmem szlachty. Zaczęło się jeszcze za przyjazdu Bonny, która wzięła z sobą do Polski nie tylko przebogata wyprawę, ale i żywe wzory w osobach dworzan. Komenda idąca z Wawelu uczyniła swoje, utwierdziwszy silne i bez tego sympatje dla wioszczyzny. Gdzie spojrzeć jeno, na wszystkich uroczystościach narodowych, sejmach, koronacjach królów i królowych znajdziemy „świetnozłote po włosku stroje”, w słownictwie kostjumowym również co nie tureckie lub węgierskie, to będzie niechybnie włoskie. Przybyły bowiem w ciągu wieku XVI z ziemi włoskiej do Polski nietylko pontale, ferety, puginały i „smalce”, ale skarpetki i pantofle, sajany, stradlotki, kamizelki, kapy, kofie i w. i.

Szczególnie strój wenecki wydał się „najbliższy i najmiłszy Polakom”. Rej nie mógł się wydziwić, patrząc, jak szybko i łatwo przemieniają się w ltałjanów jego ziemkowie („najdziesz Włocha własnego, by się tam urodził”), a Marcin Bielski z żalem zaznaczał, że Polak zastawia się raczej, niżby miał nie kupić najdroższej szaty włoskiej!

Ubiór głowy wedle mody włoskiej składał się z dwóch części: z siatki albo kofji (scuffia) i biretu (beretto). Siatkę ową nazwano wkrótce jarmułką, a więc słowem, zapożyczonym u Wschodu. Jarmułki z przędzy złotej lub lekkiej materji wzorzystej obejmowały głowę od czoła do karku, kształt

miały jajowaty, często z wypukłością na przodzie, jak to widać często na medalach Zygmunta Starego. Jarmułki bywały purpurowe, czarne lub szare, podobnie względnie bramowane sobolami. Zakrywały ucho, lub też je odsłaniały umyślnie w osobnym wycięciu w przeciwnieństwie do biretu niemieckiego, który starał się unyślną wypustką zakryć uszy człowieka. Jarmułki nocne do spania na dworze Zygmunta Augusta szły z 1/2 łokcia bawełnicy.

Jarmułka była jakby spodniem okryciem głowy, biret zaś wierzchniem. Jarmulek używano w domu, biretów zaś do wyjścia na ulicę, często kładziono jedno i drugie na głowę równocześnie.

Z biretów włoskich używano najczęściej weneckich podwójnych (biretus duplatus venetianus). Biret o czterech rogach oznaczał osobę duchowną, biret okrągły świecką. Różnił się od pierwowzoru włoskiego nieodzownym „pierzem” t. j. piórem czaplem lub egzotycznym, bez którego nie mógł się obejść renesansowy elegant. Te pierzaste birety nazywano nuncjusz papieski w r. 1575 w opisie strojów polskich czapczkami alla schiavona.

Młodziutki, 13-letni Zygmunt August na medalu z r. 1532 ma na głowie ciekawy rodzaj strojnego biretu, a już raczej kapelusza safianowego z foremną, wysoką podwiniętą kresą, drogim kamieniem na czubku i ozdobą pierzastą na tyle głowy.

Szaty spodnie włoskie odznaczają się ogromną krótkością. Z czterech łokci karmazynu, które nie wystarczyłyby na połowę przystojnej huzaki można uszyć kabata i portki. Zwie się to vestis italica brevis w rachunkach dworskich, (szata włoskim krojem krótka).

Suknia o stu fałdach

Noszący się z włoska Polak XVI wieku kładł naprzód ozdobną koszulę z miękkiej marszczonej materji ozdobionej bryżkami i stojącym kołnierzykiem, zapiętym wysoko na karku. Na to szła suknia z charakterystycznym dla całego renesansu prostokątnym wycięciem na piersiach, czyli dekoltem ujawniającym piękno bryżków i zmarszczeń koszuli. Suknie i kabaty bywały rozmaitego kształtu, króciutkie ledwie po biodra, lub też długie do kolan. Dwie były zasadnicze cechy dłuższej sukni włoskiej, które rozeszły się po całej Europie i długo przetrwały jako podstawowe znamiona każdej szaty renesansowej. Najpierw prostokątny dekolt na piersiach, (w przeciwieństwie do ostrych klinów epok poprzednich) następnie karby wydętne, gufrujące podłużnie całą połą dolną.

Karby te nazywano w Polsce fałdami i zdaje się o nich myśli Kochanowski, wspominając suknię o stu fałdach (centum faldorum). Taka gufrowana szata włoska zwała się giubbone, która to nazwa spolszczona zrazu i na krótko jako „dzipon”, miała później dać początek odrębnemu od niej i niewiele z wioszczyzną wspólnego mającemu żupanowi. Aby zaś ten „dzipon” był „dobrze postanowiony”, musiały go zdobić jeszcze ulubione bramki poprzeczne, naturalnie pstre i jaskrawe, liczba ich dochodziła do dziewięciu nawet, a złośliwy Rej przyrównał je po gospodarsku do obręczy na beczce. Bramki owe były już rdzeniem polskim wynalazkiem, podobnie jak „rękawiska rzezane” czyli okraszane cudacznościami wcięciami i wypustkami.

Sajany, kolety i kapy.

Strojem ulubionym dworzan polskich w epoce renesansu był włoski sajan (saione — suknia żołnierska), kabat z niewielkim leżącym kołnierzem, często spotykany w literaturze, podobnie jak kolet (colletto — napierśnik), zdaje się rodzaj kamizelki z napierśnikiem ozdobnym z materji miękkiej. Noszono kolety z losiej skóry i sukna do strojów codziennych, bogate zaś, ze złotej lamy np., na uroczystości.

Strój odnóży dolnych składał się z krótkich „portek”, już w nowoczesnej postaci i pończoch. Portki włoskie widoczne tylko u krótkich kabatów wypełniano włosieniem dla uzyskania pulchnych kształtów, pończochy podwiązywano wstążkami z kitajki o co się bardzo zżyłymi ludźmi starej daty. Najpopularniejszą atoli i najczęściej w Polsce używaną częścią stroju włoskiego było okrycie wierzchnie, zwane kapą (cappa), krótka ledwie po łokcie peleryna, tak krótka, iż łatwo było nawet mizerakowi wysadzić się na altembas, złotogłów czy drogi rzyzty aksamit, na przepych i kolory

szczególnie przy kapturze, który stanowił nieodłączną dekorację kapy. Na drzeworycie u Herburtu widzimy taką kapę u pierwszego z lewej strony szlachcica u dołu, i u wielu innych siedzących. Modrzewski narzeka na ludzi, którzy rano włożyli na bary kapę włoską, wieczorem zaś zmieniają ją na turecką fałszurę. Używano tych okryć także do celów praktycznych, Zygmunt August np. nosił „od deszczu” kapy zamszowe i safianowe.

Buciki włoskie są wygodne i szybko zajmują miejsce dawnych obcisłych nosali. Tamte były śpiczaste, jak dziób jastrzębi, te są podobne raczej do kaczego lub nawet bydlęcej paszczęki. Nazywały ich zostaną dłużej, niż one same. Nazywały się bowiem skarpetkami (scarpetta — mały bucik i pantoflami (pantofola — bucik wygodny).

Czas był złoty i do syta złotej monety w mieszkach szlacheckich. Więc nawet nie potrzebowali się jeszcze zastawiać, aby się móc postawić. Strojno, piórno, szabelno. I tylko jeden ks. Piotr Skarga nie rad był temu wszystkiemu. I ostrzegął piorunami.

Stanisław Wasylewski.

Zjazd delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Techn.

W dniach 14 i 15 bm. toczyły się w Warszawie w gmachu Stowarzyszenia Techników, obrady Zjazdu delegatów Zw. P. Z. Technicznych. Po wyborze prezydium i zatwierdzeniu spraw administracyjnych przystąpiono pod przewodnictwem inż. Rybickiego ze Lwowa do omówienia spraw: wydania słownika technicznego, kwestji węglowej, mieszkaniowej, oraz popularyzacji wiedzy technicznej.

Sprawę wydania słownika technicznego zreferowali prezes inż. Rybicki oraz inż. Sztadt Müller z Krakowa. Sprawę węglową zreferował inż. prof. dr. Deryng. W referacie swym uwzględnił prelegent specjalnie ważność złóż węgla polnego dla obrony Państwa.

Szczególnie zainteresowanie wzbudziła sprawa mieszkaniowa, która nie schodzi z porządku obrad zjazdów Zw. P. Z. T. Uznano, że należy w pierwszym rzędzie popierać budowę mieszkań dwuibłowych, oraz dążyć do obniżenia cen na grunta budowlane.

Po zatwierdzeniu jeszcze kilku spraw mniej ważnych, przyjęto zaproszenie Lwowskiego Towarzystwa Politechnicznego i postanowiono odbyć przyszły zjazd we Lwowie. Następnie wszyscy delegaci wzięli udział w uroczystej akademii, którą urządzono w auli Politechniki ku uczczeniu czterdziestopięcioletniej pracy naukowej prof. dr. Aleksandra Waczińskiego. Imieniem Prezydenta Rzeczypospolitej wręczył Jubilatowi minister komunikacji inż. Kühn Złoty Krzyż Zasługi. Poza tem doręczono mu artystycznie wykonany adres z podpisami najwybitniejszych inżynierów polskich z Prezydentem Rzeczypospolitej, z inż. Mościckim na czele. Na szczególne wyróżnienie zasługiwał przemówienie prez. m. Warszawy inż. Słomińskiego, jednego z pierwszych uczniów Jubilata.

Stowarzyszenie Techników w Poznaniu reprezentował wiceprezes dyr. Ignacy Kaczmarek.

50-lecie Straży Pożarnej w Ostrorogu

Z okazji 50-lecia istnienia ochotniczej straży pożarnej w Ostrorogu w powiecie szamotulskim, odbył się tam uroczysty obchód. Po zbiórce na rynku nastąpił wyjazd do kościoła, gdzie nabożeństwo odprawił ks. wikariusz Szudziński i wygłosił podniosłe kazanie. Po nabożeństwie na rynku odbyła się defilada przed przedstawicielami władz miejscowych, a następnie zebranie uroczystościowe, w sali Domu Katolickiego. Zebranie zgała przemówieniem powitalnym naczelnik miejscowej straży pożarnej p. Juraszek. W imieniu starosty szamotulskiego przemawiał p. Dziembowski, deklarując w imieniu władz powiatowych sumę 250 zł. na cele straży w Ostrorogu. P. burmistrz Scholl z Szamotuł przemawiał imieniem Zw. Straży Pożarnej woj. poz., i wręczył gwóźdź pamiątkowy. Imieniem Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego przemawiał p. Marchwicki, deklarując im. K. U. O. sumę 300 zł. na cele straży. P. inspektor Busza przemawiał jako kierownik techniczny Zw. Ochotniczej Straży Pożarnej woj. poznańskiego. Serdeczne życzenia złożył jubilatowi-towarzystwu ks. wik. Szudziński; w imieniu straży ochotniczej Wronkach składał życzenia naczelnik Tomaszewski, dalej burmistrz miasta Ostrorogu Draheim, naczelnik powiatowy och. str. pożarn. Badyna i przedstawiciel sokoła miejscowego drh. Józef Dymek, wręczając gwóźdź pamiątkowy.

Podniosłym momentem uroczystości, było uznanie zasług czterech seniorów straży miejscowej pp.: Feliksa i Stanisława Hoffmanów, Teodora Michałskiego, i Jana Juraszka, którym wręczono dyplomy pamiątkowe.

Na zakończenie staraniem towarzystwa jubilata odbył się wspólny obiad w sali ratusza, a popołudniu zabawa w lesie do brojewskim. (K)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Przeglądając „Wiadomości statystyczne“

Główny Urząd Statystyczny wydał co 15 dni zeszyt „Wiadomości Statystycznych“, w którym jest moc ciekawych danych, oświetlających lakonicznie, bo cyfrowo, bieżące położenie gospodarstwa krajowego i zagranicą.

Lektura wydawnictw statystycznych, mimo że ciekawa i pouczająca, nie jest u nas rozpowszechniona. Niechaj nam przeto wolno będzie podać szanownym czytelnikom najciekawsze cyfry, zawarte w ostatnim (11-tym) zeszyt „Wiadomości Statystycznych“.

Szkoda, że redakcja wspomnianego wydawnictwa nie złączyła zestawień, obrazujących położenie Polski z jednej strony, Francji Anglii, Niemiec i Stanów Zjednoczonych z drugiej w jedną całość, mielibyśmy bowiem możliwość porównania rozwoju konjunkturny u nas i u innych. Ponieważ obecnie dane dot. Polski i zagranicy nie są sprowadzone do wspólnego mianownika, trzeba wprawdzie szperać, aby doszukać się cyfr odnoszących się do Polski, a brakujących w tablicy zagranicznej. Tak np. badając statystykę bezrobocia, trzeba przetrząsnąć 15 stron, aby móc uszeregować następującą ilość bezrobotnych, według stanu z końca marca r. b.: we Francji nie było wogóle bezrobocia, natomiast w Anglii naliczono bezrobotnych milion i 284 tysiące, co nie jest tak groźne w porównaniu z liczbą bezrobotnych w Niemczech — 2 053 000. W tym samym czasie cierpiało na brak pracy w Polsce 291 261 robotników, co w porównaniu z odnośnym okresem r. 1929 świadczy o znacznym pogorszeniu się sytuacji na rynku pracy, bowiem pod koniec marca ub. roku mieliśmy tylko 147 813 bezrobotnych.

Ze konjunktura w Polsce w ciągu roku uległa znacznemu pogorszeniu, o tem świadczą również następujące tablice, szczególnie zaś statystyka stanu zamówień w niektórych rodzajach przemysłu przetwórczego. Statystyka ta, oparta na procencie ogółu robotników charakteryzuje stan zatrudnienia 3-ma stopniami: dobry — średni — zły. Porównajmy „zły“ stan zamówień w kwietniu 1929 r. z analogicznym stanem z miesiąca IV, r. b. Cyfry w nawiasach odnoszą się do kwietnia 1929 r.

Cementownie (7,4) 61,9,
wapienniki (7,4) 73,1
ceglownie (36,0) 63,1,
huty szkła (49,7) 80,6,
fabryki fajansu (21,5) 84,9,
fabryki metalowe (21,6) 81,4,
fabryki maszyn (32,0) 61,5,
fabryki elektrotechn. (12,0) 62,3
przedziałnie i tkalnie (50,9) 79,9,
tartaki (25,6) 37,5,
fabryki konserw (43,9) 79,0.

Wprawdzie w kilku pomniejszych branżach stan zatrudnienia nieco się poprawił, za to obrzydliwie, przeważająca większość przemysłów skarży się na gwałtowną dekonjunkturę. O tem świadczą również spadek naładunku towarów na kolejach polskich, który z 18 217 wagonów dziennie w kwietniu 1929 r. spadł do 12 639 w kwietniu 1930.

W pierwszym kwartale r. b. ilość ogłoszonych upadłości (244) była niewiele niższa od upadłości ogłoszonych w całym roku 1928 (288).

Jedyną pocieszającą statystyką w ostatnim numerze „Wiadomości“ jest tablica obrazująca emigrację Żydów polskich do Palestyny. Podczas gdy w latach ubiegłych więcej Żydów wracało do Polski, niż udawało się do Palestyny, rok 1929 przynosił po raz pierwszy dość znaczną nadwyżkę emigrantów: mianowicie, wyjechało Żydów z Polski do Palestyny — 1926, zaś wróciło z Palestyny do Polski — 233 rozczarowanych sjonistów. Oby ruch ten przybrał na sile!

Krótkie informacje gospodarcze

— Import nawozów sztucznych dla naszego rolnictwa już się rozpoczął. Sezon ter. potrwa do mies. sierpnia. Przewiduje się obrót przez port gdański samej tomaszyny do 15 000 ton miesięcznie. Tomaszynę sprowadzamy z Belgii, Holandii i Niemiec.

— W następstwie przyjęcia nowej taryfy celnej w Ameryce ambasador belgijski w Waszyngtonie otrzymał polecenie poczynienia dalszych kroków celem zwrócenia uwagi na poważne następstwa zastosowania nowej taryfy.

Podatek obrotowy przy wywozie

Ostra konkurencja na rynkach światowych zmusza wszystkie konkurujące kraje do obniżenia cen eksportowanych towarów. Jednym z czynników, które składają się na koszty produkcji, jest podatek obrotowy stanowiący tem znaczący odsetek ogólnej ceny towaru, im więcej obrotów przeszły składowe części towaru, zanim dany towar został z nich wyprodukowany. Stąd powszechne jest dążenie, aby przy eksporcie ta część kosztów, która przypada na podatek obrotowy jak najmniej przeszkadzała w konkurencji z towarami innych krajów. Można to osiągnąć dwoma sposobami.

Przedewszystkiem można zwolnić od podatku obrotowego same transakcje wywozowe. To już w pewnym stopniu obniży cenę towarów eksportowanych. Art. 13 p. 15 polskiej ustawy o podatku przemysłowym przewiduje zwolnienie od podatku eksportu wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów oraz transakcje z firmami zagranicznymi, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego.

Jeśli zaś chodzi o eksport surowców, art. 94 ustawy o podatku przemysłowym pozwala ministrowi skarbu w porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu na zniesienie, ewentualnie zawieszenie podatku, przypadającego od transakcji eksportowych co do surowców krajowych, w wypadkach, w których pobór tego podatku okazałby się istotną przeszkodą dla rozwoju eksportu. Minister skarbu skorzystał już z tego pełnomocnictwa w stosunku do szeregu surowców.

Ustawodawstwo innych państw idzie dalej i zwalnia wszelki eksport od podatku obrotowego. Czynnikiem do ustawy belgijska, czechosłowacka, niemiecka i austriacka. Również od podatku zwalniają eksport Jugosławia, Kanada. Jeśli zaś chodzi o Francję, to aczkolwiek ustawa przewiduje podatek obrotowy od eksportu o stawkach niższych niż w obrocie krajowym, jednak pozwala zawieszać stosowanie tego podatku, co też zostało dokonane wobec wszystkich artykułów, z wyjątkiem starożytności i dzieł sztuki. Natomiast podatek obrotowy jest pobierany od eksportu w Rumunii (stawki podatku są niższe w stosunku do stawek krajowych) na Węgrzech, w Italii, Chinach i Luksemburgu.

Widzimy więc, że większość państw, sąsiadujących z Polską całkowicie zwalnia eksport od podatku obrotowego, co zmusza Polskę do naśladowania. Cel ten da się osiągnąć tymczasowo przez należyte wykorzystanie przez ministra skarbu upoważnienia przysługującego mu na podstawie art. 94 ustawy o podatku przemysłowym, należy go jednak pogłębić przez wprowadzenie w myśl wniosku Stronnictwa Narodowego przy dokonywanej obecnie nowelizacji ustawy przepisów całkowicie zwalniającego wywóz od podatku obrotowego. Potrzeba utrudnienia wywozu tego lub innego surowca może być regulowana przez politykę celną.

Jednakowoż zwolnienie od podatku obrotowego samych transakcji eksportowych nie wystarczy. W cenie każdego eksportowanego towaru tkwi podatek pobrany od obrotów zarówno części składowych, jakie są zawarte w tym towarze, jak i od obrotu samego towaru, zanim został eksportowany. Dlatego w wielu krajach przewidziana jest również bonifikacja podatku obrotowego pobranego za poprzednie fazy obrotu.

Tu istnieją dwa rodzaje załatwienia sprawy. Ustawodawstwa większości państw ograniczają się jedynie do bonifikacji podatku od ostatniego obrotu poprzedzającego eksport. Podobny przepis zawierają ustawy niemiecka i czechosłowacka, ustawa zaś belgijska przewiduje zwolnienie od podatku wszelkich obrotów towaru przeznaczonego na eksport. Zwolnienie w tej czy innej formie od podatku ostatniego obrotu, na podstawie którego towar przechodzi do eksportera ma bardzo duże znaczenie dla krajowych kupców eksportowych. Jeśli takie zwolnienie nie ma miejsca, to producenci będą częstokroć korzystali z usług zagranicznych kupców importowych, którzy od tej transakcji podatku krajowego opłacać nie będą, jeśli sam eksport jest zwolniony od podat-

ku obrotowego. Inne jednak kraje nie ograniczają się do zwrotu podatku za ostatnią fazę, ale pragną zbonifikować producentowi, wytwarzającemu towary przeznaczone na eksport całość podatku obrotowego, jaki został opłacony przy obrotach wszystkich składowych części, z których powstał eksportowany towar. Najbardziej rozwinięty system tego rodzaju istnieje w Austrii, gdzie stawka bonifikacji oblicza się w następujący sposób: a) dla towarów, od których podatek pobiera się raz za wszystkie fazy obrotu, jakie towar przechodzi, wysokość bonifikacji równa się różnicy procentowej między stawką podatku obrotowego przy wwozie, a stawką zryczałtowanego podatku w obrocie wewnętrznym; b) dla innych towarów wysokość stawki bonifikacji równa się różnicy między stawką podatku obrotowego przy wwozie, a normalną stawką podatku obrotowego w kraju (stawka wynosi 2 proc. dla artykułów zbytku 12 proc.).

Jeśli chodzi o Polskę, art. 94 naszej ustawy o podatku przemysłowym pozwala ministrowi skarbu w porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu w wypadkach stwierdzonej potrzeby gospodarczej udzielić przedsiębiorstwom przemysłowym, eksportującym wyroby własne, lub też organizacjom eksportowym tych przedsiębiorstw bonifikacji podatku uiszczanego od obrotów, pochodzących z dostawy części składowych oraz materiałów pomocniczych i innych, użytych do wytworzenia wywiezionych zagranicę towarów. W brzmieniu naszego przepisu uderza odrazu to, że nie przewiduje on bonifikacji dla kupców eksportowych za podatek, uiszczony od obrotów gotowego towaru, a jedynie podatek od obrotu tych materiałów, z których eksportowany towar powstał. Dopiero nowelizacja podatku obrotowego stan ten ma naprawić.

Ale nawet te pełnomocnictwa nie zostały wykorzystane. Dlatego w chwili obecnej, kiedy konkurencja na rynkach międzynarodowych zaostrzyła się znacznie, potrzeby gospodarcze kraju wymagają, by istniejące pełnomocnictwa do udzielania bonifikacji zostały wykorzystane.

Od dłuższego już czasu Izba przemysłowo-handlowa w Warszawie czyni starania o wprowadzenie bonifikacji w życie, która miałyby dotyczyć wyrobów przemysłu przetwórczego i być określona w stosunku procentowym do ceny fakturowej. Należy ustalić listy artykułów, korzystających z bonifikacji i wysokość bonifikacji wyrażoną w stopie procentowej do podstawy wymiaru, którą winna być cena eksportowanego towaru. Prawo do bonifikacji winno być udowodnione książkami handlowymi, deklaracjami celnymi oraz fakturami, potwierdzonymi przez organizację gospodarczą. Bonifikację zaliczałoby się na rachunek należności z tytułu podatku obrotowego i dochodowego, ewentualnie zwracano by w gotówce. Ministerstwo przemysłu i handlu podjęło pracę w kierunku prowadzenia bonifikacji, lecz tempo tych prac jest niestety nadzwyczaj powolne.

J. K.

Z życia kupiectwa w Bydgoszczy

Dnia 13. bm. odbyło się w Resursie Kupieckiej nadzwyczajne walne zebranie miejscowego Towarzystwa Kupców. Zebranie zajął poseł A. B. Lewandowski a przewodnictwem objął p. radca Roman Stobiecki, protokół pisał p. R. Lewandowski. Punktem ciężkości zebrania była sprawa uregulowania udziałów dotyczących zakupu siedziby Towarzystwa Kupców „Resursa Kupiecka“. Po szerokiej dyskusji odroczone ostatecznie załatwienie tej kwestii do okresu jesienno-załazowego.

Następnie wygłosił p. poseł A. B. Lewandowski obszerny referat o obecnej sytuacji gospodarczej w Polsce, z szczególnym uwzględnieniem położenia gospodarczego na ziemiach zachodnich. Referent najpierw omówił katastrofalne położenie rolnictwa, które w swej konsekwencji podważa podstawy gospodarcze kupiectwa, przemysłu i rzemiosła. Dalej omówił bilans handlowy, inflację wekslową i budżet państwowy, który nie dostosowany jest do obecnych warunków ekonomicznych w państwie. Całość referatu wykazała dobitnie, że sfery, obecnie rządzące w Polsce nie rozumieją i nie potrafią zastoso-

wać środków zapobiegawczych. Referat tak wszechstronny nagrodzono burzliwymi oklaskami.

Następnie poruszono sprawę obniżenia stopy procentowej w bankach prywatnych. W tej sprawie postanowiono zwrócić się z memorjałem do Izby przemysłowo-handlowej celem podjęcia energicznych starań u miarodajnych czynników dla zrealizowania tak istotnej potrzeby. Jednocześnie postanowiono w tej samej sprawie zaprosić sfery bankowe na specjalną konferencję celem rozpatrzenia powyższego zagadnienia, które w razie pomyślnego załatwienia może przynieść pewne odprężenie w sytuacji gospodarczej.

Po załatwieniu kilku spraw wewnętrzno-organizacyjnych solwował p. radca Stobiecki zebranie hasłem „Cześć Kupiectwu“.

Z rynków nabiału

W ubiegłym tygodniu sprawozdawczym (od 9 do 15. 6. 1930) rynki podaży i popytu były pod znakiem dalszego ożywienia. Silne i przedłużające się upały pociągnęły za sobą z jednej strony powiększenie konsumpcji świeżego mleka, z drugiej strony zmniejszenie jego produkcji, skutkiem czego ceny masła skierowane były ku chousie.

Rynek niemiecki odczuł rychło tę zmianę i importerzy niemieccy, którzy do niedawna jeszcze ograniczali swe zamówienia, obecnie natęczyli szukali zagranicą masła. Równocześnie notowania berlińskie podwyższono w dniu 11. 6. o marek 4, w dniu 14. 6. o marek 3 na marek 127 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gatunek, mk. 117 za II gatunek, mk. 101 za III gatunek, przy tendencji wzmocnionej. Nowa zwyżka jest oczekiwana.

Rynek angielski w dalszym ciągu rkazał poprawę. Notowanie w Londynie podwyższono w dniu 13. 6. o sh. 2 — 4. Mimo to ceny tegoroczne są znacznie poniżej poziomu notowań roku ubiegłego. Obecnie notuje masło duńskie sh. 136 (przed rokiem sh 172/3), masło polskie sh. 96/118 (154/156) per cwt loco Londyn.

Masło kolonialne nadchodzi do Londynu w mniejszych partjach, lecz ilościowo przewyższają one znacznie dostawy poprzednich lat. Wysyłki masła polskiego w ubiegłym tygodniu wynosiły ca 4000 beczek. (Inform. Związku Gosp. Spółdzielni Mleczarskich).

KRONIKA GOSPODARZA

(k) **Grupa konieckcyjna na X. Targach Wschodnich.** Przemysł konfekcyjny należy do najlepiej prosperujących działów na Targach Wschodnich we Lwowie. Jest on rok rocznie tak ilościowo jak i jakościowo świetnie tam reprezentowany i przez pierwszorzędne zakłady wytwórcze. Rosnie też z roku na rok w tym dziale zarówno liczba wystawców jak i metraż zajętej pod eksponaty powierzchni. Jako miara niezawodna uznania praktycznej wartości Targów Wschodnich dla rozwoju tej gałęzi przemysłu, służyć może fakt, że nawet w roku Powszechnej Wystawy Krajowej, na której przemysł konfekcyjny wystąpił w możliwie pełnym komplecie, udział jego również na Targach Wschodnich wykazał pod każdym względem rekordowe cyfry. — Jest przymtem objawem w wysokim stopniu dodatnim, że w dziale tym przemysł krajowy miał procentowo zawsze znaczną, a z biegiem czasu coraz silniej zaznaczającą się przewagę, co idzie zresztą w parze z widoczną poprawą naszego bilansu handlowego w grupie konfekcyjnej, która zwłaszcza w ostatnim roku przy wydatnym zmniejszeniu się wartości przywozu, wykazała w wywozie silny wzrost o 6 milionów złotych w wartości. W trafnej ocenie powyższego stanu rzeczy i dotychczasowych zdobyczy Targów Wschodnich na polu propagandy krajowej konfekcji, Związek Przemysłu Konfekcyjnego w Polsce zwrócił się świeżo do wszystkich swych członków z gorącym apelem do jaknajliczniejszego udziału w jubileuszowej kampanii, celem utworzenia reprezentacyjnej, zbiorowej grupy tego działu produkcji na X. Targach Wschodnich w czasie od 2—16 września, co niewątpliwie przyczyni się skutecznie do wzmocnienia akcji wszczętej w całym kraju w imię samowystarczalności gospodarczej.

Z ZAGRANICY

(z) **Obniżenie cen żelaza w Niemczech.** Związek producentów żelaza surowego uchwalił na ostatnim posiedzeniu w Düsselдорfie obniżyć ceny żelaza przeciętnie o 2 marki na tonnie. Zniżka ta weszła niezwłocznie w życie. Równocześnie związek producentów rur żelaznych uchwalił obniżyć ceny w stosunku do wszystkich umów sprzedaży, zawartych wewnątrz Niemiec, od 1 bm.

(z) **Stan zasiewów na Węgrzech.** Sprawozdanie urzędowe stwierdza, że stan zasiewów naogół przedstawia się dodatnio. W stosunku do poszczególnych ziemiopłodów pszenica zapowiada się dobrze, żyto średnio, jęczmień wyżej średnio, owies średnio. Kukurydza, ziemniaki, buraki i warzywa — bardzo. Winogrona wobec chłódów, które panowały w maju, nieco słabiej.

Nikt nie zdaje sobie sprawy z tego

co to jest???

że nie potrafimy opanować bezrobocia i brniemy coraz głębiej w ogólne zubożenie!!

Odpowiedź prosta: Popierajmy

Przemysł Krajowy!

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego.

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— Do Wydartowa. Państw. Szkoła Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Poznaniu, ul. Jezuicka 5. (K.)
— M. 100. Zakład nie ma obowiązku, lecz może to uczynić dobrowolnie. Tylko składki przed przerwą 18 miesięcy zalicza się bez ograniczeń; przy dłuższych przerwach zakład stosuje nowe okresy wyczekiwania i zalicza dawniejsze składki jeżeli przerwa nie była dłuższa niż 5 lat, po przebyciu w ubezpieczeniu znowu 12 miesięcy. (K.)
— F. F. z Międzychođu. W banku prywatnym wypłaconoby Panu zgodnie z przepisami rozp. Prez. Rzplitej z 14. 5. 1924 r. około 55 zł. W bankach spółdzielczych natomiast depozyty takie najczęściej zupełnie utraciły wartość, radzimy jednak zapytać w banku, czy Panu co wypłaca. (K.)

T.T. JEŻ

Wybór dzieł — 17 powieści w 4 serjach po 10 tomów. We wszystkich księgarniach. Cena serji od 10 zł. Prospekty na żądanie.
M. ARCT, WARSZAWA

Poleca się łaskawej pamięci

Gazeta Bydgoska

w Bydgoszczy
ul. Jagiellońska 10

niszczy wszelkie owady szkodliwej

najlepsza ochrona od robactwa

w żółtej blaszance z czarną opaską

IDEALNIE UZUPEŁNIA
(TRÓJ) PANA-KOŁNIERZ

Jotka

nr 12 251

nr 11 420

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu
do kasy komitetu wpłacono do dnia 13. 6. 1930

Parafianie św. Marcina zamiatki kwiatów na trumnie św. X Pralata Mayera: Stow Miod Polek par. św Marcina 20.—	Z Tomaszewski. Rudniczyńska 20.—	P Sieczkowska. Gniezno 10.—
Stow Miod Polek par św Marcina nieprzyj. opłate za salke Szkoły Gospod. 15.—	K Wierzchowska. Poznań 5.—	Ig Bakowie Kościan 5.—
Ant. Hyżewiczowa 5.—	K Wiśniewski. Miejska Górka 10.—	K Kościńska. Kościan III rata 10.—
M Buszwałdówna 5.—	W Wolska. Mogilne s prośba o błogosławieństwo dla całego domu 5.—	Lipińska Chelmo 2.—
Zebrań w domu ul. Piekary 7 23.—	I Kosini. Krerowc 10.—	Dr A Kobyliński. Brusy 10.—
Razem zł 68.—	Naucz. J. Rummel. Odolanów zebrane od dzieci szkolnych 1.50	L Śnidowicz. Gniewkowo 5.—
Z parafii św. Marcina złożono w biurze: P Blaszkwicz 10.—	H Pawlika 1.—	J Tomaszewska. Chludow 5.—
M Budka 2.—	St Namysłówna 1.—	M Bardziński. Inowrocław 5.—
R Menes 10.—	L Namysłówna 1.—	M Wawrzyńkiewiczówna Masonowe 10.—
M Bresa 5.—	M Polczyńska 1.—	L Biskupowa Tuchola 3.—
St Latosiówna 2.—	K Rankówna 0.50	St Cichoń Okusz 10.—
Fr Woźniacy 10.—	St Porczyński 5.—	SS Miłosierdzia Staszów 7.50
Ag Klimczak 1.—	J. Rommel 1.—	Fr Wiciak. Biedrusko z podziękowaniem za uzyskane zdrowie 50.—
M Paszkowska 1.—	Razem zł 10.50	K Chylarska Szubin 40.—
Er Burówka 5.—	M Djokiewicz. Grudziądz 6.—	M Białasikowa Pleszew 10.—
E Milewska 5.—	SS Niepokalank. Wirów 2.—	X M Czerwiński N By-strem 5.—
Strapiona żona i matka 1.—	St Gliłowski. Golejewo 5.—	X T Rulski Warszawa 5.—
P S. 10.—	St Nowak Jaraczew 2.—	B Kowalski Poznań 3.—
Dolatowa z podz. za odebraski 5.—	M i A Friedberz. Nowy Sącz 5.—	Z Kalkstein Poznań 10.—
Razem zł 67.—	N N Tarnowski Góry 10.—	Bank Ludow. Pakość 50.—
X. Dziekan Flerek. od parafjan z Wrześni: Głabiszewska Września 5.—	P Walligóra Jarogniewice 5.—	St Kowalczykowie Tczew 5.—
Filipińska Września 5.—	Kowalczyk Ostrow 15.—	Dr A Lipińska Leszno 5.—
Z Beusz. Września 10.—	Er Krzup Dzieżące 2.—	L Woźniakówna. Pruszków 5.—
M Kubalowa 10.—	T Gundertman Bukaczowce 8.—	H Świerżówna Radzionków 5.—
St Smidowiczowa 10.—	M Surmacz Jezerna 9.—	St Szulc. Poznań 20.—
Goździewicz Słomowo 5.—	T Niemasz Wyskidny 1.—	Szkola Powszechna Pospiewo 14.—
J Jagodzińska Psary W Drzewiecki z prośbą o zdrowie 20.—	R Frymarz Karpnie 2.—	W Serafinowiczowa Łódź III rata 5.—
Wl. Grocholewska 10.—	Tow Młodz. Polsk. Lubinia M. 5.—	M Wrześniewska Koźmin 3.—
M Smidowiczowa 3.—	E Rachłowa. Nowa Mroczena 3.—	A Kostrewa Koźmin 5.—
St Korbicka 5.—	R Gladisowa. Nowa Mroczena 5.—	Nieżychowey Gnieńkowo 20.—
Balcerzakowa 6.—	St Mirecka. Radom 10.—	M Ciesiak Luboń 5.—
A Piatkowska 3.—	Spółdz Mieszek. Urzęd. Polsk Kole Państw w Gnieźnie 100.—	W Lenartowski. Pszczyna 2.—
Składka w kościele 252.50	St Rosiecka Brzeźany 2.—	J Jaskaczek Pietno 15.—
Razem zł 348.50	Z Dubasówna Krotoszyn 2.—	Fr Reiman Przemysł 20.—
	Wielkop. Kartonaż. Poznań II rata 5.—	Parafia Kolaczkowice 113.30
	J Ciepluchowa Bobrowniki 5.—	H Kamińska Poznań 5.—
	J Kalawski. Poznań 12 r 10.—	M Lisiewski Poznań 5.—
	A Kędzia Kościan 10.—	E Rozbajger Tyczyn 5.—
	M Wentkowa Koźmin 10.—	J Kolarak Krobia 5.—
		M Świerżyńska Włókno 8.—
		P K. Gniezno 10.—
		Aniela Junikwo 10.—
		Pracownicy Sp Akc. Akwa wit. Poznań Tama Garbarska 32.80

Konto P. K. O. 207 470. — Sekretariat Al. Marcinkowskiego 21.

Na pokrycie kosztów I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce
wpłynęły następujące ofiary:

Ks. Ozerwiński Pogorzela 5.—	Ks. S Sobolewski Uszarze 1.—	F Woźniak Poznań 30.—
Ks. Pallotyni. Warszawa 2.—	Bracia Albertyni Lwów 10.—	Wl. Urbaniak Poznań 20.—
Ks. Zebrowski Zaleszowice 8.—	Ks. Fr Wasowicz Gromnik 1.—	A Maciejewski Januszkowo 3.—
Ks. A Osetek Gorzyce 5.—	Ks. Draheim Poznań 15.—	Ks. Hackert Staogard 120.—
Ks. J. Pelczarski. Sadowa Wiśnia 5.—	Ks. Fr Goliszewski. Brzeźniany 10.—	Ks. Niesiolowski Pleszew 253.50
Ks. Jarczewski. Żydowo 10.—	Ks. Z Serejko. Krasnozieleń 10.—	Ks. Wl Karpiński. Osiek Oratorjum św Filipa Gostyni 25.—
Ks. Wróblewski Wągrowiec 20.—	Ks. A Zalewski Obyrk. 5.—	Ks. Bukietyński. Pinowo 2.—
Ks. Sapiński Gowarczów 25.—	Z Kocyński & Ska. Poznań 10.—	Kss. Wysokowcy Tursk 30.—
M Urbański Krobia 5.—	Dowbór Muśnicki. Batorowice 5.—	Ks. J. Dąbrowski. Dółka Wojnickowska 2.—
Ks. Ławrzyńciewicz Porozów 30.—	Ks. M. Chorobik. Racichowice 4.—	K. Greger Poznań 20.—
Ks. J Rychlicki Osielec 3.—	Ks. L. Wachowicz Szymbark 5.—	St Centowski Poznań 10.—
Ks. W Parsz Raniżów 2.—	Fr Nowak Mogilno 10.—	Zagórski Poznań 25.—
Ks. Bodzianowski. Owińska 20.—	Dr. A Kobyliński Brusy 10.—	Rejowski Brodnica 10.—
Parafia Sobikowa 10.—	J Wyrembelski Chelmo 10.—	Klasztor OO Redemptorystów. Tuchowo 10.—
Ks. Borowski. Piece 5.—	P Jasiński. Kepoc 3.—	Stokowski. Motwica 5.—
Ks. Wojciechowski Radyń 5.—	Maćkowiak i Hawliczak. Pleszew 4.—	Ks. J. Kosior Koryszowo. Posie 15.—
Kochowicz St. Gostyń 2.—	W Czersz Poznań 3.—	Ks. Fundel. Serundlec 3.—
Ant. Rudziński. Mokrelipie 10.—	Antoni Wóda Głowy 5.—	Ks. St. Miłkowski. Wilno 3.—
Ks. R. Zieliński. Przedmoście 5.—	T Kraus. Poznań 5.—	Dr. St. Witkowski. Ostrów 10.—
Ks. R. Śmiechowski. Bidziny 5.—	Ks. J. Guda. Kamieniec 20.—	Drukarnia Katolicka. Poznań 20.—
Ks. St. Stoch Kazimierz Dolny 5.—	Ks. Parulewski Pierami 20.—	Dr. H. Jarosz Poznań 20.—
Ks. C. Firsz Sadowa Wiśnia 5.—	Er Karłowski. Podstolin 10.—	T. Otmianowski. Poznań 10.—
Ks. L. Grabowski. Wilka 5.—	Ks. T. Babich Lipowice 10.—	E. Wardejn. Poznań 15.—
Ks. E. Wojtczak. Albertyn 5.—	I Maciejewski. Poznań 10.—	
Ks. T. Marszałek. Brückenthal 5.—		

Konto P. K. O. Poznań nr. 213 063.

We wtorek, 17 czerwca 1930 r., o godz. 19 pod Dęblinem zginął bohaterską śmiercią lotnika, nasz najdroższy syn, brat, bratanek, szwagier, ś. p.

Władysław Kiewnarski

porucznik pilot, instruktor Centrum Wyszkożenia Oficerów Lotnictwa

przeżywszy lat 31. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 23 czerwca o godz. 10 z dworca głównego (peron I) w Poznaniu na cmentarz Garnizonowy.

W ciężkim smutku
rodzice, brat, siostra i rodzina.

dw 5390

ZIOŁA LECZNICZE
O. Wojnowskiego
poleca
APTEKA p. KORONĄ
Poznań, Górna Wilda 61.
Brozury na żądanie bezpłatnie. zw 24175

Niebywała okazja!

Nieruchomość moją w Gostyniu, w najlepszym miejscu, w którym od lat jest dobrze zaprowadzony skład porcelany, szkła, sprzętów kuchennych, rowerów, maszyn do szycia, wirówek, największy na miejscu, sprzedam natychmiast z towarem lub bez z powodu wyprowadzki. — Zgłoszenia: W. Mańkowski, Gostyń. nw 12 387

Kilka wagonów
dragów sosnowych
9-14 m. dług. sprzedam korzystnie.
IGNACY KLESSA, tartak, Czarnków n/Notecią.
Pw 14216-24,25

✠

Dnia 18 czerwca 1930 r. o godz. 22 zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, ś. p.

z Wróblewskich
Pelagja Kubiszowa

przeżywszy lat 55. Pogrzeb odbędzie się w sobotę o godz. 17-tej z kostnicy 7. Szpitala Okręgowego Poznań.

W ciężkim smutku pograżony
mąż.

zw 24 176

Podziękowanie.

Wszystkim Znajomym, Przyjaciołom oraz Wydziałowi 7-mu D. O. K. za okazane mi współczucie i oddanie ostatniej przysługi memu ś. p. ukochanemu mężowi, składam najgorętsze wyrazy

podziękowania.

Maria Liwaczowa
z córką i synami.

zw 24 177

Parcele budowlane

położone o obrębie Poznania, poczawszy od zł 1 500 sprzedam. Bliższych informacji udzieli Mroczkowski, św. Marcin 68. Tel. 18-93 pomiędzy 11-13. dw 5364

Podziękowanie.

Polski Biały Krzyż oraz Koło Oświatowe Podoficerów niniejszem jaknajgoręcej dziękuje wszystkim ofiarodawcom fantów na loterję, która odbyła się dnia 8 i 15 VI. jak również Zarządowi Bractwa Kurkowego, które bezinteresownie udzieliło ogrodu na przeprowadzenie takiej.

zw 24 168

KOMTUR

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA Komunikacji i Turystyki w POZNANIU

W Wystawie
bierze udział

30

państw
z pięciu
kontynentów

Otwarcie 6 lipca 1930 r.

Pw 11928-25,5

WYJĄTKOWA OKAZJA!

Tylko do dnia 25 czerwca 1930.

Za każdy wręczony mi stary, zniszczony, nawet połamany aparat do golenia jakiegokolwiek systemu lub starą brzytwę daję za dopłatą tylko **zł 2.50**

**NOWY SREBRZONY APARAT
ORYGINALNY „GILLETTE“**
z 1-m nożykiem, w ładnym pudeteczku.

Ed. KARGE

Skład wyrobów nożowniczych

Poznań, ul. Nowa 7/8. Telefon 50-18.

Pw 14 001 23,285

Czysto wieprzowy smalec

w cenie 3,80 zł za kilo sprzedaje **Baccon Eksport**
Gniezno. Tel. 292. Odsprzedający otrzymują od-
powiedni rabat. nwp 12420

Blacharskie i instalacyjne

maszyny i narzędzia nadkompletne bardzo dobrze
utrzymane sprzedawane

O. HAUFF, WRZEŚNIA (Poznańskie).

Poważne towarzystwo budowy aparatów odda

generalne zastępstwo

na opatentowane nowości. Poważne zapytania sub: „H. L.
9209“ kierować do Rudolf Mosse, Hamburg 1. Tw 1660

Biurowy

z branży materiałów budowlanych

z kaucją, z bardzo dobrymi referencjami, po-
trzebny zaraz do wielkiego przedsiębiorstwa
przemysłowo-handlowego. — Zgłoszenia pisemne
z odpisami świadectw i życiorysem przyjmuje
„Par“, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 25,59
Pw 14 230-25,59

Od 1 lipca r. b. lub później poszukuję posady dw 5376

urzędnika gospodarczego

pod ścisłą dyspozycją właściciela na majątek 1000—1200
morg dla mego 24-letniego syna. Zgłoszenia proszę nad-
syłać pod adresem: Artur Szeńc, Korzkwy, p. Pleszew.

Od 1. VII. 1930 potrzebna dzielna, energiczna

gospodyni-kucharka

lubiąca czystość, do prowadzenia kuchni zakła-
dowej. Zgłoszenia przyjmuje dyrektor Zakładu
dla Korygendów i Ubogich w Bojanowie (Po-
znańskie) dw 5394

Gevaert

Papiery
Blony
Płyty
Chemikalja
GEVAERTA

tworzą doskonałą całość
niezbędną dla każdego
amatora

Do nabycia w składach
fotograficznych
nw 12415

Piękny dom fabryczny

w mieście pow. z mieszk. i 2 morg. ogród. woda, gaz,
elekt. centr. ogrz. dla fabryk rzemieśln. lub handlarza
tanio na sprzedaż lub do wynajęcia. Łaskawe zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 24171

Do kancelarii adwokata i notariusza Iżyckiego
w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 8, poszuki-
wana jest

wykwalifikowana maszynistka.

Zgłoszenia w godzinach 1—2 w południe i 7—8
wieczorem. zw 24179

MODNE
FRYZURY
MANICURE
MASAŻE

FARROWANIE WŁOSÓW
TRWAŁA (i wodną) ONDULACJE

SALON DE COIFFURE

N. MUSZYNSKI
ul. 27 Grudnia 4 — ul. 3 Maja 3
zw 4179

FARBY
LAKIERY
POKOSTY

EG FRAASNAK

POZNAŃ UL. WIELKA 14

Pw 14 244-25,48

Pierwszorzędny fryzjer damski
specjalista trwałej ondulacji
potrzebny zaraz.

Firma **B. STOINSKI**
Lwów, Legionów 1.
zw 24154

KAMIENICE

4 piętrowa dochód 13500
zł. Cena 115000 zł. wpła-
ty 50000 reszta hipoteka
spiesznie sprzedam

CZARNECKI,
Ratajczaka 13.
zw 2 104

Baterje akumulatorowa

na 110 wolt używaną,
lecz w dobrym i użytecz-
nym stanie nadającą się
do oświetlenia dworów,
typu R4 korzystnie do
oddania. Zgłoszenia do
„Par“, Aleje Marcinkow-
skiego 11, pod nr. 25,29
Pw 14 221 25,23

Mam

100 000 zł gotówki
prócz tego 25000 złotych
rocznie spłaty, kupię
w Poznaniu, okazjynie

kamienicę

Oferty poważnych nie
agentów do Kurjera
Pozn. pod zw 24144

W Gnieźnie

do wydzierżawienia

wielka szopa 25×17 m
przy głównej ulicy, najlepsze
położenie. Świetny plac wy-
stawowy dla samochodów, ma-
szyn rolniczych i jako skład-
nica towarów. Zgłosz. uprasza

MŁYN PAROWY
Foltynowicz. Gniezno.
nw 12 423

Poszukuję

zastępcy

na miesiąc sierpień

Korytowski,
adwokat i notariusz w Czarnkowie
zw 24125

EKSPEDJENTKI

z długoletnią praktyką
w branży konfek. dam-
skiej poszukuje poważ-
na firma do oddziału
konfekcji dziecięcej.
Zgłoszenia uprasza do
„Par“, Al. Marcinkow-
skiego 11 pod nr. 55,242
Pw 14 242-55,242

Dobrze zaprowadzony skład kolonialny

z przyległym mieszka-
niem w Gnieźnie przy
rynku zaraz na sprzedaż.
Zgłoszenia do Kurjera
pod zw 24162

Rutynowany mistrz

ślusarsko — tokarski
z kilkuletnią praktyką wyspe-
cjalizowany w branży samo-
chodowej, energiczny, sumien-
ny przyjmiesz stanowisko mistrza
lub kierownika zaraz lub
później tylko za dobrem wynag-
rodzeniem miejscowość obo-
jętna, najchętniej na majątku.
Zgłosz. do Kurjera zw 24173

Prosi o pracę

maturzysta

z roczną praktyką biuro-
wa, przyjmie jakiegol-
wiek zajęcie stałe lub za-
stępstwo za skromnym
wynagrodzeniem. Łask.
oferty Kurjer zw 24169

Liczba czynności: 2. N. 4/30. POSTĘPOWANIE UPAD-
ŁOŚCIOWE. Co do spadku zmarłego dnia 7 czerwca 1930
Zygmunta Wilczewskiego, który miał ostatnie miejsce za-
mieszkania we Wronkach, wdraża się z dniem dzisiejszym
tj z dniem 16 czerwca 1930 r. o godz. 12 w poł. postępo-
wanie upadłościowe, ponieważ spadek jest nadmiernie za-
dłużony. Zarządca masy upadłościowej mianuje się p. adw.
Musiele we Wronkach. Wierzytelności należy zgłaszać w
Sądzie najpóźniej do dnia 30 sierpnia 1930 r. Do powzię-
cia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać,
ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem
ustanowienia wydziału wierzyteli, a także celem powzię-
cia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 172 ustawy
o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie
termin na dzień 18 lipca 1930 r. o godz. 10 przed poł., zaś
celem zbadania zgłoszonych wierzytelności — termin na
dzień 16 października 1930 r. o godz. 10 przed poł. Wszyst-
kim, którzy posiadają jakiegolwiek rzeczą, należącą do ma-
sy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłuż-
ni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłe-
mu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im,
aby najpóźniej do dnia 1 sierpnia 1930 r. donieśli zarządcę
masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują
im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo
żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy Wronki,
dnia 16 czerwca 1930. Sąd Powiatowy w Wronkach.
nw 12 798

UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej nad majątkiem
Wacława Szczepaniaka w Śremie wyznacza się nowy
termin celem zbadania zgłoszonych wierzytelności na
dzień 4 sierpnia 1930 r. godz. 10. Śrem, dnia 10 czer-
wca 1930 r. Sąd Powiatowy.
nw 12 295

DOBROWOLNA WYPRZEDAŻ.

Z powodu parcelacji Majętności Włoszakowice, pow.
Leszno, stacja kolej. w/m., odbędzie się uszny przetarg
najwyżej dającym za natychmiastową zapłatą, i to:

dnia 24 czerwca 1930 r. od godz. 8-mej przed poł. na
folw. Bukowiec sprzedawane będą:

4 wozy ciężarowe, 10 wozów zwykłych z drabiami
i helami, 3 kultywatory, 2 konne grabie, 3 dwu-
skibowce, 8 trzyskibowców, 2 walce żelazne trzy-
częściowe, 1 siewnik „Westfalja“, opylacze, radła,
brony, bronki, opylacz do buraków, 2 dołowniki,
waga bydła z ciężarkami, brona do łąg, młynek
do mielenia torfu i różne inne narzędzia rolnicze.
Tego samego dnia od godz. 3-ciej po poł. na folwarku
Jezieryce sprzedawane będą:

16 wozów roboczych z drabiami i helami, 3 kulty-
watory, 3 dwuskiłowce, 4 trzyskiłowce, 10 plu-
gów, 7 par bron żelaznych, sieczkarkę z maneżem,
dryl, waga do bydła z ciężarkami, siewnik „West-
falja“, wał żelazny gładki i pierścieniowy, prze-
trząsacz do siana, dołownik, 2 brony siewne, ra-
dła, opylacze, grabie i różne inne narzędzia rol-
nicze.

Dnia 25 czerwca 1930 r. od godz. 8-mej przed poł. na
folw. Włoszakowice sprzedawane będą:

2 platformy, 16 wozów ciężkich, 18 wozów zwyk-
łych z drabiami i helami, 3 siodła, 1 powóz kryty
na gumach, 1 polowczyk, 2 wolanty, 2 bryczki
dwoosobowe, 1 karetka czteroosobowa, 1 sanie dwu-
osobowe, 1 sanie czteroosobowe, półszorki wyjazdo-
we i robocze, waga z ciężarkami do wozów, waga
z ciężarkami do bydła, sieczkarka parowa z trans-
misją, 1 lokomobila „Lansa“ 10 HP., młockarka pa-
rowa, prasa parowa do słomy „Lansa“, żmijka do
zboża, brony, bronki siewne, radła, plug motorowy
„Austro-Daimler“ 45 HP., dryl, dołownik, opylacze,
kosiarzki, konne grabie, 2 siewniki „Westfalja“, kul-
tywatory, plugi dwu- i trzy-skiłowe, plugi „Sacka“,
sikawka ogniowa i różne inne narzędzia rolnicze.
Zbiórka kupujących na podwórzu odnośnych folwar-
ków.

Oplatę stempłową od nabytych przedmiotów ponosi w
całości kupujący.

Dnia 26 czerwca 1930 r. od godz. 8-mej przed poł. na
folw. Włoszakowice sprzedawane będą:

71 koni oprzeczanych, i to: 1 ogier, 4 wyjazdowe i
66 koni roboczych. Oprócz tego 24 żrebaków, w tem
11 sztuk 3-letnich, 5 szt. 2-letnich, 4 sztuki 1-rocz-
nych i 4 sztuki tegorocznych.

Zbiórka kupujących na podwórzu folw. Włoszakowice.
Oplatę stempłową od kupna koni oplaca kupujący w
całości.

Państwowy Zarządca
Dóbr Włoszakowice i Jezieryce
(—) Hubert

nw 12 296

...niezmaconą radość

sprawa
mi używanie kawy dopiero odkąd piję wyborną kawę
Hag. Kawa Hag to żaden surogat, lecz prawdziwa
kawa ziarnista najlepszego gatunku. Przytem jest
pozbawiona kafeiny, tej trucizny używkowej, która
nie służy wielu osobom. Jestem zawsze zdrowa
i ożywiona i mam teraz doskonały sen. Zawdzięczam to w niemałej mierze
zupełnie nieszkodliwej

Do nabycia we wszystkich lep-
szych sklepach spożywczych.

KAWIE HAG

Olbrzymi

wybór majątków ziemskich każdej wielkości, gospodarstw, młynów, fabryk, cegielń, tartaków, domów dobrze się rentujących oraz will, przeważnie z rąk niemieckich, poleca na dogodnych warunkach

Najpowaźniejsza Agentura Dóbr „Polonia“
 Bydgoszcz Dworcowa 17 — Telef 698 — Przyjazd konieczny.
 Pw 13 070-63.374

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu tucholskiego rozpisuje

konkurs na Dyrektora Kasy.

Warunki: 1) Dłuższa praktyka bankowa; 2) Obywatelstwo polskie.

Placa według 7. klasy z dodatkiem komunalnym. Pisemne zgłoszenia wraz z odpisami świadectw i własnoręcznie napisanym życiorysem należy przelać na ręce niżej podpisanego.

Przewodniczący Rady Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu tucholskiego
 Dr. Prais, lekarz w Tucholi, Pomorze. dw 5393

Zarząd Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Skrobowie obok Lubartowa z działami: drzewnym i metalowym rozpisuje konkurs na następujące stanowiska:

Dyrektora Szkoły i wykładowców przedmiotów zawodowych oraz instruktora kowalско-ślusarskiego.

Od Dyrektora wymagane jest wyższe techniczne wykształcenie lub ukończenie szkoły Wawelberga w Warszawie; od wykładowców — ukończenie Seminarjum szkół zawodowych i praktyka; od instruktora — ukończona szkoła rzemieślnicza i praktyka.

Podania z odpisami świadectw należy kierować do Wydziału Powiatowego w Lubartowie.

nw 12 297 **Przewodniczący Wydziału Powiatowego**

W sprawie ostatecznego ustalenia należytości wierzycieli **F-my Arch. J. Mikulski — Gdynia** — wyznaczyć termin sprawdzenia tychże w dniu 26 czerwca b. r. od godz 15-tej w Sądzie Powiatowym w Gdyni, pokój nr. 10. Należytości niezakwestjonowane w powyższym terminie zostaną uznane według naszych ksiąg.

Nadzorca sądowy F-my Arch. Jan Mikulski w Gdyni nw 12 402 (—) Inż. Z. Bielawski

LICYTACJA DOBROWOLNA.

W sobotę, dnia 21 czerwca, sprzedawać będą w firmie Edmund Jankowski, ul. Zwierzyniecka 29, najwięcej dającym za gotówkę:

od godz 13—18

urządzenie składowe, stoły krzesła, lustra, obrazy, garderobę oraz większą partję różnego obuwia;

o godz. 16:

samochód 5-osobowy Ford gotów do jazdy.

Brunon Trzeciak

zaprzys. i ustanowiony aukcjonator i rzeczoznawca na obwód Sądu Apelac. w Poznaniu, Stolarska 2. Tel. 63 26, Pw 14 252-25.94

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 24 b. m., o godzinie 16-tej, przy ul. Wieżowej 10 w firmie „Przewóz” sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

kompletną jadalnię na 12 osób w stylu gdańskim, Pietruszewski, kom. sąj Poznań, Wielkie Garbary 33.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i l d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Węże do ogrodu
 tryskacze najkorzystniej Przewodnik, Centrala Towarów Żelaznych, św. Marcina 30, zdw 63 266

Sprzedaż
 okazynie 2 nowe opony 775 x 145, cena 75 zł. Franpol, Grobla 27, tel. 3265, zdw 63 264

Okazyjnie
 sprzedamysyplnie debowa. Adres wskaże Kurjer zdw 63 263

Jadalnię
 elegancką, nową bardzo korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 271

Konia
 wyścigowego sprzedawadlewski, Górna Włda 80, zdw 63 290

Lodówkę
 sprzedam. Słowackiego 35, II, prawo, zdw 63 235

Wózek
 dziecięcy sprzedawodna 10, II, prawo, zdw 63 247

Dom
 nowy, maszynowy, obszerny, chlewy, 3 1/2 morgi ogrodu, przy stacji, lasie, wodzie, blisko Pomania, nadająca na letnisko. cena 12 500. Bartkowiak, Dopiewo, stacja Dopiewo, pow. Poznań, zdw 63 243

Sprzedam
 tanie całkowicie ładne urządzenie składowe do kolonialnych, krótkich, tytoniowych towarów Wa grówcu. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 292

Gieźdźarowy
 samochód gotowy do jazdy sprzedam. Baszyńska, Fabryczna 41, rw 10 404

Skład
 z urządzeniem i mieszkaniem oddam korzystnie. Kraszewski, Półwiejska 22, rw 10 405

Willa
 przy Poznaniu pięcypokojowa, morga ogrodu, cena 18 000 — Agencja, Długa 5, rw 10 406

Na
 sprzedaż 2 parcele budowlane. Zgłoszenia Stanisłowski, ul. Dabrowskiego 96, telefon 6121, jw 4 122

Fuzje
 12 kal. i sztucery na sprzedaż. „Agrariusz”, Nowy Rynek 14/15, zdw 63 308

Majątki
 gospodarstwa w każdej wielkości, poleca „Agrariusz”. Nowy Rynek 14/15, zdw 63 307

Fortepian
 płyta metalowa 650 sprzedam. Dabrowskiego 45, parter podwórca, zdw 63 281

Sprzedam
 tanie z powodu choroby współnicstwo linii autobusowej na Pomorzcu z dwoma wozami, dochód miesięczny 5 000 zł stałe, w sezonie letnim znacznie większy. Celem objęcia współnicztwa potrzebne tylko 7 000 zł. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezna 265, nw 13 421

Sypialnię
 debowa, używana, dobrze utrzymana maszynę do szycia, krzesła, debowe, maszynę do prania, stół i krzesła na balkon, składane białe, tanio stolarnia Bukowska 9, zdw 63 259

Jadalnię
 debowa, bogato rzeźbiona bardzo tanio sprzedam, Stolarska Bukowska 9, zdw 63 248

Kanapę
 jak nowa, fotel, łóżko żelazne, ściana garderoby sprzedam za bezcen. Grobla 19, front II, lewo, zdw 63 322

Dom
 nowo zbudowany i pół morgi ogrodu wraz sprzedam przy szosie. 2 pokoje kuchnia, cena podług umowy. Spieszne zgłoszenia Czajkowi, poczta Zabikowo, powiat Poznań, Helena Cwiklińska, zdw 63 301

Sypialkę
 angielską bardzo dobrze utrzymaną sprzedam, cena 500 zł. Jurga, Mostowa 3, zdw 63 321

Sprzedam
 z powodu wyjazdu cukierkarnie w centrum miasta z całkowitem urządzeniem, dobrze prosperująca, za cenę 6 000 zł w tem pół roku dzierżawę. Adres wskaże Kurjer zdw 63 317

Gospodarstwo
 100 morg z żywym i martwym inwentarzem w tem 6 morg łąki i 25 morg lasu sprzedam zaraz. Gotl. Prescher, Piotrowo, p. Obrzycko, pow. Szamotuły, zdw 62 211

Beczki
 od olejów mineralnych odda tanio. Fraas Nast., Wielka 15, Pw 14 186 24.92

Kapelusze damskie
 czapeczki dziecięce, kwiaty i fantazy w wielkim wyborze Stanisław Schulz, Poznań Stary Rynek 80 82, Pw 13072-23 158

Majątek 862 morgi
 ziemia dobra w kulturze, budynki na żelazie, betonie, inwentarz żywy i martwy, nadkompletny, stacja kolei i miasto 3 km. zaraz za 400 000 zł na sprzedaż, wpłaty 150 000 zł, reszta na dogodnych warunkach za niskim oprocentowaniem. — Zgłoszenia pod zdw 62 946

Kościelna wieś
 skład reżiszni 3 pokoje kuchnia warsztat zaraz do objęcia. Wiadomości udziela F. Kaźmierowska Poznań, ul. Strzelecka 31, zdw 62 949

Wulkanizacyjne
 kompletne parowe większe specjalne urządzenie sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer dw 63 056

Dogi
 wilki szczeniaki, Wierzbicice 28, Suszczykiewicz, zdw 62 717

Skład
 mieszkanie śliczne 2 pokoje na każdej branży za czynszem od właściciela. Adres Kurjer zdw 62 802

Pończochy
 w wielkim wyborze kolorów hurt i detalicznie poleca bardzo tanio Pracownia Pończoch Przemysłu Włnaiany św. Marcina 56 i piętrowo. Pw 10397 15.26

Wełnę
 i wate do kolder dla krawców i tapicerów najtaniej hurtownie i detalicznie poleca Przemysłu Włnaiany W Olszański św. Marcina 56 i piętrowo P 10 869-14.107

Drut koleczasty
 ocykowany używany słupki siatki druciane tanio rozsprowadza Przewodnik Centrala Towarów Żelaznych św. Marcina 30, zdw 60 339

Kanapy
 leżanki za gotówkę i na raty najtaniej Dolna Włda 76, zdw 61 782

Sprzedam
 z powodu wyjazdu skład cukierków i kawiarnię z koncesją na piwo i wino z kompletnym urządzeniem, wolnym mieszkaniem zaraz. Potrzeba 4 000 zł. Wiadomość: Chelmska-Pomorze, ulica Chelmska 11, Helena Lipkowska, zdw 62 224

2 maszyny
 damskie 120 i krawiecka Singera i 2 szewskie lewo ramiennie i słupkowa sprzedawarsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5, zdw 63 192-3

Szklka do agrestu 0,85
 szklanki 10 groszy, serwisy 8,50, obiadowe 30 nagrody, premie, fanty, tanio tylko wprost Hurtownia Porcelany, Wronecka 24, w podwórzu, zdw 63 262

Kuchnia
 westfalska sprzedawalsarska, Kalowa 17, zdw 63 309 10

Parcela
 budowlana za wpłaty 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wronecka 18, zdw 61 703/4

Sprzedam
 dom z ogrodem owocowym donosi rocznie 1 200 zł, cena kupna 12 000 Właściciel Wołszyn ul. Krzywa 7, zdw 63 089

Przy letniku
 Restauracja, kolonialka do tego dom osobny w którym jest Poczta, piekarnia i 26 morg łąki, uroczą okolicą, jezioro, wiele lasu sprzedam zaraz Właściciel, Wołszyn, Krzywa 7, zdw 63 088

Motocykl
 Rex Acme 500 cm z przyczepką w bardzo dobrym stanie mało używany zaraz na sprzedaż Fr. Kosmala, Września Szkołna 20, zdw 63 036

Nowoczesny
 Ford (otwarty) 3 700 km używany tanio do oddania Winiarska 34, zdw 63 082

Rower
 damski nowy tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 63 079

Sprzedam
 dom mieszkalny piętrowy 5 pokojowym wolnym mieszkaniem, ogrodem owocowym i warzywnym, stajnią drewnianą itp na przedmieściu Poznania, cena według umowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego, zdw 63 077

Umywalnia
 z prawdziwym marmurem na sprzedaż. Strzelecka 28 b. II, lewo, zdw 63 078

Motocykl
 Indian 10 KM z przyczepką — sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 064

Młyn
 motorowy przemiatli 100 ctr. na dobie w dobrym położeniu w mieście w okolicy Poznania, z powodu stosunków rodzinnych zaraz na sprzedaż. Cena i wpłaty podług umowy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 057

Rower
 Torpedo dobrze utrzymany sprzedam. Wielkie Garbary 3, Podołma, zdw 63 102

Motocykl
 „Sarolca” sprzedam 1 200 słotych. Towarowa 21, IV, zdw 63 127

Pianino
 koncertowe (an o. Skryta 3, III, zdw 63 194

Dwie
 morgi pod budowę poseszno-buraczanej ziemi, blisko kolei sprzedam częściowo lub całości. Maciński, Lasek, poczta Zabikowo, p. Poznań, zdw 63 190

Kamienica
 dobrze utrzymana dochód 8 000, cena 75 000, wpłaty 45 000, reszta amortyzacja dwudziestopięcioletnia. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70, zdw 63 145

Pianino
 koncertowe sprzedam. Górna Włda 113, parter, lewo, zdw 63 149

Dom
 jednopiętrowy, z dużym składem w Rogoźnie, Wlkp. w najlepszym położeniu, w rynku, wyższe szkoły w miejscu, cena 35 000 zł, wpłaty podług umowy, przy objęciu cały dom wolny. Oferty Kurjer zdw 63 176

Rzadka okazja
 w większym mieście powiatowym na Pomorzcu z powodu choroby zaraz na sprzedaż kawiarnia połączona z restauracją (pełna koncesja), dobrze prosperująca, wśród miasta, w rynku z całkowitem urządzeniem, cena 18 000 zł. Zgłoszenia pod zdw 63 181 do Kurjera Pozn.

Sypialnię
 brzożowa, elegancka, prawie nową sprzedam. Zgłoszenia Spokojna 12, I, p. prawo, zdw 63 261

Skład
 mieszkanie tanio sprzedam. — Adres Kurjer zdw 63 130

Pianino
 1 300 krzyżowe, dogodne warunki sprzedam. Wiśniewski, Prusa 18, zdw 63 114

Pianino
 650 sprzedam. Krakowińska, Dąbrowskiego 79, zdw 63 163

Antyczny
 salon hebanowy z lustrem (Trumpcau) i szafa do sreber, bufet orzechowy, 3 lustra bronz. z powodu wyjazdu korzystnie sprzedam. Skurnik, Wielkie Garbary 2, zdw 63 138

Pokój
 meski w skórce i pierwszorzędnym wykonaniu, bardzo mało używany, jest zaraz za cenę ostateczną 1 850 zł do sprzedania. — Zgłoszenia tel. 1157, zdw 63 210

Fryzjerskie
 urządzenie kompletne, ściany przegrodowe, całosci lub częściowo sprzedam. Informacje Hurt. dla Fryzjerów, św. Marcina 29, zdw 63 242

Fryzjerski
 zakład sprzedam. Kurjer zdw 63 241

Radjoamatorzy
 Aparat anodowy na prad stały i zmienny jednocześnie oraz trylampówka selektywna tanio do radjotechnika. Adres wskaże Kurjer zdw 63 260

5 KURNA
Brylanty
 złoto i srebro kupuje plac najwyższe ceny W Kruk i Juber, Poznań ul. 21, Grudnia 6, zdw 64 258

Kupię
 2 pokoje, lub jeden duży pokój, z kuchnią wprost od gospodarza, lub z zezwoleniem gospodarza. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia proszę skierować Fredry 4, I, piętrowo, zdw 62 973

Podręczniki
 kupuje, plac najkorzystniej Woźna 12 „Książka Antykwariat”, zdw 59 723

Samochód
 możliwie limuzyna mało używana, dobrze utrzymana, po bardzo przystępnej cenie, za gotówkę kupię. Oferty z podaniem marki, rocznika i ceny Kurjer, spw 63 103

Poszukuje
 celem kupna powózki jednokonki używanej ale w dobrym stanie oraz platformy jednokonki również w dobrym stanie. Oferty Kurjer zdw 63 074

Kupię
 domek z ogródkiem względnie próżnym składem w mieście lub dużej wsi wpłaty 5 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 070

Poważny
 reflektant poszukuje kupna kamienicy wprost od właściciela. Oferty Kurjer zdw 63 120

Poszukuje
 domów i na sprzedaż kamienic. Lanpol, Skarbowska 14, I, piętrowo, zdw 63 153

Ogródek
 kupię przy Dolnej Włdzie. — Oferty do Kurjera zdw 63 246

Kupuję
 czeresnie i truskawki. W Chorobniński, Wodna 22, rw 10 305

Złoto
 brylanty, srebro kupuję W Szule Plac Wolności 5, Pw 14 248-25.93

Walce używane
 kupuję za gotówkę w dobrym stanie, o napędzie mechanicznym do zwijania blach długości 2 m. o grubości 8 mm. Oferty podług 5 392 prosimy składać do dnia 1 lipca/1930 roku do Kurjera Poznańskiego.

Skład
 w mieście powiatowym z towarami lub bez kupię lub wydzierżawię. Ziolkowski, Poznań Górna Włda 71, IV, zdw 63 316

Lódź motorową
 na 8—10 osób kupię. Szczegółowe oferty zdw 63 315

6 KAMIENICE
Kamienica
 centrum, dochód 43 000, cena 375 tys., wpłaty 120 000, wolne 5 pokoi. Jaskiewicz, Poznań Fredry 6, II, zdw 63 291

7 PIENIĄDZ
 40.000
 złotych wypożyczyć 15% i hipoteka domu czynszowego. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 097

Skład zegarmistrzowski
 w Poznaniu poszukuje czynnego spółnika (czke) z gotówką ca. 2 000 zł celem zaprowadzenia artykułów branży, egzystencja pewna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 126

Wspólnik
 do zakładu fryzjerskiego z got. 4 500, czynny lub cichy, Spieszne oferty Kurjer zdw 63 265

7 — 14 000 zł
 wypożyczyć zaraz na I. hipoteke na rentującą się kamienicę z gwarancją Prose o ofercie do Kurjera zdw 63 297

Wspólnika
 2 000 zł do biura handlowego za raz poszukuje. Oferty Kurjer zdw 63 295

Poszukuje
 pożyczki 15 tysięcy złotych do pewnego przedsiębiorstwa. Zabezpieczenie hipoteczne i dobry procent. Udział w zyskach lub stała pensja 500 zł miesięcznie ewentualnie przyje współnika. Oferty Kurjer zdw 63 193

8 DO WYNAJĘCIA
2 mieszkania
 3 pokoje, kuchnia zaraz do wynajęcia N. Zytkowiak, magazyn mebli, Poznań, ul. Jezińska 11, telefon 3826, zdw 62 718

3 pokoje
 z komfortem wprost od gospodarza do wynajęcia zaraz 10 m do tramwaju. Adres wskaże Kurjer zdw 62 749

Pokój
 kuchnia z meblami zaraz Adres wskaże Kurjer zdw 63 068

2 pokoje
 z kuchnią, łazienką, wydzierżawie 20 minut tramwaju. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 043

Mieszkanie
 5 pokojowe (nowa wila ul. Marynarska) nowoczesne, komfortowe od 1. 10. 30, wydzierżawie Zgłoszenia do rak portjera Hotelu Wiktorji, Pw 14 211-25.20

Mieszkanie
 ca. 100 mtr kw. wysoki parter, przy ul. Gwarnej bez odstępnego wprost od gospodarza do wynajęcia Remont konieczny. Oferty Kurjer zdw 63 076

Mieszkanie
 od właściciela 6, 2, 1 pokojowe wila, Jaskiewicz, Fredry 6, zdw 63 290

Dwa
 pokoje kuchnia, dwuletni czynsz wskaże Widziński, Maleckiego 15, podwórce, zdw 63 259

Mieszkanie
 9 pokojowe komfortowe od gospodarza do wynajęcia, dzierżawa dwuletnia. Oferty Kurjer zdw 63 099

Mieszkanie
 pokój i kuchnię z meblami sprzedam z powodu wyjazdu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 63 107

Mieszkanie
 do wynajęcia 1 lipca 3 pokoje, kuchnia, zgóry dwa lata. Adres Kurjer zdw 63 185

Mieszkanie
 suterrenach z zwrotem kosztów przebudowy zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 63 170

Mieszkanie
 3 pokojowe od gospodarza poszukuje ewent. plac roczny czynsz zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego, zdw 63 128

2 pokoje
 i kuchnię do wynajęcia wprost od gospodarza ul. Naramowicka 15 a, zdw 63 184

Trzy pokoje z kuchnią
 i przynależnościami oraz składnicą towarów w pobliżu Starego Rynku, czysto utrzymane, na biuro lub hurtownie do wynajęcia. Zgłoszenia powaźnych reflektantów Kurjer zdw 63 239

2
 pokoje kuchnia 800 policzona dzierżawa, objęcie zaraz. Gospodarz, Żydowska 5, rw 10 399

Oddam
 pokój z kuchnią, czynsz 1 200. Adres Kurjer zdw 65 180

2 pokoje
 dobrze umeblowane w nowoczesnym budynku, słoneczne (Lazarz) wynajmę. Adres wskaże Kurjer zdw 63 284

3 pokoje
 z komfortem z meblami do oddania. Zgłoszenia: godz 9—12. Adres wskaże Kurjer zdw 63 283

Mieszkania
 6 pokojowe 4 500, 6 pokojowe 3 500, 5 pokojowe 5 500, 3 pokojowe za dzierżawę. Zgłoszenia Szczepański, Kant

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
frontowy duży, słoneczny wynajme 1-2 panom intelig. Łąkowa 7. III. lewo. I wejście. zdp 62 116

Podgórną
12b. III. dwa pokoje, każdy z osobną, czyste, słoneczne utrzymaniem od 1. 7. panom. zdw 62 676

Dwa
pokoje na Łazarzu oddzielnie lub razem wynajme. Oferty Kurjer zdw 63 286

Pokój
duży słoneczny od 1. wynajme. Jasna 16. III. prawo. zdw 62 894

Duży
pokój elegancki, łazienka, elektryka. Słowackiego 35. IV zdw 63 110

Ładny
pokój oddam Matejki 1. I. zdw 63 122

Pokój
utrzymaniem lub bez zaraz. — Skarbowska 6. III. lewo. zdw 63 197

Pokój
wolny, słoneczny. Różana 21. II. lewo. zdw 63 196

Śródmieście
czysty, słoneczny pokój panom wskazuje Kurjer zdw 63 146

Gimnazjalstów
lub panienki przyjme z utrzymaniem. Wielkie Garbary 53. III. front. na prawo. zdw 63 151

Pokój
wynajme Plac Sapieżyński 8. II. lewo. zdw 63 148

Pokój
dla dwóch skromnych panienek. Poznań, Wielkie Garbary 53. podwórze. lewo. II. p. zdw 63 119

Pokój
umeblowany 2 panom. Skarbowska 20. III. prawo. zdw 63 129

30 zł
czysty, niekrepujący pokój handlowcowi wynajme 1 lipca (śródmieście). Adres Kurjer zdw 63 128

Front
Długa 3. II. lewo. zdw 63 186

Pokój
słoneczny, panom. Rom. Szymańskiego 3. I. lewo. zdw 63 139

Wynajme
2 eleganckie umeblowane pokoje elektrycznym oświetleniem, łazienka, telefonem, lepszym, osobnemu samotnemu panu od 1. 7. lub 16. 7. Zgłoszenia ul. Starościska 3, parter. od 5-7. zdw 63 134

Elegancki
pokój panom wynajme. Plac Sapieżyński 5. III. prawo. zdw 63 137

Pokój
elegancki klatki schodowej, lepszym. Łąkowa 16. I. prawo. zdw 63 135

Pokój
umeblowany od 1. 7. wejście z klatki schodowej. Masztalarska 7a. III. zdw 62 950

Pokój
niekrepujący, elegancki, obiada mi panu. Mickiewicza 11. III. prawo. zdw 63 173

Pokój
wynajme. Thiessowa, Rybaki 16 zdw 63 183

Pokój
umeblowany z klatki. Kanałowa 18. II. lewo. zdw 63 187

Pokój
czysty, słoneczny, inteligentnej osobie. Mickiewicza 19. II. p. lewo. zdw 63 218

Pokój
wygodny dla bezdzietnego małżeństwa wynajme. Wawrzyniak, Madalińskiego 2. Wilda. zdw 63 222

Przyjme
od nowego roku szkolnego 2 dziewczynki lub chłopców. Proskliwa opieką. Język niemiecki i francuski. Fortepian. Przemysłowa 27a. III. p. lewo. zdw 63 207

Panów
na wspólny pokój. Królik. Porzeczowa 12. IV. zdw 63 249

Elegancki
pokój umeblowany dla 2 lub 1 pana wynajme od 1 lipca. Ogrodowa 5, parter, prawo, front. zdw 63 252

Balkonowy
słoneczny gabinet, elektryczność, inteligentnemu zaraz. Różana 4. III., Radomska. zdw 63 300

2 pokoje
umeblowane, połączone, jedno wejście. Mińska 9. I. prawo. zdw 63 202

Elegancki
pokój wynajme. Patschowska, Podgórną 13. zdw 63 234

Pokój
wynajme. Faligowska. Sew. Mielżyńskiego 22. podwórze, wprost. II. zdw 63 327

Pokój
paniom 1 lub 2 do wynajęcia. — Zaczysze 4a, parter. zdw 63 245

Panów
na pokój przyjme Maćkowiak. Male Garbary 3. rw 10 401

Pokój
słoneczny balkonowy wynajme zaraz. Balczerzak Kraszewskie go 30. zdw 4 119

Dobrze
umeblowany pokój 1-2 osobom (małżeństwu) wynajme elektryczność. Skarbowska 4. III. lewo. zdw 63 200

Rower
nowy damski i meski tania sprzeda. Słowackiego 48. II. prawo. jwd 4 114

Niekrepujący
elegancki pokój frontowy panu. Drygalska Ratajczaka 9. zdw 63 278

Niekrepujący
pokój salon balkonem przyjeżdżemu panu zaraz. Drygalska Ratajczaka 9. zdw 63 277

Pokój
2 panom. Skarbowska 21. II. prawo zdw 63 273

Pokój
umeblowany frontowy, jednemu lub dwom panom bez pościeli wynajme. Wiczorek. Gąsiorowskich 10. zdw 63 279

Pokoik
i pokój. Waly Król. Jadwigi 7 a wysoki parter. zdw 63 324

Pokoje
z balkonem dobrze umeblowane razem lub oddzielnie wynajme. Grobla 10. front. II. lewo. zdw 63 323

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
większego, bez mebli, tylko w śródmieściu, na part. lub I. p. także w podw. z osobnym wejściem z klatki schodowej, światła elektr., poszukuje organizacja kulturalna na sekretariat. Oferty z podaniem ceny uprasza się do Kurjera Pozn. zdw 62 025.

Panienka
poszukuje skromnego pokoju zaraz. Oferty Kurjer zdw 62 853

Samotna
pani poszukuje od lipca przy spokojnym mieszkaniu pokoju umeblowanego z południowym słońcem o ile możności z osobnym wejściem z klatki schodowej. — Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera pod zdw 62 335/6

Młody inżynier
poszukuje od 1 lipca komfortowego pokoju z telefonem i utrzymaniem przy solidnej rodzinie w pobliżu ul. Gajowej. Oferty Kurjer zdw 63 090

Poszukuje
pokój umeblowanego w Sołczu lub w okolicy w cenie do 45 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 63 111

Pokoi
umeblowanych poszukuje „Informator“, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 63 258

Pokoju
umeblowanego poszukuje pan z całkowitem utrzymaniem. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 63 203

Pokoju
poszukuje w centrum. Oferty Kurjer zdw 63 293

Pani
poszukuje skromnego pokoju od 1. VII. cena Zgłoszenia Kurjer zdw 63 312

Pokoju
używaniem kuchni szuka małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 63 282

13 LOKALE

Lokal fabryczny
parter i sklepy, nadające się na każdego rodzaju przemysł ca 700 metrów z podwórzem w całości lub częściowo zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 24,90 Pw 14 182 24,90

5 pokoi
wielkie, słone, znc. czynsz dwuletni Matejki. Odpowiadam telefonicznie. Oferty zdw 62 745

Suterene
trzydzieści kwadratowych metrów wydzierżaw. Dutkiewicz. Chwałiszewo 70. zdw 63 144

Ubikacja
suterena jasna, nadająca się na warsztat, za zwrotem kosztów przebudowy zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 63 171

Ubikacja
parterowa, z elektryką na czystą pracownię potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 165

2 pokoje próżne
na biuro, centr. ogrzewanie, elektryczność, telef. w centrum, okoliczność. II. piętro od 1. 7. do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 209

1 pokój
przy placu Wolności parter, dom ogrodowy, na ciche biuro lub wynajęcie odda gospodarz. Oferty Kurjer zdw 63 304

Biuro
w centrum, telefonem urządzeniem 2 000 zł sprzedam. Oferty Kurjer zdw 63 294

14 DZIERŻAWY

Poszukuję dzierżawy
3-400 morg. gospodarstwa. — Zgłoszenia z wymaganiami Kurjer zdw 62 762

Garaże
murowane, suche wydzierżawie. Dolna Wilda 75. narożnik Półwiejskiej. telefon 36 06 lub 10-62 zdw 60 344

Hotel i kino
z restauracją piękna sala, pierwszy na miejscu w tym jedynym kinie komplet urządzeń 20 pokoi, centralne ogrzewanie w mieście pow. gdzie letnisko, port rzeczny, gimnazja, zaraz z powodu choroby do wydzierżawienia, do objęcia circa 20 tys. Oferty Kurjer Poznański zdw 63 101

Wydzierżawie
2 pokoje kuchnie, skład na Jezycach 7 200 zł wtem 2 lata dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 63 230

Letnisko
restauracja, skład kolonialny, dobrze prosperujący, 10 morg parku, 10 pokoi, sala, z powodu zmiany stosunków na 6 lat do wydzierżawienia Raczkowskiak, Jankowo Dolne, Gnieszno. nw 12 422

Letnisko
wskel na 90 zł płać 14. VIII. 30. wroczyony P. Wodzak, znajdujący się ostatnio u Misiaka, pl. Sapieżyński 3, z powodu niedostarczenia towaru. Oz. Galka T. Kruk, Patr. Jackowskiego 11. zdw 63 275

15 LETNIEKA

Poronin
pensjonat „Jedrzeźówka“ Stefani Machowskiej poleca pokoje słoneczne z werandami z piecem razem smaczny i obfitym po daniem. zdw 62 764

Letnisko
30 minut od Gdyni, 14 minut od Sopot, 7 minut od Oliwy. pokój na 1 lub 2 osoby tania do wynajęcia, Irena Wiczorekiewiczowa Gdańsk Danzig-Langfuhr Łabiszew 33 a zdw 62 761

Letnisko
najchętniej w leśniczówce z do brem odżywianiem dla dwóch pań i jednego chłopczyka poszukuje się od 6 do końca lipca. — Spieszne obszernie zgłoszenia do Kurjera zdw 63 011

Na wywczas
letnie przyjme gości wraz utrzymaniem Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 052

Lasy, góry, woda
Kaczyna Pobiedziska p. Komarnickiej do września dla rodzin i młodzieży. zdw 61 367

„Bosfor“
najpiękniejsze letnisko otwarte 15 czerwca 2 bezopł. autobusy z ulicy Dąbrowskiego 63, dziesięć do Sadów, skąd dwa km. do Bosforu Park jezioro, plac, łódki, rybołówstwo las, tennisa, weranda, kościół i telefon. Jada się 4 razy krotkie. Mieszkanie z utrzymaniem z 2 dziećmi 6 zł. Tarnowo Podgórne m. Batorowo. zdw 61 408

Worochta
Pensjonat „Perekka“ poleca pokoje słoneczne z balkonami, całkowitem utrzymaniem i pościeli Gnaedingerowa, Srokowska. nw 12 165

Zakopane
Agencja Siemianowskiego Kropki, obok poczty — informacje i adresy wolnych pokoi w pensjonatach hotelach, mieszkaniach — lokuje wycieczki, Na odpowiedź 1 zł. w znaczkach. nw 12 220

Poszukuje
letniska dla 2 osób z dzieckiem w leśniczówce lub na wsi najchętniej p. gostyniskiej lub leżyczyńskiej. Oferty Kurjer zdw 63 066

Zdrowe letnisko
położone przy lesie, z dobrem pełnym utrzymaniem poleca Rybołówstwo Bielsko, Międzybódz. zdw 62 955

Zegiestów Zdrój nad Popradem
Willa „Bajka“. Słoneczne pokoje, dobre widoki. Ceny niskie. Zgłoszenia tamże. zdw 63 178

Letnisko
przy Poznaniu 5 zł dziennie. — Mechowo, p. Kobylnica. zdw 63 131

Kobylnica
wynajme korzystnie pod lasem pokój ewentl. używanie kuchni. Oferty Kurjer zdw 63 226

Letnisko
las, woda z utrzymaniem. Zgłoszenia Długa 9, parter, prawo. zdw 63 269

Rabka
Pensjonat „Porebianka“ centrum zdroj. blisko lasienek, ma jeszcze kilka wolnych pokoi. — Pierwszorządna kuchnia staranna opieką ceną przystępną. Telefon nr. 45. nw 12 425

Hel
Pensjonat „Leonidas“, ul. Kurycyjna 2, położony nad samym morzem, własna plaża, wielkie oszklone werandy wykwinata kuchnia, ceny przystępne. K. Stürmerowa, Poznań, St. Rynek 80/82. Pw 14 251-55,246

Zakopane Bystre
„Piotrkowianka“ poleca pokoje rodzinne i osobowe ceny niskie. nw 12 419

Zakopane
pensjonat „Siemkiewiczówka“ Drow. Heleny Mrozowej nowoczesnie i wygodnie urządzone — poleca pokoje słoneczne z widokiem na góry. Kuchnia wykwinata na ceny przystępne. Telefon miejscowy 277. nw 12 418

16 OSOBISTE

Urzędnicza bankowa
lat 21, poszukuje odpowiedniego towarzystwa celem wspólnego wyjazdu do Zakopanego na sierpień. Zgłoszenia Kurjer zdw 62 784

Świadkowie
wypadku zderzenia samochodowego spalarni śmieci, a prywatnym, dnia 31 maja, o godz. 12 30 przy W. Garbarach a pl. Bernaryńskim, proszeni są o łaskawe zgłoszenia pod Stanisław Nowak, Kanałowa 13. zdw 63 255

Nie
jestem w posiadzie, mieszkam Marcellego Mottego 7 a, spotkam się jak umówione K. Z. jw 4 121

Unieważniamy
wskel na 90 zł płać 14. VIII. 30. wroczyony P. Wodzak, znajdujący się ostatnio u Misiaka, pl. Sapieżyński 3, z powodu niedostarczenia towaru. Oz. Galka T. Kruk, Patr. Jackowskiego 11. zdw 63 275

Zgubił
kolczyk, uczciwego znalazcę proszę o oddanie za wynagrodzeniem. Jandy, Dąbrowskiego 23. zdw 63 159

Pies wilk
roczny, wysoki, wabi się „Erek“ zaginął 15 czerwca, znalazcę uprasza się zgłosić. Strumykowa 37, Ratajczak. zdw 63 220

Zgubiono
między Poznaniem a Kcynią koło samochodu, naciągnięte oponą 14 X 15 Michelin. Znalazcę zechce oddać za wynagrodzeniem ul. Bukowska 37. zdw 63 204

Zaginęły
papiery wojskowe Teofil Czerwiński Poznań Fabryczna 37. zdw 62 888

22 ROZMAITE

Serce i nerwy uspokoisz
używając d. kawy jako przymieszki Cykorii „Extra“, która za wiera wielką ilość kwasu baldrjanowego. dw 5346

Detektywne
biuro Greif Ratajczaka 15. od 18 lat obserwacji zdw 61 663

Na wyjazd
niezbędne garsonki, swetry itp. korzystnie „Tricot“ Szymańskiego 10. III. przy Świętokrzyskim. Pw 14 169-55,205

Masażysta
osiedliłem się przy ulicy Mylnej 14. Z. Przyłubski. zdw 62 768

Witold Leworski
Wrocławska 36
najtaniej najpiękniejsze obrazy i oprawy. Pw 11 474-21,121

Filatelisci
abonuje czasopismo „Kraos“ Wysyłamy wybory znaczków. — Białystok. Warszawska 108 zdw 55 636

Zioła leczniczo
według przepisów sławnych lekarzy przeciw chorobom żołądka kiszki, płuc, nerwów, wiatrob nerek, pecherza, hemoroidom, u pławom, obstrukcji kamieniom żółciowym, kaszlowi, astmie, błędnicy, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi, etc. Zadanie bezpłatnej broszury pouczającej. Adres: Liseki Apteka nr 10 843

Oczka
w poczeszkach podnoszą niedostrzeżalnie. Graniczna 3. I. lewo zdw 63 001

Krawczyń
na elegancką garderobę poleca się w domu do majatku Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 63 081

Mleka
pełnego po 28 gr dostarczam. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 078

Podróżujących
zabiorę samochodem Poznańskie, Łódzkie, telefonicznie 2073. zdw 63 157

Krawcowa
tania i dobra w domu. Wierzblicie 31, IV. piętro, prawo. zdw 63 231

Chiromantka
przyjeżdżna, która przepowiada przeszłość, teraźniejszość i przyszłość przyjmuję od godz. 2-6. Łąkowa 18a, suterena. zdw 63 236

Fotograficzne
aparaty tania naprawiam. Nowak Łąkowa 16, I. zdw 63 306

27 OZENKI

Prawnik
z Rosji lat 45 na poważnym stanowisku, pragnie zapoznać niewiastę sympatyczną i zamężną w celu matrymonialnym m. b. wdowa Łaskawe oferty do dnia 22 czerwca do ekspedycji Kurjera zdw 61 446

24 NAUKA

Nauczyciela
Niemca (Niem. poszukuje do konwersacji na godziny Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 62 743

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1. II. piętro. zdw 61 365

Kursu
ondulacji udzielam. Adres wskazuje Kurjer zdw 62 409

Kursy
stenografji, pisania na maszynach, księgowości rozpoczynam 3 lipca. Tyrant-Zaworska, Strzelecka 33. zdw 61 989 90

Korepetycyj
tania w zakresie gimn. udzielam Oferty Kurjer zdw 63 109

Française
prendrait place d'été. S'adresser Kurjer zdw 63 059

25 MUZYKA

Jazzband
okazyjnie do sprzedania Grunwaldzka 22 b. Restauracja. zdw 62 720

Wypożyczalnia
książek Największa w Poznaniu. Dwa złote miesięcznie. Dla letników specjalne udogodnienia. Wpłać 12. zdw 59 722

27 SZUKA PRACY

Gospodyn
w średnim wieku poszukuje posady do samotnej osoby na prostoboku lub dworu, świadectwa długoletnie. — Sokółowska u p. Spisaka, Kościelna 8, Września. zdw 62 242

Fotografistka
retuszerka poszukuje posady od 1. 7. br. lub od 15. 7. bm. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 12 376

Panienka
początkująca zamilowaniem do składki rzeźniczego poszukuje posady, miejscowość obojetna. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Wronki. nw 12 377

Ekspedjentka
działa w swem zawodzie, z do brymi świadectwami, poleceniem poszukuje posady w cukierni, restauracji lub piekarni od 1. 7. Łaskawe oferty Kurjer zdw 63 024

Student
Niemiec poszukuje od 15. 7. — 15 9. posady nauczyciela domowego. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 62 799

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 63 158

Nauczycielka
pryjmie posadę lipiec, sierpień wzajemnie za lekcje franc. ang., niem. (2 godziny dziennie, w zakresie 6 klas gimnazjalnych). — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 63 156

Kucharz
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 63 223

Szofer
służący, który zna się w ogrodnictwie, trzawy i sumiennym, poszukuje posady, miejscowość obojetna. Stanisław Hoffa, Duszniki, powiat Szamotyły. zdw 63 228

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Kantaka 6. zdw 63 221

Poszukuje
posady kasjera - księzkowego w majatku, może złożyć kaucję 3 500 zł. Oferty Kurjer zdw 63 213

Nauczycielka wychowawczyni
rutynowana z pozwoleniem państwowym, poszukuje posady do dzieci od 6-10 lat Muzyka francuski, niemiecki, początki. Zaświadczenie bardzo dobre. Zgłoszenia: poczta Mosina m. Budzyna pow. Srem Okuljar. zdw 62 789

Bufetowa
poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer zdw 63 017

Panienka
z porządnej rodziny poszukuje posady do dzieci, zna prasowanie sztywnej bielizny i trochę gotowania. Miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer zdw 62 999

Pracznia
uczciwa szuka prania. Zgłoszenia Kurjer zdw 62 457

Krawiec
meski, damski poszukuje posady miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 62 748

Bankowiec
z kilkuletnią praktyką rutynową poszukuje posady członka zarządu spółdzielni kredytowej od 1 października r. b. Zgłoszenia u prasza się kierować do Kurjera zdw 62 756

Aptekarska
siła pomocnicza dzielna, dobrze połączona z posadą zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 102

Kucharka
umiejąca dobrze gotować, zna różne zaprawy konserw oraz pieczenie ciast, z dobrymi świadectwami poszukuje posady w majątku lub do miasta. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 104

Nieposzlakowany
emeryt sierżant wojsk wiek 42, żonaty, zna prace kancelaryjne, dobry rejestrator władza także językiem niemieckim poszukuje jakiegokolwiek zatrudnienia. Łaskawe oferty Kurjer zdw 63 106

Inteligentna
panienka lat 17, pragnie się wyczyć jako ekspedjentka w piekarni, cukierni. Oferty Kurjer zdw 63 121

Służąca
lat 20 szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 63 150

Z powodu
wyjazdu państwa obecnego poszukuje posady gospodyni samodzielnej lub pod dyktando pani od 15. VI. lub VII. Długoletnie świadectwa L. Kwaśnikówna. Poznań, Łazarz, Rzepeckiego 27. I. piętro, budown. Bertermann. zdw 63 155

Panna
kochająca dzieci w posiadaniu długoletnich świadectw poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 63 113

Kwartet śląski
dobre zgrany do koncertu i dancingu (dancing akordeon i saksofon) wolny od 1. lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 63 180

Księgowy - bilansista
obeznany z sprawami podatkowymi, wszelkimi pracami biurowymi, z branży zbożowej i spedycyjnej, poszukuje odpowiedniego stanowiska. Łaskawe zgłoszenia uprasza Kurjer Pozn. zdw 63 179

Osoba
z wszechstronną znajomością, dobrem gotowaniem, sumienna i pracowita, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 63 132

Pracznia
poszukuje posady zaraz lub od 1. 7. Oferty Kurjer zdw 63 140

Stolarz
z własnymi narzędziami, poszukuje posady, wykonuje samodzielnie budowlę i meble i budowę pianin. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 162

Kucharka
samodzielna, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 63 161

Nadmłynarz
mistrz młynarski lat 32, żonaty, energiczny, dobre świadectwa referencje, obeznany z wszelkim przedmiotem węgierskiej przemiał. Conditionierung, naprawa poszukuje posady zwinięcia przedsiębiorstwa posady od 1 lipca lub później Łaskawe zgłoszenia zdw 62 524

Młodsza
księżkowa-kasjerka zmieniła posadę najchętniej w Poznaniu. Zna wszelkie prace biurowe pisanie na maszynie Władza językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 62 105

Młoda
dziewczyna ze wsi, uczciwa szuka miejsca zaraz bez gotowania. Oferty Kurjer zdw 62 369

Dziewczyna
młodsza z cośkolwiek gotowania, niem szuka posady do mniejszej rodziny, lub dzieci od 1. VII. 30 roku. Łaskawe oferty Kurjer zdw 62 982

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Pokusy Europy”
- Aurora: „Czarny Pirat”
- Casino: „Pat i Patachon jako podpora tronu”
- Colosseum: „Tragedja w Alpach”
- Corso: „Korsarze puszczycy”
- EDISON: „Casanova”
- Harja: „Wieżień z czarnej wyspy”
- Metropolis: „Świat dla kobiety”
- Odeon: „Grzech kuski”
- Renaissance: „W zaułkach Szanghaju”
- Stylowe: „Wytrwały kochanek”
- Słońce: „Córka Szeika”
- Wilsona: „Chata Wujka Toma”

Kucharka
młodsza z doświadczeniem i dobrymi świadectwami szuka posady w lepszym domu zaraz lub od 1. VII. 30 roku. Łaskawe oferty Kurjer zdw 62 981

Dziewczyna
poszukuje posady w restauracji. Oferty Kurjer zdw 63 013

Dziewczyna
uczcziwa z gotowaniem szuka stałej posady od 1. 7. 30 najchętniej u starszych państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 62 381

Stali dochód 2000 - 3000 złotych miesięcznie
mieć mogą agenci (subagenci) różnych branż, urzędnicy i emeryci bez wkładu jakiegokolwiek kapitału, jako zastępcy bankowi do zbierania zamówień na

3% pożyczkę budowlaną
Część gotówki natychmiast płatna przy zamówieniu. Wszystkich dokładnie pouczamy. Oferty: Pw 13 082-72,87
Ludowy Bank Spółdzielczy, Lwów, pl. Akademicki 4.

Dziewczyna
szuka posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 62 901

Młodszy bankowiec
maturzysta znający dobrze buchalterję i język niemiecki poszukuje posady w jakimkolwiek przedsiębiorstwie handlowym w dziedzinie przemysłowej. Oferty Kurjer zdw 63 047

Panienka
z ukończonym półrocznym kursem szkoły handlowej pragnie przyjąć posadę początkującej biurowej. Oferty proszę kierować pod adr. Maria Owczarczakówna. Prusinowo poczta Kórnik, powiat Srem zdw 63 021

Wychowawczyni
lagodna zamilowana zmienni posadę. Zajmie się dziećmi i ewentualnie domem. Oferty Kurjer dw 5 932

Skromna
uczciwa ekspedjentka piekarniczo-kucharska obsługuje gości, przy mniejszej posadzie najchętniej na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 62 820

Służąca
dobre świadectwa z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 62 818

Upalne lato....
ORANŻADA — DELICJA OWOCOWA KANTOROWICZA
gasi pragnienie — smakuje przepysznie.
zw 24134

Kucharka
zawodowa poszukuje posady do restauracji. Oferty Kurjer zdw 62 628

Fryzjer
damsko-męski, dzieleny, biegły, długoletnia praktyka zmieni posadę od 1. VII. Łaskawe oferty do Kurjera pod zdw 62 152

Gospodyni
inteligentna znająca dobra i wykwintna kuchnie zaprawianie konserw, wyrobów hodowle drobiu pracownia sumienna z dobrymi referencjami i z długoletnią praktyką poszukuje posady od 1. 7. w majątku. Oferty Kurjer zdw 62 658

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego od 1 lipca. Oferty Kurjer zdw 62 968

Pomocnik kupiecki
branży kolonialnej, delikatesów, restauracji, rzutki i sumienny z lepszymi referencjami, poszukuje z powodu stosunków rodzinnych posady za minimalnym wynagrodzeniem zaraz lub później. Łaskawe oferty proszę Kurjer Poznański pod zdw 62 519

Inwalida
wojenny, elektryk, poszukuje pracy. Wykonuje wszelkie prace w zakresie instalacji światła elektrycznego, motoru oraz wszelkie naprawy. Również przyjmie posadę w jakimkolwiek przedsiębiorstwie. Miejsceobecność obywatela. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97, zdw 63 041-a

WZORY OGŁOSZEŃ „REKLAMA”
DZIAŁ OPIEKI I WYKONANIA
POZNAŃ, ALJE MARCINKOWSKIEGO 17

Inwalida
wojenny, stolarz, poszukuje pracy. Wykonuje poleganie mebli oraz wszelkie naprawy po cenach przystępnych. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97, zdw 63 039-a

Krawcowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 62 407

Inwalida
wojenny, elektryk, poszukuje pracy. Wykonuje samodzielnie instalacje światła elektrycznego, motoru oraz wszelkie naprawy. Również przyjmie posadę w jakimkolwiek przedsiębiorstwie. Miejsceobecność obywatela. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97, zdw 63 041-a

Fryzjer
młodszy zaraz lub później. Św. Marcin 64. zdw 63 254

Dziewcze
do dzieci prz. jmc. Kłosowska, Wronecka 19. II. zdw 63 240

Kilka pań
poszukujące poważną firmę dla powiększenia organizacji z dobrą reprezentacją do lekkiego podróżowania. Wiadomości fachowe nie wymagają, miesięczny dochód do 600 zł m. Posada stała, dla zdolnych sił awans. Zgłoszenia z dokumentami od 10-12, od 4-6, Wąły Jana III, Nr. 12, parter lewo. zdw 63 253

Sierota
z ładnym charakterem piętą, skończyła 5 klas szkoły wydziału łowiec, zna także pisanie na maszynie, szuka posady do biura zaraz lub później. Łaskawe oferty Kurjer zdw 62 902

Gospoia
do wszelkich prac z doświadczeniem posiada dobre świadectwa szuka posady od 1. 7. do 2. lub jednej osoby. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 63 046

Poszukuje
posady z dobrymi świadectwami do wszelkich prac od 1. Oferty Kurjer zdw 62 980

Kupiec - podróżujący
z własnym ciężarowym samochodem wypoczył wszelkie obciążenia, jakiegokolwiek przedstawicielstwo. Dobrze zaprowadzony w składach spożywczych i drogeryjnych w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 62 712

Upalne lato....
ORANŻADA — DELICJA OWOCOWA KANTOROWICZA
gasi pragnienie — smakuje przepysznie.
zw 24134

Inwalida
wojenny, dekarz poszukuje pracy. Wykonuje wszelkie prace w zakresie wchodzące po cenie przystępnej. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97, zdw 63 038-a

Panna
lat 24, inteligentna solidna poszukuje posady jako bufetowa, ekspedjentka lub do samotnego pana. Oferty Kurjer zdw 62 707

Młynarz
mistrz, siła bezwzględnie samodzielna, zadowolona poszukuje zaraz lub później stałej pracy. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 032

Gospoia
inteligentna i uczciwa, z dobrej rodziny, wiek średni, przyjmie posadę, gdzie brak pani domu, także w majątku, bardzo dobre długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer zdw 63 035

Z kaucją
3.000 zł poszukuje posady z wynagrodzeniem 300 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 62 704

Ekspedjentka
działa, sumienna znająca obsługę maszyny „Expreso” kłórej mniej zależy na pensji, lecz na przyłączeniu do rodziny poszukuje posady zaraz z kaucją lub bez Zgłoszenia Kurjer zdw 62 775

Służąca
uczciwa, skromna do wszystkiego potrzebna zaraz. Gwarna 15, front, III. ptr., prawo. zdw 63 268

28 WOLNE MIEJSCA

Służąca
uczciwa, skromna do wszystkiego potrzebna zaraz. Gwarna 15, front, III. ptr., prawo. zdw 63 268

Fryzjer
młodszy zaraz lub później. Św. Marcin 64. zdw 63 254

Dziewcze
do dzieci prz. jmc. Kłosowska, Wronecka 19. II. zdw 63 240

Kilka pań
poszukujące poważną firmę dla powiększenia organizacji z dobrą reprezentacją do lekkiego podróżowania. Wiadomości fachowe nie wymagają, miesięczny dochód do 600 zł m. Posada stała, dla zdolnych sił awans. Zgłoszenia z dokumentami od 10-12, od 4-6, Wąły Jana III, Nr. 12, parter lewo. zdw 63 253

Dziewczyna
starsza, spokojna, uczciwa, z doświadczeniem, potrzebna na wieś. — Zgłoszenia sobota do godz. 3. ul. Patrona Jackowskiego 33. III. ptr., lewo. zdw 63 227

Krawcowa
samodzielna oraz pomocnicze potrzebne (pracownia sukien). — Adres Kurjer zdw 63 215

Służąca
gotowaniem do wszystkiego. Alje Marcinkowskiego 15. I. prawo. zdw 63 24

Retuszerkę
dobrze poleconą, pierwszorzędną siłę, z dłuższą praktyką, przyjmie od 1. 7. Atelier fotograficzne „Rubens”, Poznań, plac Wolności 8. zdw 63 216

Zdolnem
bielizniarkom oddam pracę w domu. Adres Kurjer zdw 63 253

Młodsza
dziewczyna może się zgłosić zaraz. Graniczna 12. I. prawo. zdw 63 251

Młodsza
dziewczyna potrzebna. Dzwonkowska, Kramarska 8. zdw 63 167

Chłopak
do posyłek z rowerem z kaucją lub zastawem. Firma Miko, Tama Garbarska 4. zdw 63 169

Krawcowa
działne potrzebne zaraz. Michalska, Górna Wilda 119, parter. zdw 63 160

Na
stała samodzielna siła potrzebna do krawieckiego damskiej. — „Olimpia”, Ratajczaka 11a. zdw 63 225

Pielegniarka
hygienistka potrzebna zaraz. — Natychmiastowe zgłoszenia pisemne z podaniem warunków i adresem Małeckiego 35. III. p. lewo. zdw 63 219

Podróżującego
odwiedzającego kolonijki drogerie poszukuje Adres Kurjer zdw 63 142

Ekspedjentka
z kaucją 500 zł potrzebna Skład cukierków, Mroczkowski, plac Karmelicki 1. zdw 63 141

Kucharka
restauracyjna w średnim wieku potrzebna zaraz. Zgłoszenia z odpisami świadectw i pensji Hotel Continental, Miedzyczeń nad Wartą. zdw 63 118

Służąca
z gotowaniem potrzebna zaraz. Skład cukierków, Mroczkowski, plac Karmelicki 1. zdw 63 143

Zastępcy
na ca. 3 tygodnie poszukuje około 15 lipca 1930 r., język niemiecki pożądanym. Dr. Taupora, lekarz, Tezew, ul. Zielona 5. zdw 63 177

Służąca
uczciwa do prac domowych potrzebna od 1 lipca lub 15 lipca na Śląsk. Zgłoszenia adres: Kupiec Osliński, Król-Huta, ulica Piotra 2. zdw 63 182

Dziewczyna
nawskroś czysta sumienna, z doświadczeniem potrzebna do lepszego domu. Zgłoszenia z podaniem pensji, wieku, odpisu świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 63 296

Siła pomocnicza
do składu rzeźnickiego może się zgłosić zaraz. Stanisław Górski, Poznań, Wroniecka 18 zdw 63 311

Poszukuje
dziewczyny do wszystkiego zaraz. Adres wskazuje Kurjer r w 10 398

Pomocnicze
krawieckie uczennice potrzebne. Wróblewska, Wielka 18. r w 10 400

Służąca
uczciwa i pracowita potrzebna zaraz. Łosik, Mickiewicza 13. j w 4 118

Kucharka
piewszorzędna siła potrzebna zaraz. Restauracja „Oaza”, Da browskiego 53-55. j w 4 120

20 chłopców
do sprzedaży „Bezana Śniegu” poszukuje zaraz Zarobek dzienny 5-20 zł kaucja 25 zł konieczna. Zgłoszenia „Bezana Śniegu” Sp. z o o. Dabrowskiego 28. P w 14 249 25 92

Kasjerka
posiadająca 500-1000 zł potrzebna „Par” Alje Marcinkowskiego 11 pod 55,249 P w 14 250-55,240

Ekspedjentki
z branży z doświadczeniem mogą się zgłosić M. Stürmer, Konfekcja damska Stary Rynek 80/82, Zgłoszenia od 18-19. P w 14 246 55,247

Kantorzystka
polsko-niemiecka pisząca biegle na maszynie do kasetopatwa na 2 miesiące potrzebna Zgłoszenia z podaniem pensji do „Par” Alje Marcinkowskiego 11 pod 55,248 P w 14 297-55,248

Placowa
potrzebna, wymagana kaucja. — Jaskiewicz, Fredry 6. zdw 63 302

Służąca
do wszystkiego bez spania potrzebna św. Jerzego 5 parter. prawo. zdw 63 320

Od dziś Kino „ODEON”, ul. 27 Grudnia 14
wyświetla film, który jeszcze nie był grany w Poznaniu, p.t.
GRZECH KUSI
z Normą Shearer. zw 24180

Drykiera
na wyroby mosiężne poszukują Schroeder Synowie, Wyrzyk. dw 5 301

Fryzjer
pomocnik z kilkuletnią praktyką potrzebny zaraz. Zgłoszenia Ostrzeszowska, Kurjera Poznańskiego nr 12 427

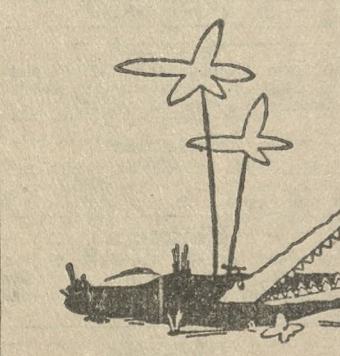
Bona II kl.
wychowawczyni do 2 chłopców 7 i 5 lat która by się zająła również samodzielnym prowadzeniem domu potrzebną zaraz. Oferty wraz z odpisami świadectw i podaniem pensji Kurjer Poznański zdw 63 280

Szofer - ślusarz
z kaucją lub udziałem na stałą posadę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 274

Baczność agentki
Poszukujemy kilka wymownych i rzetelnych pań do prywatnej sprzedaży naszych artykułów higienicznych. Wiadomości fachowe niepotrzebne. Dajemy możność zarobkowania większych kwot. Oferujemy wysoką prowizję. Oferty Dęgi Higieniczny „Reforma”, Królewska Huta, Plac Matejki 8. Zgłoszenia osobiste w poniedziałek 23. 6. godzina 15-18. Dębnowski, Poznań, Stary Rynek 41. zdw 63 175

Krawcowa
potrzebna zaraz w domu, Wierzbicice 13 parter, lewo. zdw 63 303

Humor zagraniczny

Ali, zobaczno, czy niema tam wewnątrz mojego towarzysza Meyera... (Lust. Bl., Berlin). S. F.

Prasowaczek
na bieliznę meską poszukuje Wielkopolska Fabryka Bielizny W. Rakowski ul. Pocztowa 1. zdw 62 791

Ekspedjentka
branży cukierkowej do prowadzenia filii z kaucją potrzebna. Cukiernia Angowski, Gdynia, Chylonia. zdw 62 876

Apteka
poszukuje od 1 ewentualnie 15. lipca aptekarza (ki) na zastępstwo zastępstwa. Oferty z podaniem warunków i referencjami proszę podać pod dw 5 381 do Kurjera Poznańskiego

Apteka
Radziecka w Chojnicach poszukuje aptekarza (ki) na zastępstwo od 15 VII lub 1 VIII na 4 tygodnie. dw 5 344

Kucharka - gospodyni
znająca się na wykwintnej kuchni zaprawach i prasowaniu sztywnej bielizny z praniem czysta i nawskroś uczciwa do lat 30 z dobrymi poleceniami potrzebna od 1 lipca r. b. z własną pościelą do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa u samotnego pana w Poznaniu. Oferty z odpisami świadectw i podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 62 719

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Sniadeckich 4. zdw 63 085

Niani
w średnim wieku do dwuletniego dziecka poszukuje od 1 lipca — Opiełkowska, Września, ul. Kościuszki 14. dw 5385

Nauczycielka
wykwalifikowana z dłuższą praktyką szkolną potrzebna do szkoły przygotowawczej. Zgłoszenia od 6-8 wieczorem. Wielkie Garbary 53. zdw 24 122

Posługaczka
może się zgłosić na przedpołudnie. Adres Kurjer zdw 63 075

Woźnica
z kaucją 400-500 zł z dobrymi świadectwami, potrzebny zaraz na stałe do rozwożenia piwa. — Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 63 063

Od dziś Kino „ODEON”, ul. 27 Grudnia 14
wyświetla film, który jeszcze nie był grany w Poznaniu, p.t.
GRZECH KUSI
z Normą Shearer. zw 24180

Każdemu
samierowi płaci za fotografie 2 zł 50 gr. F-a Diana Rynek Łazarzki 9. zdw 63 080

Stenotypistki
piszącej biegle na maszynie obeznanej z pracami w kancelarii adwokackiej poszukuje zaraz — Sokolowska, adwokat Poznań, Cieszkowskiego 9. zdw 62 058

Elew
gospodarczy potrzebny zaraz. — Majętność Kurzagóra stacja Koszćian. zdw 63 098

Służąca
uczciwa, z doświadczeniem w pracy, z 1. 7. potrzebna Wierzbicice 2. II. ptr., lewo. zdw 63 124

Sposób
wyrobu dobrego artykułu podam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 112

Krawcowa
samodzielna przyjme Górczyńska 16 a/b parter. zdw 63 186

Zawijaczki
do fabryki karmelkowej potrzebne. Przyjęte będą tylko wprawione i zdolne. Zgłoszenia ul. Mostowa 15. fabryka od 4-6. zdw 63 191

Dobry zarobek
dla domokrążnych i sprzedawców rynkowych. Oryginalna nowość, niezbędna w każdym domu. Zgłoszenia św. Marcin 18. I. piętro, lewo front. zdw 63 152

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznie 240 gr. od 1-lamowej milim. ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża. do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada. część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Przedpłata
na lipiec 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4.00, w agencjach w mieście z 4.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4.94 kwartalnie z 14.80, pod opaską w Polsce z 9.00, pod opaską w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, drukarni i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania. W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305.